

**VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO
IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ
TAIKYMO IR ĮGYVENDINIMO
2009 METAIS ATASKAITA**

VALSTYBĖS TARNYBOS DEPARTAMENTAS PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS

VILNIUS, 2010

TURINYS

IŽANGA	3
I. VALSTYBĖS TARNAUTOJAI 2009 M. BENDRIEJI STATISTINIAI RODIKLIAI	6
II. VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ TAIKymo IR ĮGYVENDINIMO APŽVALGA	14
1. ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO PROCEDŪROS	14
1.1. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ PAREIGYBIŲ KAITA, UŽIMTUMAS IR PAREIGYBIŲ APRAŠYMAI	14
1.2. PRIĖMIMAS Į VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ PAREIGAS	21
1.3. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ KARJERA	26
1.4. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ SKATINIMAS	37
1.5. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ MOKYMAS	39
1.6. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ ATLEIDIMAS IŠ PAREIGŲ	47
2. VALSTYBĖS TARNAUTOJO STATUSAS BEI TARNYBOS SĄLYGOS	50
2.1. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS	50
2.2. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ DARBO UŽMOKESTIS	54
2.3. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ ATSAKOMYBĖ	56
2.4. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ SOCIALINĖS IR KITOS GARANTIJS	58
3. PERSONALO VALDYMAS INSTITUCIJOSE IR ĮSTAIGOSE: TURIMOS PRIEMONĖS IR KYLANČIOS PROBLEAMOS	61
3.1. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ REGISTRAS IR VALSTYBĖS TARNYBOS VALDYMO INFORMACINĖ SISTEMA	63
3.2. VALSTYBĖS TARNAUTOJO PAŽYMĖJIMAI	65
3.3. KONTROLĖS FUNKCIJS ĮGYVENDINIMAS (IVYKDYTŲ PATIKRINIMŲ APŽVALGA)	66
4. SANTRAUKA	70
III. VALSTYBĖS TARNYBOS DEPARTAMENTO VEIKLA 2009 M.	73
IV. PRIEDAI	76
STATISTINĖS LENTELĖS	76

IŽANGA

Valstybės tarnybos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės tarnybos departamentas), įgyvendindamas savo uždavinius – dalyvauti kuriant profesionalią ir veiksmingą valstybės tarnybą bei užtikrinti Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimą, analizuoja informaciją apie valstybės tarnautojus. Vykdydamas Valstybės tarnybos departamento nuostatų¹ 6.2.6 punktą, kasmet rengia ir teikia vidaus reikalų ministrui ataskaitas apie Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų taikymą ir įgyvendinimą. Šiais metais yra teikiama aštuntoji ataskaita.

Valstybės tarnybos departamentas 2010 m. toliau vykdys kontrolės funkciją – bus organizuojami Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimo kontroliniai patikrinimai

Kitas prioritetas – Valstybės tarnautojų mokymo strategijos įgyvendinimo koordinavimas. Tobulinant valstybės tarnautojų mokymo sistemą bei siekiant objektyvaus mokymo kokybės vertinimo, numatoma tobulinti teisinį reglamentavimą, vykdyti valstybės tarnautojų apklausas. Taip pat bus vertinami asmenys, siekiantys mokyti valstybės tarnautojus, ir teikiami vidaus reikalų ministrui pasiūlymai dėl valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų tvirtinimo, tvirtinamos valstybės tarnautojų mokymo programos.

2010 m. pagal kompetenciją bus rengiami teisės aktų projektai bei teikiami pasiūlymai, siekiant įgyvendinti Valstybės tarnybos tobulinimo koncepciją.

Siekiant tobulinti valstybės tarnybą, 2010 m. bus tęsiami 2009 m. pradėti įgyvendinti Europos Sąjungos struktūrinės paramos projektai pagal Žmoniškųjų išteklių plėtros programos veiksmų programos 4 prioritetą „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“.

Taip pat numatyta toliau tvarkyti ir tobulinti Valstybės tarnautojų registro (toliau – Registras) ir Valstybės tarnybos valdymo informacinės sistemas bei vykdyti šių sistemų tvarkytojų mokymus.

Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų taikymo ir įgyvendinimo 2009 m. ataskaitoje (toliau – Ataskaita) pateikiami ir analizuojami Registro, kurį tvarko Valstybės tarnybos departamentas, duomenys pagal valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pateiktą informaciją.

Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu, statutiniams valstybės tarnautojams šio įstatymo 15 straipsnis, 16 straipsnio 4 ir 6 dalys, 16¹ straipsnis, 17 straipsnis, 18¹ straipsnis, 19 straipsnis, 28 straipsnis, 29 straipsnio 5 ir 6 dalys, 31 straipsnis, 31¹ straipsnis, 32 straipsnis, 33 straipsnis, 39 straipsnio 1 dalis, 43 straipsnio 5 dalies 9 punktą ir šio įstatymo VI skyrius *taikomi be išlygų*. Kitos šio įstatymo nuostatos statutiniams valstybės tarnautojams taikomos tiek, kiek jų statuso nereglementuoja statutai ar Diplomatinių tarnybos įstatymas, todėl Registre nėra duomenų apie vidaus reikalų sistemos statutinius valstybės tarnautojus, kurių duomenys yra kaupiami Vidaus

¹ Valstybės tarnybos departamento nuostatai, patvirtinti vidaus reikalų ministro 2002 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. 548 (Žin., 2002, Nr. 114-5104; 2009, Nr. 10-395, Nr. 115-4910; 2010, Nr.3-133)).

reikalų pareigūnų registre. Registre nėra duomenų apie Valstybės saugumo departamento ir Specialiųjų tyrimų tarnybos ir kitus operatyvinės veiklos subjektus, kurių duomenis saugo specialius valstybės įgaliojimus turinčios valstybės institucijos, nustatytos Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje).

Ataskaitoje analizuojant valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičių, pateikiami duomenys tiek apie nestatutinius, tiek ir apie statutinius valstybės tarnautojus bei darbuotojus. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos statutiniams valstybės tarnautojams taikomos tik iš dalies ir Registre nėra atitinkamų duomenų, kitais aspektais jų duomenys neanalizuojami.

Taip pat Ataskaitoje naudojami duomenys bei informacija, gauti vykdant Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimo kontrolę, analizuojant Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų taikymo problemas.

Ataskaitą sudaro keturios dalys. Pirmojoje dalyje aptariami valstybės tarnautojai – jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, pareigybės kategorijas bei grupes, stažą ir kt. Antroji dalis skirta Valstybės tarnybos įstatymo ir jį lydinčių teisės aktų taikymo ir įgyvendinimo analizei, kurią suskirstėme į keturis skyrius. Pirmame skyriuje analizuojamas žmogiškųjų išteklių valdymo procedūrų įgyvendinimas (priėmimas, karjera, mokymas ir t. t.); antrame skyriuje apžvelgiamas nuostatų, kurios reglamentuoja valstybės tarnautojų statusą bei tarnybos sąlygas, įgyvendinimas ir taikymas (atsakomybė, teisės ir pareigos, darbo užmokestis ir t. t.); trečiame skyriuje apžvelgiamas personalo (įstaigos žmogiškųjų išteklių) valdymo valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose priemonių – informacinių sistemų ir valstybės tarnautojų pažymėjimų – taikymas bei kylančios problemos, kurios identifikuojamos Valstybės tarnybos departamentui vykdant kontrolės funkciją; ketvirtame skyriuje pateikiama Valstybės tarnybos įstatymo ir jį lydinčių teisės aktų taikymo ir įgyvendinimo analizės santrauka. Trečiojoje Ataskaitos dalyje trumpai pristatoma Valstybės tarnybos departamento veikla 2009 m., o ketvirtąją dalį sudaro priedai, t. y. Registro duomenų statistinės lentelės.

*Ataskaitoje naudojami 2010-01-11 patikslinti Registro duomenys apie 2008 m. valstybės
tarnautojų skaičių*

I. VALSTYBĖS TARNAUTOJAI 2009 M. BENDRIEJI STATISTINIAI RODIKLIAI

2009 m. pabaigoje Lietuvoje buvo 30 003 nestatutiniai valstybės tarnautojai, kurie sudarė apie 2,2 proc. visų užimtų Lietuvos gyventojų².

Žemiau lentelėje pateikiamas valstybės tarnautojų pasiskirstymas ne statutinėje Lietuvos valstybės tarnyboje pagal jų socialines demografines charakteristikas.

1 pav. Valstybės tarnautojų socialinės-demografinės charakteristikos 2009 m.

VALSTYBĖS TARNAUTOJAI (BE STATUTINIŲ) 2009 METAIS						
		PROCENTAS (% nuo bendro skaičiaus)	SKAIČIUS	Iš jų:		
				Įstaigų vadovai	Karjeros valstybės tarnautojai	Politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojai
Lytis	Moteris	74,2	22269	160	21611	498
	Vyras	25,8	7734	312	7073	349
Amžius	18 - 30	18,7	5613	4	5405	204
	31 - 40	23,1	6934	48	6709	182
	41 - 50	27,5	8264	155	7906	203
	51 - 65	29,7	8913	254	8461	198
	> 65	0,9	279	11	208	60
Išsimokslinimas	Aukštasis universitetinis	87,4	26211	461	24972	773
	Aukštasis neuniversitetinis	11,7	3530	1	3471	58
	Nenurodyta	0,9	267	10	241	16
Pareigybės kategorija	20	0,2	52	2	10	40
	19	0,2	63	23	10	30
	18	1,0	287	85	164	38
	17	1,2	371	78	258	35
	16	2,6	790	60	707	23
	15	4,3	1305	118	1126	61
	14	6,5	1951	100	1838	13
	13	8,6	2568	5	2542	21
	12	13,6	4077	1	3714	362
	11	11,6	3483	0	3343	140
	10	9,6	2871	0	2804	67
	9	13,5	4054	0	4050	4
	8	8,5	2537	0	2529	8
	7	5,5	1645	0	1640	5
	6	9,6	2874	0	2874	0
	5	0,7	207	0	207	0
	4	2,8	844	0	844	0
3	0,05	16	0	16	0	

² Statistikos departamento prie LRV duomenimis 2009 m. IV ketv. Lietuvoje buvo 1383,8 tūkst. užimtų gyventojų.

	2	0,03	8	0	8	0
Iš viso	100	30003	472	28684	847	
Tarnybos stažas	Iki 3 metų	28,60	8582	42	7991	549
	3-5 metai	15,30	4589	29	4441	119
	6-8 metai	9,85	2954	52	2847	55
	9-11 metų	10,10	3031	45	2955	31
	12-14 metų	11,83	3549	77	3442	30
	15-17 metų	11,21	3362	76	3253	33
	18 metų ir daugiau	13,12	3936	151	3755	30

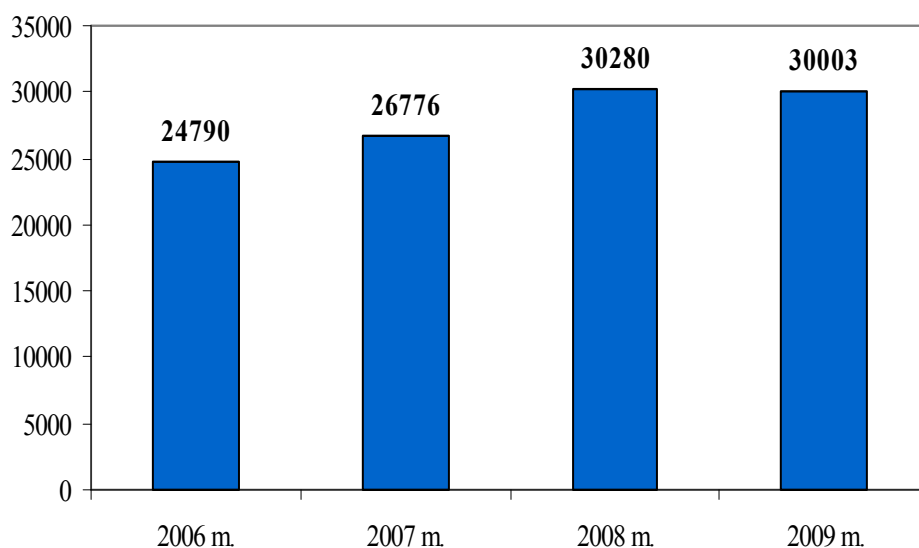
Toliau žmogiškųjų išteklių valstybės tarnyboje bendrieji statistiniai duomenys apžvelgiami keliais pjūviais – pateikiami bendri duomenys apie visus valstybės tarnautojus bei išskiriami duomenys, apibūdinantys įvairaus lygmens vadovus.

Skaičius

Nuo 2006 m. iki 2008 m. buvo stebima valstybės tarnautojų skaičiaus augimo tendencija: 2007 m., lyginant su 2006 m., valstybės tarnautojų skaičius išaugo 8,2 proc. (1986 valstybės tarnautojais), o 2008 m., lyginant su 2007 m., – 13 proc. (3504 valstybės tarnautojais).

2009 m., lyginant su 2008 m., bendras valstybės tarnautojų skaičius *sumažėjo* 0,9 proc. (277 valstybės tarnautojais). 2009 m., lyginant su 2007 m., bendras valstybės tarnautojų skaičius nesumažėjo, valstybės tarnautojų buvo daugiau 12 proc. (3227 valstybės tarnautojais).

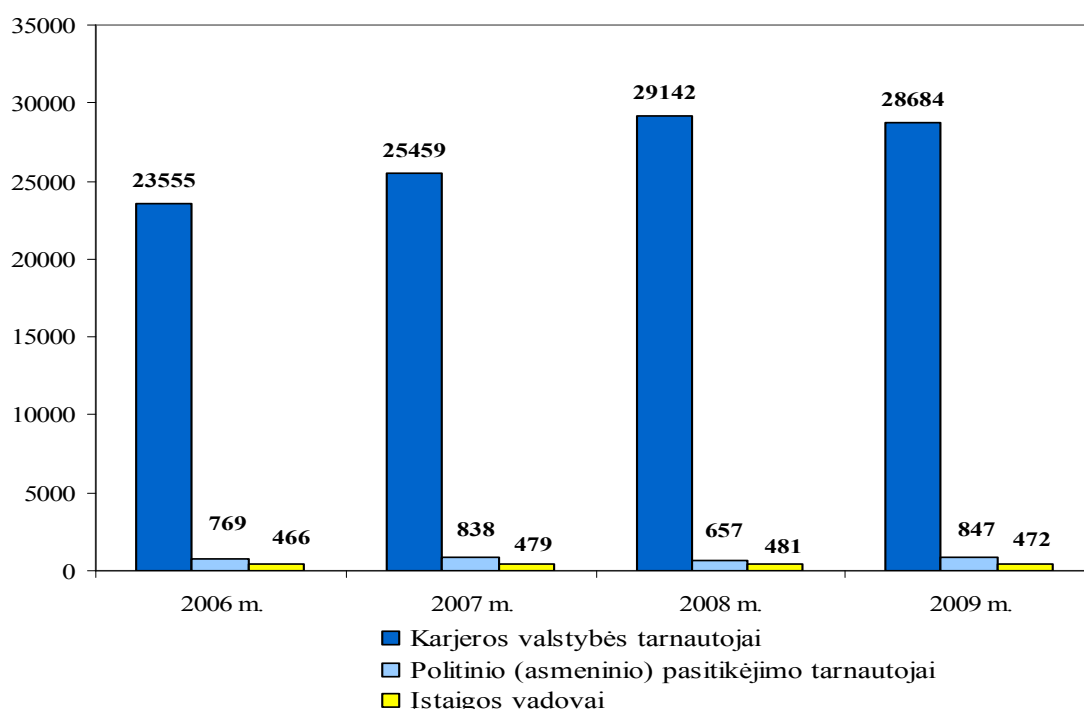
2 pav. Valstybės tarnautojų (be statutinių) skaičiaus dinamika 2006-2009 m.

2009 m. lyginant su 2008 m., atskirose valstybės tarnautojų grupėse valstybės tarnautojų skaičius keitėsi skirtingai:

- 1,5 proc. (458 valstybės tarnautojais) sumažėjo karjeros valstybės tarnautojų skaičius;
- 1,8 proc. (9 valstybės tarnautojais) sumažėjo įstaigos vadovų skaičius;
- 28,9 proc. (190 valstybės tarnautojais) augo politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų skaičius. 135 politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojais išaugo jų skaičius Seimo kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Seimui, 45 politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojais išaugo jų skaičius ministerijose, 14 politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojų išaugo jų skaičius Ministro Pirmininko tarnyboje ir įstaigose, atskaitingose Vyriausybei.

3 pav. Valstybės tarnautojų (be statutinių) skaičius 2006–2009 m.

2009 m. daugiausiai – 6518 valstybės tarnautojų (21,7 proc. visų valstybės tarnautojų) ėjo pareigas savivaldybės institucijose ir įstaigose. 4717 valstybės tarnautojų (15,7 proc.) ėjo pareigas įstaigose, pavaldžiose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, 3205 (10,7 proc.) – įstaigose, pavaldžiose Finansų ministerijai, 2575 valstybės tarnautojai (8,6 proc.) – ministerijose.

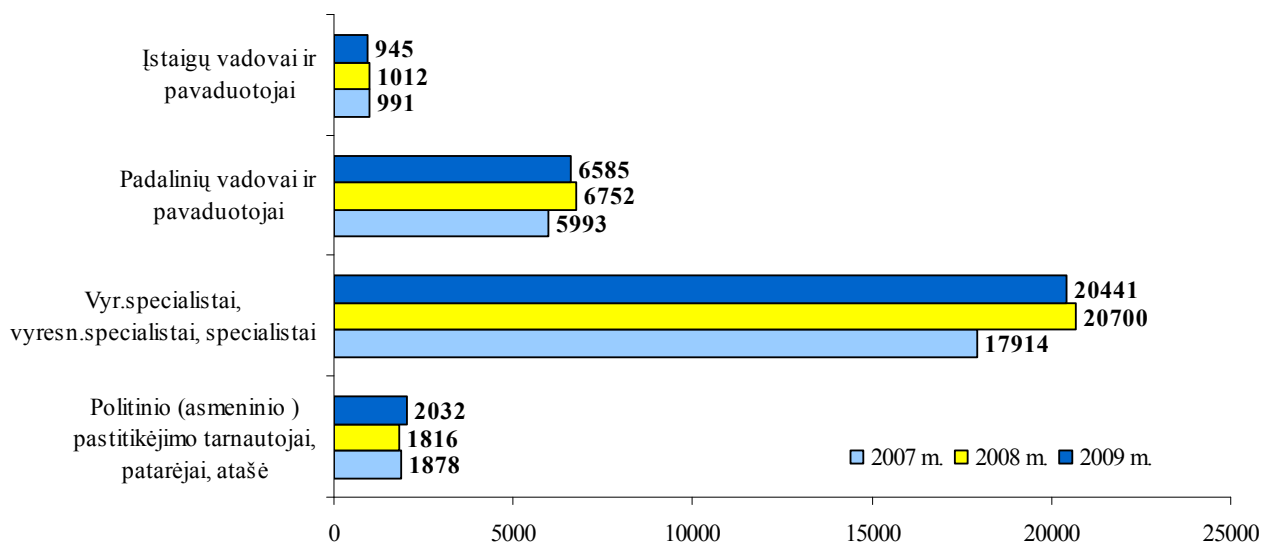
4 pav. Valstybės tarnautojų skaičius pagal institucijų grupes 2009 m.

Pareigybių grupės

Įstaigų vadovai ir jų pavaduotojai 2009 m. sudarė 3,1 proc. visų valstybės tarnautojų, padalinių vadovai ir jų pavaduotojai – 21,9 proc., politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojai, patarėjai ir atašė – 6,8 proc., likusių visų valstybės tarnautojų dalį sudarė vyriausieji specialistai, vyresnieji specialistai ir specialistai.

5 pav. Valstybės tarnautojų pasiskirstymas pagal pareigybių grupes 2007–2009 m.

Didžiausią dalį visų registre įregistruotų valstybės tarnautojų sudaro vyriausieji specialistai. 2009 m. jie sudarė 42,3 proc. visų valstybės tarnautojų (2008 m. – 42 proc. visų valstybės tarnautojų), 2007 m. – 38,1 proc. visų valstybės tarnautojų).

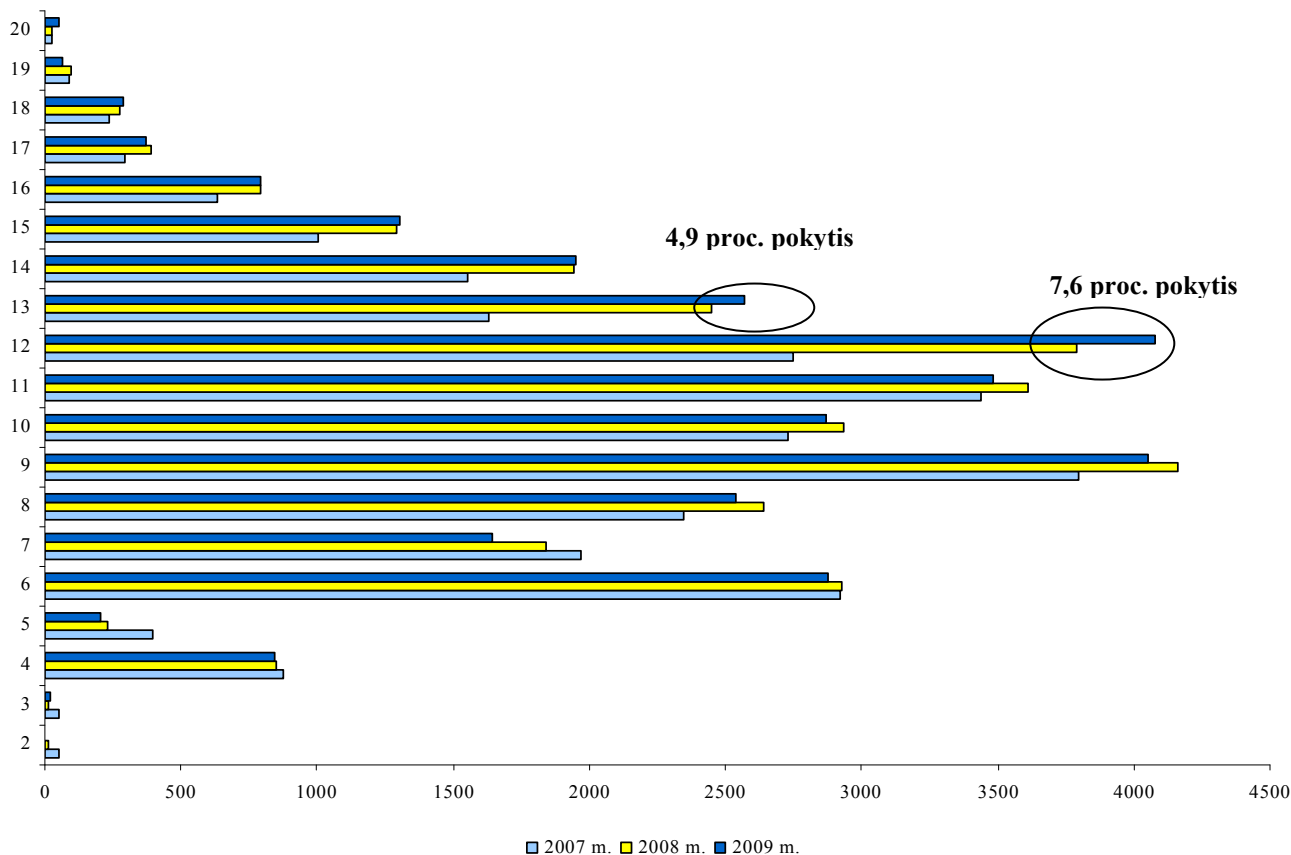
Vyresniųjų specialistų ir specialistų skaičius kasmet mažėja. 2009 m. vyresnieji specialistai sudarė 19,1 proc. visų valstybės tarnautojų, specialistai – 6,5 proc. (vyresnieji specialistai 2008 m. sudarė 19,6 proc., 2007 m. – 20,5 proc. visų valstybės tarnautojų; specialistai 2008 m. sudarė 6,8 proc., 2007 m. – 8,3 proc. visų valstybės tarnautojų).

Pareigybių kategorijos

Analizuojant valstybės tarnautojų pasiskirstymą pagal pareigybių kategorijas, pastebimas nežymus aukščiausių kategorijų (18-20) valstybės tarnautojų skaičiaus augimas. 2009 m. tokių valstybės tarnautojų buvo 402, 2008 m. – 397, o 2007 m. – 353. Kiekvienais metais jie sudarė apie 1,3 proc. visų valstybės tarnautojų.

2009 m. ryškiausiai augo 12 ir 13 kategorijų pareigybes užimančių valstybės tarnautojų skaičius. 12 kategorijos pareigybes užimantys valstybės tarnautojai sudarė 13,6 proc. visų valstybės tarnautojų (2008 m. jie sudarė 12,5 proc., 2007 m. – 10,3 proc. visų valstybės tarnautojų). 13 kategorijos pareigybes užimantys valstybės tarnautojai sudarė 8,6 proc. visų valstybės tarnautojų (2008 m. jie sudarė 8 proc., o 2007 m. – 6,1 proc. visų valstybės tarnautojų).

6 pav. Valstybės tarnautojų pasiskirstymas pagal pareigybių kategorijas 2007-2009 m.

46,1 proc. visų įstaigų vadovų užima 14-15 kategorijų pareigybes (2008 m. – 45,7 proc., 2007 m. – 48,9 proc.).

59,2 proc. visų politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų užima 11-12 kategorijų pareigybes (2008 m. – 58,1 proc., 2007 m. – 59 proc.).

Amžius ir lytis

Beveik trečdalis valstybės tarnautojų (29,7 proc.) buvo 51-65 metų amžiaus. Šios amžiaus grupės valstybės tarnautojų skaičius per 2009 m. išaugo (2008 m. jie sudarė 28,4 proc., o 2007 m. – 28,6 proc. visų valstybės tarnautojų).

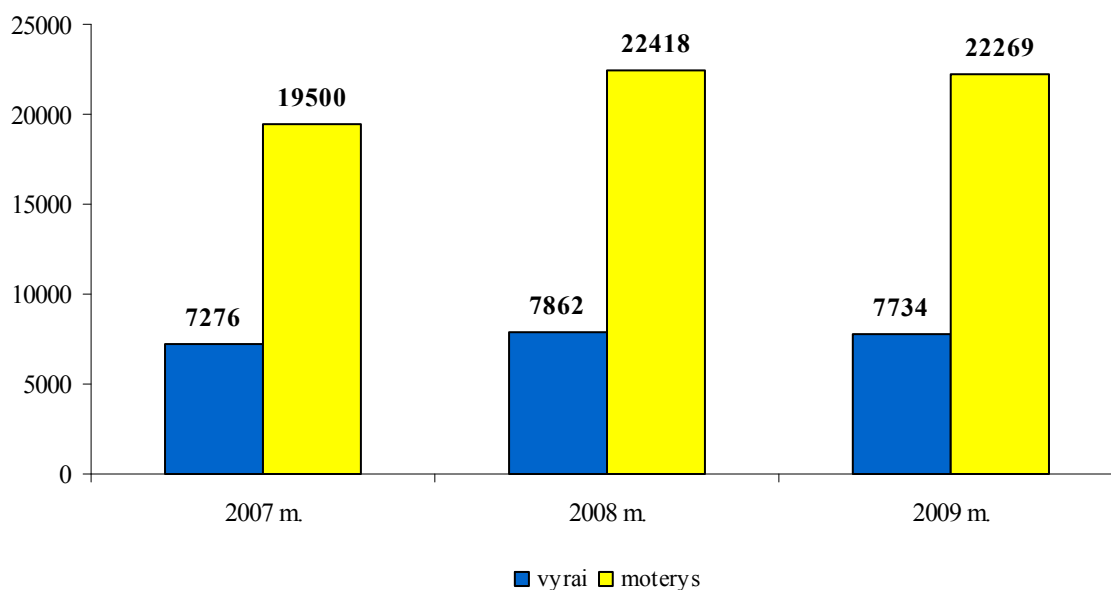
Nežymiai mažėja 41-50 metų amžiaus grupės valstybės tarnautojų skaičius. 2009 m. jie sudarė 27,5 proc., 2008 m. – 28 proc., 2007 m. – 29 proc. visų valstybės tarnautojų. Svyruoja jauniausios amžiaus grupės (18-30 metų) valstybės tarnautojų skaičius. 2009 m. 18-30 metų amžiaus valstybės tarnautojai sudarė 18,7 proc., 2008 m. – 19,9 proc., 2007 m. – 18,8 proc. visų valstybės tarnautojų.

31-40 metų amžiaus valstybės tarnautojai 2009 m. sudarė 23,1 proc. visų valstybės tarnautojų (2008 m. – 22,7 proc., 2007 m. – 22,6 proc. visų valstybės tarnautojų).

Vyresni nei 65 metų amžiaus valstybės tarnautojai sudarė apie 1 proc. visų valstybės tarnautojų. 2009 m. jie sudarė 0,9 proc., 2008 – 1 proc., 2007 m. – 0,9 proc., visų valstybės tarnautojų.

Nagrinėjant vyrų ir moterų santykį valstybės tarnyboje 2007-2009 m. laikotarpiu, matyti, jog moterų skaičius didėjo, o vyrų skaičius mažėjo: 2009 m. moterys sudarė 74,2 proc. visų valstybės tarnautojų, vyrai – 25,8 proc. visų valstybės tarnautojų (2008 m. atitinkamai 74 proc. ir 26 proc., 2007 m. – 72,8 proc. ir 27,2 proc. visų tarnautojų).

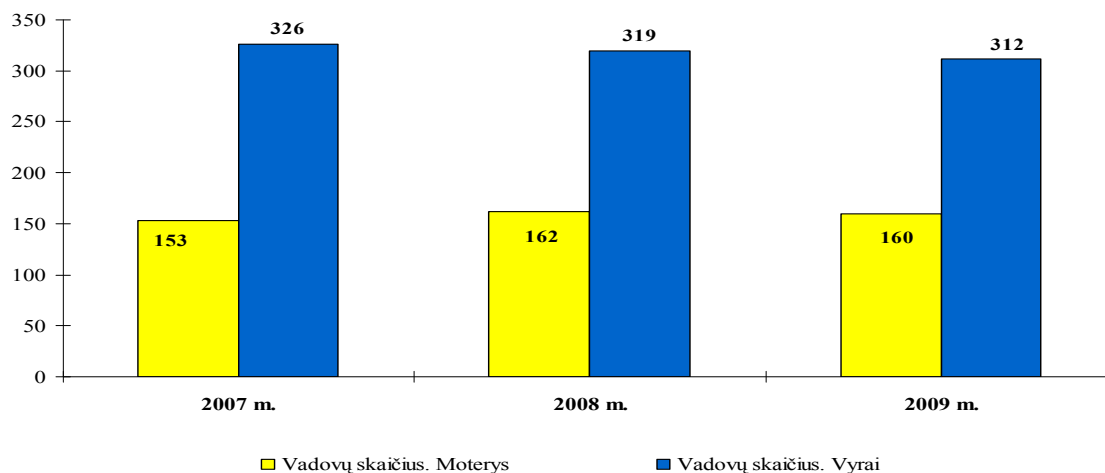
7 pav. Valstybės tarnautojų pasiskirstymas pagal lytį 2007–2009 m.

Registro duomenimis, 2009 m. vidutinis valstybės tarnautojų amžius buvo 43,6 metų: moterų – 43 metai, vyrų – 45,2 metų.

Vidutinis įstaigų vadovų amžius beveik 8 metais skiriasi nuo visų valstybės tarnautojų amžiaus. 2007-2009 m. laikotarpiu stebima įstaigų vadovų vidutinio amžiaus augimo tendencija: 2007 m. vidutinis amžius buvo 50,6 metų, 2008 m. – 51 metai, 2009 m. – 51,6 metų.

8 pav. Įstaigos vadovų pasiskirstymas pagal lytį ir amžių 2007–2009 m.

Kito moterų ir vyrų, užimančių įstaigų vadovų pareigas valstybės tarnyboje, santykis. Nepaisant to, kad įstaigų vadovų pareigas dažniausiai užima vyrai, pastebima, jog santykinai padaugėjo įstaigų vadovių moterų: 2007 m. įstaigų vadovų pareigas užėmė 31,9 proc. moterų ir 68,1 proc. vyrų, 2008 m. – 33,7 proc. moterų ir 66,3 proc. vyrų, 2009 m. – 33,9 proc. moterų ir 66,1 proc. vyrų.

Išsilavinimas

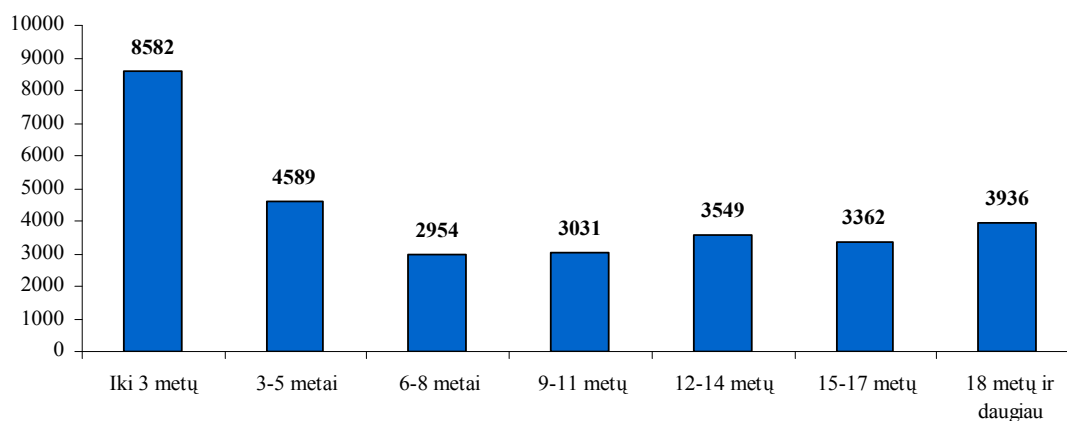
Beveik absoliuti dauguma valstybės tarnautojų turi aukštąjį išsilavinimą, 87,4 proc. visų valstybės tarnautojų turi aukštąjį universitetinį išsimokslinimą.

Tarnybos stažas

Daugiausiai – 28,4 proc. valstybės tarnautojų tarnybos stažas buvo iki 3 metų.

Pažymėtina, kad 32 proc. įstaigų vadovų turi 18 metų ir ilgesnį tarnybinį stažą.

9 pav. Valstybės tarnautojų pasiskirstymas pagal tarnybos stažą 2009 m.

Užsienio kalbų mokėjimas

Registro duomenimis, 80,6 proc. visų valstybės tarnautojų mokėjo rusų kalbą, 55,6 proc. – anglų kalbą, 23,9 proc. – vokiečių kalbą, 11,8 proc. – lenkų kalbą, 8,8 proc. – prancūzų kalbą.

85,8 proc. visų įstaigų vadovų mokėjo rusų kalbą, anglų kalbą – 52,5 proc., vokiečių kalbą – 28,6 proc., lenkų k. – 14,4 proc. prancūzų k. – 9,3 proc.

97,8 proc. visų politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų mokėjo rusų kalbą, 76,3 proc. – anglų kalbą, 28,3 proc. – vokiečių kalbą, 17,2 proc. – lenkų kalbą, 13,2 proc. – prancūzų kalbą.

80 proc. karjeros valstybės tarnautojų mokėjo rusų kalbą, 55 proc. – anglų kalbą, 23,7 proc. – vokiečių kalbą, 11,6 proc. – lenkų kalbą, 8,7 proc. – prancūzų kalbą.

II. VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ TAIKYMO IR ĮGYVENDINIMO APŽVALGA

Per 2009 m. įvyko keli Valstybės tarnybos įstatymo bendrųjų nuostatų pakeitimai. 2009 m. birželio 11 d. buvo priimtas Valstybės tarnybos įstatymo 2, 3 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymas, kuriuo buvo patikslinta valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų sąvoka, nustatant, kad viešojo administravimo įgaliojimai joms yra suteikiami Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka. Taip pat greta kitų valstybės tarnybos principų buvo įtvirtintas teisėtumo principas.

1. ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO PROCEDŪROS

Valstybės tarnybos įstatymas ir jį lydintieji teisės aktai reglamentuoja ir nustato svarbiausias žmogiškųjų išteklių valdymo valstybės tarnyboje procedūras: valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų rengimo tvarką, atrankos į valstybės tarnautojo pareigas procedūras, karjeros galimybes ir būdus tai karjerai įgyvendinti, su valstybės tarnautojų mokymu susijusias procedūras, skatinimą bei atleidimą.

1.1. Valstybės tarnautojų pareigybių kaita, užimtumas ir pareigybių aprašymai

2009 m. kovo 10 d. buvo priimtas Valstybės tarnybos įstatymo 3 priedo pakeitimo įstatymas (Žin., 2009, Nr. 29-1140), kuriuo buvo panaikintos valstybės sekretoriaus ir ministerijos sekretoriaus pareigybės, o į sąrašą įrašyta ministerijos kanclerio pareigybė. Nuo 2009 m. liepos 1 d. ministerijose pradėjo dirbti ministerijų kancleriai, o ministerijų sekretorius pakeitė politinio (asmeninio) pasitikėjimo viceministrai.

Didžiausią leistiną valstybės tarnautojų (tarp jų ir statutinių) ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės ir savivaldybių biudžeto bei valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis ir gaunančius darbo užmokestį iš ES struktūrinės, kitos ES finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), pareigybių skaičių (toliau – didžiausias leistinas pareigybių skaičius) tvirtina Valstybės tarnybos įstatymo 8 straipsnio 5 dalyje nustatyti subjektai – Seimo valdyba, Respublikos Prezidentas ar jo įgaliotas asmuo, Vyriausybė, savivaldybių tarybos.

Iki 2009 m. spalio 1 d. Ministro Pirmininko tarnybos, ministerijų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų ir ministrų valdymo sritims priskirtų valstybės įstaigų, apskričių viršininkų administracijų ir Vyriausybės atstovų tarnybų didžiausią leistiną pareigybių skaičių nustatė Vyriausybės 2003 m. gruodžio 19 d. nutarimas Nr. 1641 „Dėl didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičiaus patvirtinimo“, Vyriausybės 2006 m.

gruodžio 22 d. nutarimas Nr. 1325 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų administracinių gebėjimų stiprinimo iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos programų techninės paramos lėšų“ bei apie 68 atskiri Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai dėl specialiųjų atašė, jų pavaduotojų ir padėjėjų pareigybių įsteigimo. Siekiant aiškesnio teisinio reglamentavimo Vyriausybė 2009 m. gegužės 6 d. priėmė nutarimą Nr. 394 "Dėl didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičiaus patvirtinimo“, kuris apjungė aukščiau nurodytų Vyriausybės nutarimų duomenis ir įsigaliojo 2009 m. spalio 1 d. (Vyriausybės nutarimai Nr. 1641 ir Nr. 1325 nustojo galioti).

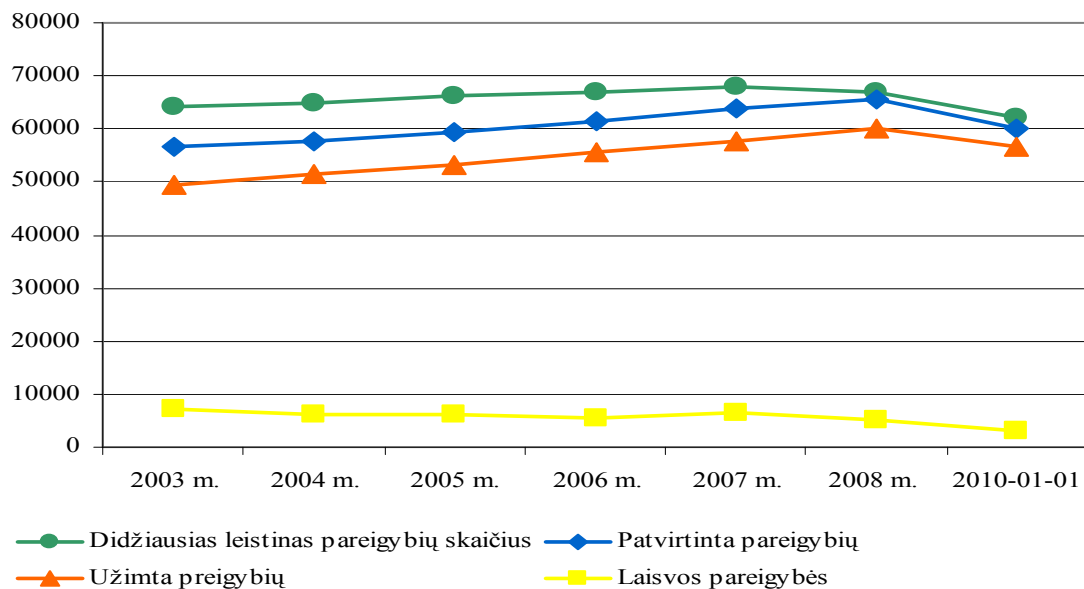
Ribojant aukščiau išvardintų Vyriausybės reguliavimo srities įstaigų didžiausią leistiną pareigybių skaičių, 2009 m. keletą kartų buvo keistas Vyriausybės 2003 m. gruodžio 19 d. nutarimas Nr. 1641 bei 2009 m. gegužės 6 d. naujai priimtas Vyriausybės nutarimas Nr. 394.

Valstybės tarnautojų (su statutiniais valstybės tarnautojais) ir darbuotojų, gaunančių darbo užmokestį iš valstybės ir savivaldybių biudžeto bei valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičiaus pokyčiai

Per 2009 m. įstaigose, kurioms didžiausią leistiną pareigybių skaičių nustato Vyriausybė, pareigybių skaičius sumažėjo 4660 pareigybėmis.

Registro ir Vidaus reikalų pareigūnų registro duomenimis, 2010 m. sausio 1 d. įstaigose, kurioms didžiausią leistiną pareigybių skaičių nustato Vyriausybė, buvo patvirtintos 59993,1 pareigybės (tarp jų ir statutinių valstybės tarnautojų), iš jų 56845,4 – užimtos.

10 pav. Pareigybių skaičiaus pokyčiai įstaigose, kurioms didžiausią leistiną pareigybių skaičių nustato Vyriausybė

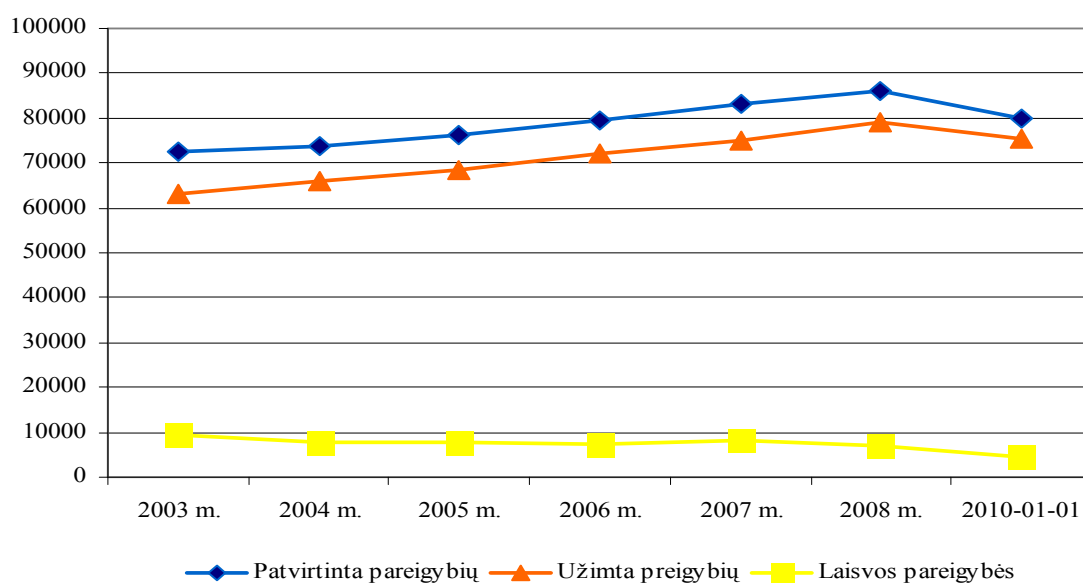

Tvirtinant didžiausią leistiną pareigybių skaičių atskirai neišskiriama, kiek pareigybių gali būti valstybės tarnautojų ir kiek darbuotojų.

Valstybės tarnybos įstatymo 8 straipsnio 8 dalyje išvardintiems asmenims nustatyta pareiga tvirtinti valstybės tarnautojų pareigybių sąrašus, todėl įstaigos vadovas turi teisę savarankiškai nustatyti, kiek įstaigoje bus valstybės tarnautojų, kiek darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių, ir patvirtinti jų sąrašą (-us), neviršijant įstaigai nustatyto bendro didžiausio leistino pareigybių skaičiaus.

Registro ir Vidaus reikalų pareigūnų registro duomenimis, valstybės ir savivaldybių institucijose 2010 m. sausio 1 d. buvo patvirtintos 80015,54 pareigybės (tarp jų ir statutinių valstybės tarnautojų), iš jų – 75487,45 pareigybės užimtos.

11 pav. Pareigybių skaičiaus pokyčiai visoje valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose

Valstybės tarnautojų (be statutinių valstybės tarnautojų) ir darbuotojų, gaunančių darbo užmokestį iš valstybės ir savivaldybių biudžeto bei valstybės pinigų fondų, pareigybių analizė

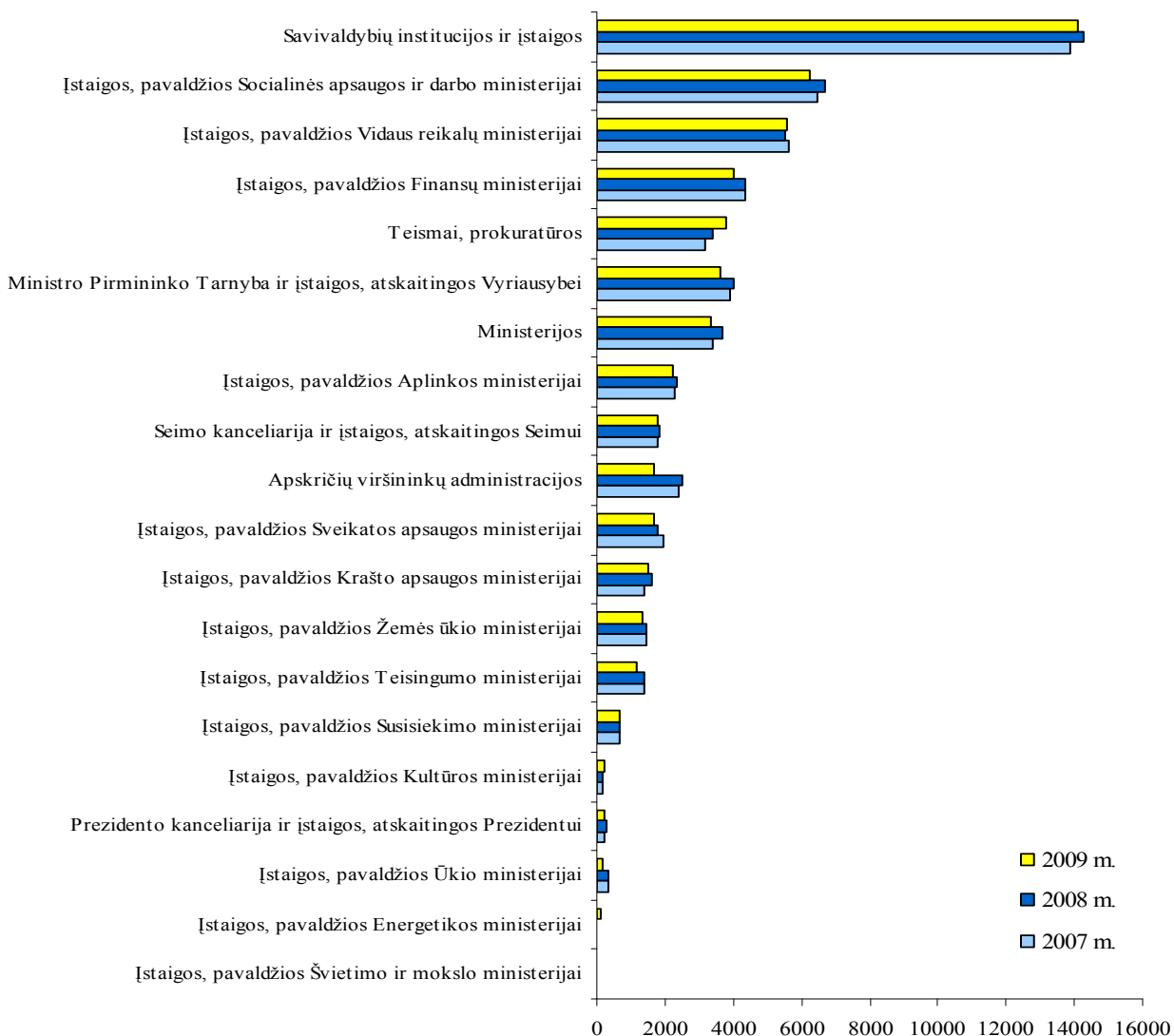
Registro duomenimis, 2009 m. bendras *nestatutinių* valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių skaičius valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose buvo 53502. Lyginant su 2008 m., šis skaičius sumažėjo 2858 pareigybėmis (5 proc.).

Valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių skaičius ryškiai išaugo teismuose ir prokuratūrose – 366 pareigybėmis³.

³ 2009 m. liepos 15 d. Generalinio prokuroro įsakymu Nr. I-105 apygardos prokuratūros buvo įpareigtos tvarkyti apygardos ir teritorinių apylinkės prokuratūrų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, duomenis Valstybės tarnautojų registre. Duomenys apie darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybes buvo vedami nuo 2009 m. sausio 1 d.

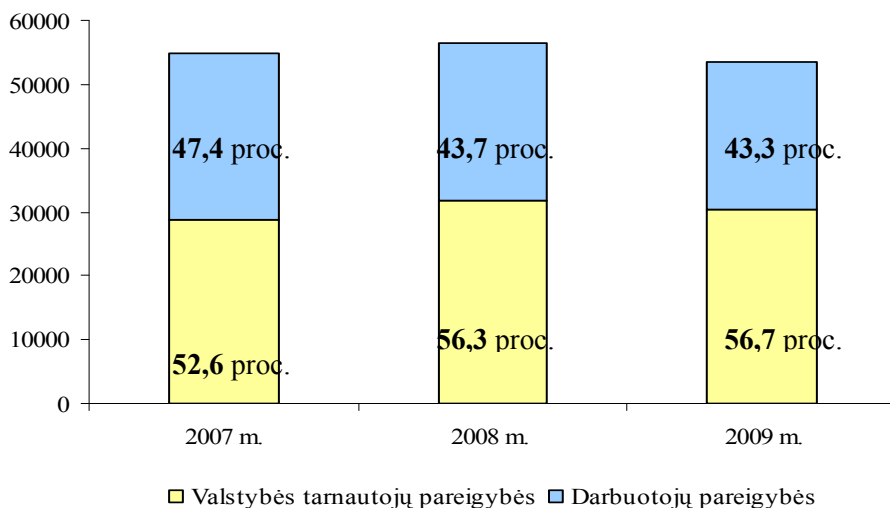

12 pav. Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičius pagal įstaigų grupes 2007-2009 m.

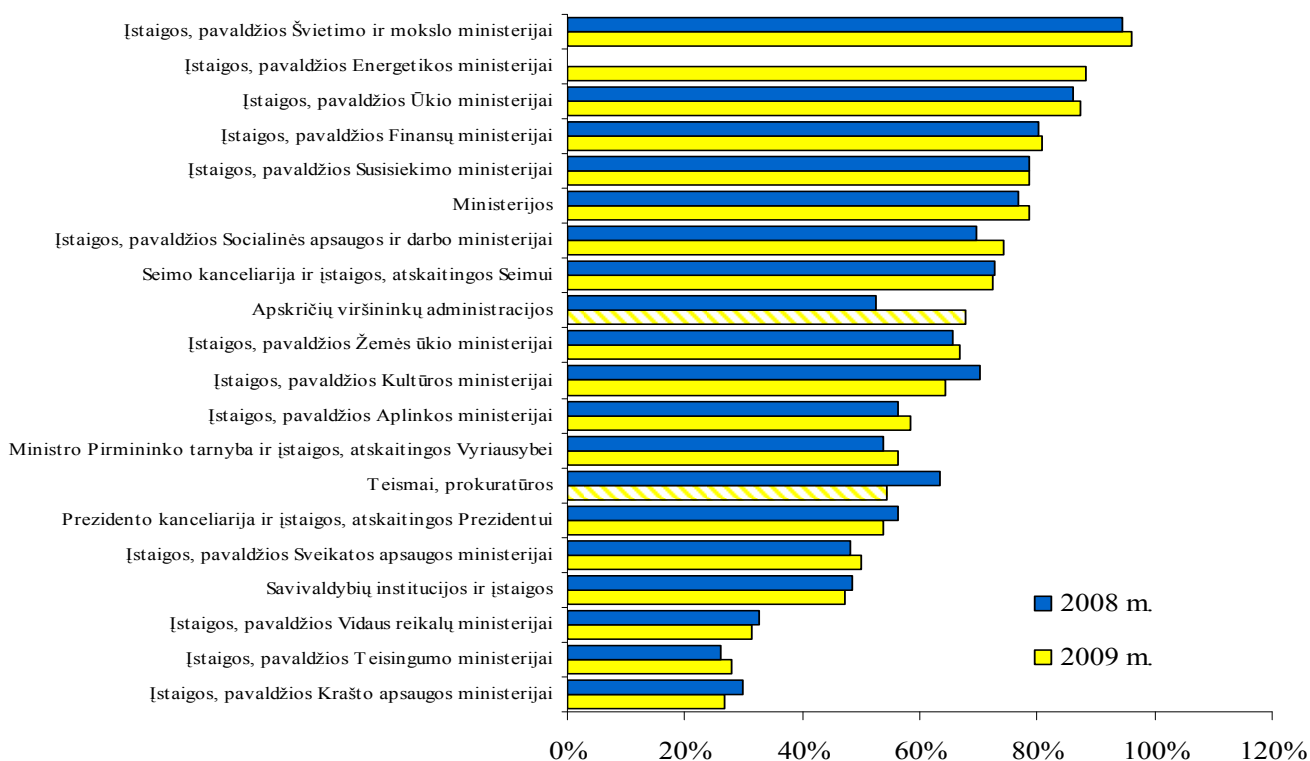
Nežymiai kito valstybės tarnautojų bei darbuotojų pareigybių skaičiaus santykis – valstybės tarnautojų pareigybės 2009 m. sudarė 56,7 proc. (2008 m. – 56,3 proc.) visų pareigybių skaičiaus, o darbuotojų pareigybės – 43,3 proc. (2008 m. – 43,7) visų pareigybių skaičiaus.

13 pav. Valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių skaičiaus santykis 2007-2009 m.

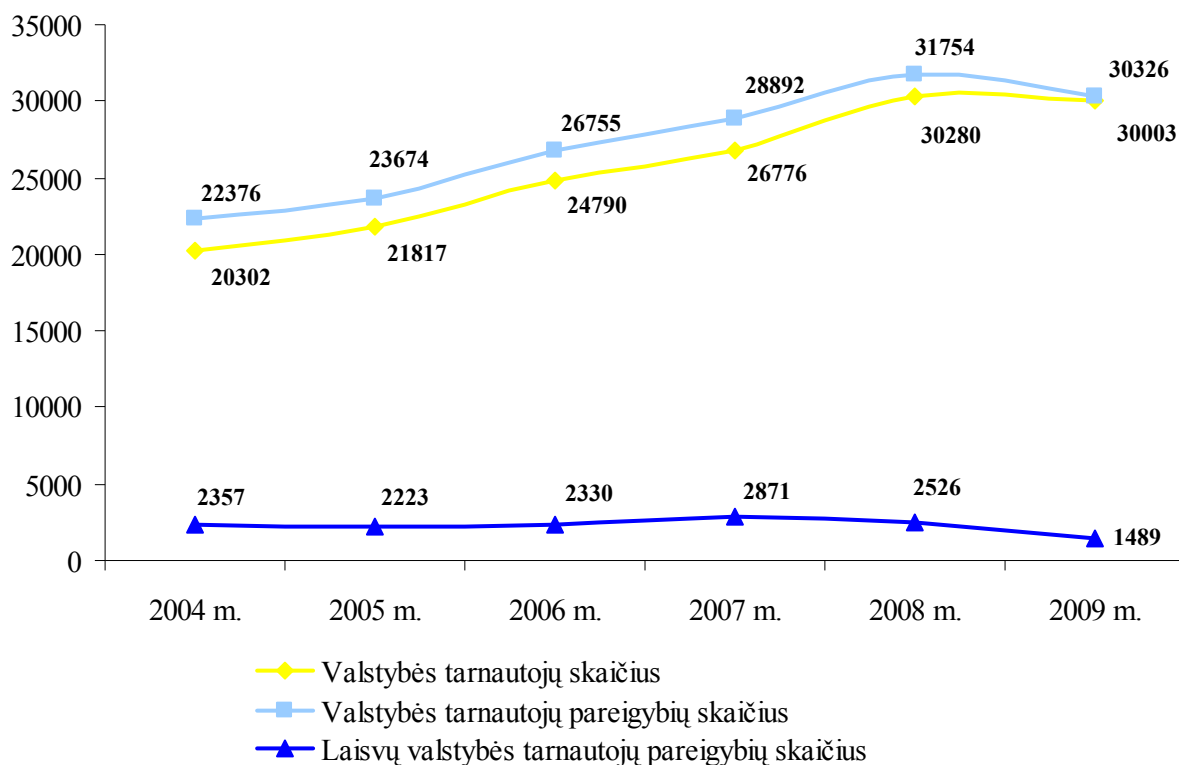
Bendrame įstaigų pareigybių sąrašė ryškiausias valstybės tarnautojų pareigybių skaičiaus dalies pokytis lyginant su 2008 m. pastebimas apskričių viršininkų administracijose, teismuose ir prokuratūrose.

14 pav. Valstybės tarnautojų (be statutinių) pareigybių skaičius (proc.) nuo bendro pareigybių skaičiaus 2008-2009 m.

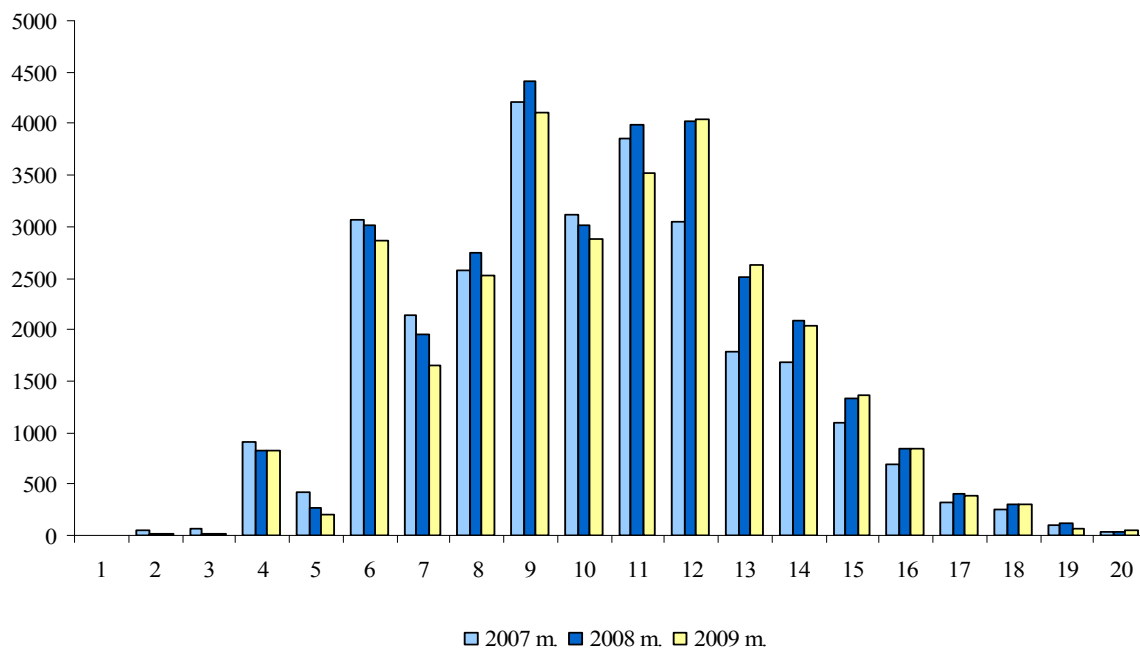
Analizuojant 2009 m. valstybės tarnautojų skaičių, jų pareigybių skaičių ir laisvas pareigybes, matomas valstybės tarnautojų pareigybių, valstybės tarnautojų skaičiaus bei laisvų pareigybių skaičiaus mažėjimas. Laisvos pareigybės 2009 m. sudarė 4,9 proc. visų valstybės tarnautojų pareigybių (2008 m. – 7,1 proc., o 2007 m. – 10,3 proc. visų valstybės tarnautojų pareigybių). Pažymėtina, kad į valstybės tarnautojų skaičių yra įtraukti ir tie valstybės tarnautojai, kuriems šis statusas yra suteiktas *laikiniai*, - tai pakaitiniai valstybės tarnautojai, priimti vietoj laikinai negalintio eiti pareigas karjeros arba politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo ar į laisvas karjeros valstybės tarnautojo pareigas, kurioms užimti organizuojamas konkursas. Tokiu būdu, į vienas karjeros ar politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo pareigas gali būti priimtas ir kitas asmuo, tačiau darbo užmokestis mokamas tik tam asmeniui, kuris tuo metu realiai atlieka šios pareigybės funkcijas. Dėl šių priežasčių valstybės tarnautojo statusą turinčių asmenų yra *daugiau* negu užimtų valstybės tarnautojų pareigybių.

15 pav. Valstybės tarnautojų, valstybės tarnautojų pareigybių ir laisvų valstybės tarnautojų pareigybių skaičiaus kaita 2004-2009 m.

2009 m. nežymiai kito valstybės tarnautojų pareigybių pasiskirstymas pagal kategorijas. Nežymiai augo 12, 13, 15, 16 ir 20 kategorijos pareigybių skaičius, visų kitų pareigybių skaičius mažėjo. Daugiausia mažėjo 11 kategorijos valstybės tarnautojų pareigybių skaičius (503 pareigybėmis).

16 pav. Valstybės tarnautojų pareigybių (be statutinių) skaičius pagal pareigybės kategorijas 2007-2009 m.

Registro duomenimis, 2009 m. 82 proc. visų valstybės tarnautojų pareigybių buvo A lygio (pareigybės, kurioms būtinas aukštasis universitetinis arba jam prilygintas išsilavinimas) ir 18 proc. B lygio (pareigybės, kurioms būtinas ne žemesnis kaip aukštasis neuniversitetinis išsilavinimas arba aukštesnysis išsilavinimas, arba iki 1995 m. įgytas specialusis vidurinis išsilavinimas).

Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymai

Valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose pareigybių aprašymus tvirtina Valstybės tarnybos įstatymo 8 straipsnio 8 dalyje numatyti asmenys (paprastai įstaigos vadovai).

Valstybės tarnybos departamente vykdant Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimo valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose kontrolę, tarp visų 2009 m. nustatytų Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų pažeidimų, 13 proc. sudarė pažeidimai, susiję su nuostatomis, reglamentuojančiomis valstybės tarnautojų pareigybes.

Analizuojant kylančias taikymo problemas pastebėta, kad aprašant pareigybes sudėtinga tinkamai nustatyti specialiuosius reikalavimus, jie nėra unifikuoti. Net analogiškomis pareigybėms (pvz., ministerijų kancleriai) nėra nustatytų bendrų patirties, išsilavinimo ir kt. reikalavimų. Šios problemos bus išspręstos 2011 m. pabaigoje, įgyvendinus Europos Sąjungos struktūrinės paramos projektą „Valstybės tarnyboje būtinų kompetencijų analizė ir valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų katalogas“ pagal Žmoniškųjų išteklių plėtros programos veiksmų programos 4 prioritetą „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“, kurio metu bus nustatytos konkrečioms pareigybėms būtinos kompetencijos, parengtas valstybės tarnautojų pareigybių žinynas.

- Registro ir Vidaus reikalų pareigūnų registro duomenimis, valstybės ir savivaldybių institucijose **2010 m. sausio 1 d. buvo patvirtintos 80015,54 pareigybės (tarp jų ir statutinių valstybės tarnautojų), iš jų – 75487,45 pareigybės užimtos.**
- 2009 m. **bendras nestatutinių valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių**, patvirtintų valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, **skaičius**, lyginant su 2008 m., **sumažėjo** 2858 pareigybėmis (5 proc.).
- Šiek tiek kito **valstybės tarnautojų (nestatutinių) bei darbuotojų pareigybių skaičiaus santykis** – valstybės tarnautojų (nestatutinių) pareigybės 2009 m. sudarė 56,7 proc. visų pareigybių skaičiaus (be statutinių valstybės tarnautojų pareigybių), o darbuotojų pareigybės – 43,3 proc.
- **Laisvos pareigybės** 2009 m. sudarė **4,9 proc.** visų valstybės tarnautojų pareigybių (2008 m. – 7,1 proc.)

1.2. Priėmimas į valstybės tarnautojų pareigas

Priėmimas į valstybės tarnautojo pareigas – tai viena labiausiai „matomų“ procedūrų valstybės tarnybos žmogiškųjų išteklių valdyme.

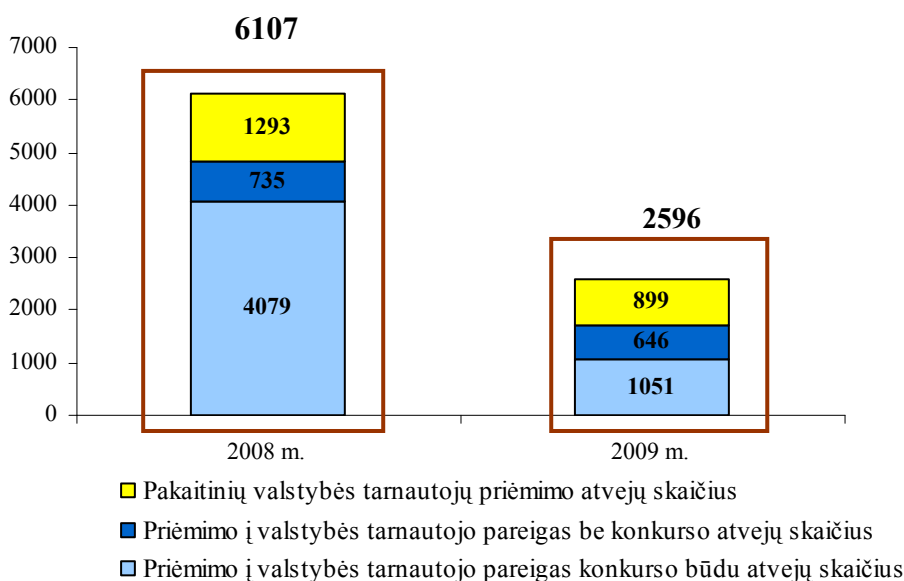
Nuo 2009 m. sausio 1 d. įsigaliojus Valstybės tarnybos įstatymo 10 straipsnio 6 dalies pakeitimams, siekiant paskelbti konkursą į valstybės tarnautojo pareigas, reikia užpildyti tik elektroninę prašymo paskelbti konkursą į valstybės tarnautojo pareigas formą, o prašymo raštu siųsti nebereikia.

2009 m. buvo keičiamas ir Vyriausybės 2002 m. birželio 24 d. nutarimas Nr. 966 „Dėl konkursų į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Nuo 2009 m. vasario 20 d. įsigaliojo pakeitimas, kuriuo buvo sumažinta skelbimų į valstybės tarnautojo pareigas „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“ apimtis, nustatant, kad platesnė informacija yra skelbiama valstybės tarnybos tvarkymo įstaigos interneto tinklalapyje.

2009 m. rugpjūčio 26 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 936 minėta konkursų tvarka buvo dar kartą pakeista panaikinant dokumentų, kuriuos paštu pateikia pretendentai į valstybės tarnautojo pareigas, kopijų notarinio tvirtinimo būtinumą, tokiu būdu palengvinant tiek finansinę, tiek administracinę našlą pretendentams.

2009 m. Registre buvo užregistruoti 2596 priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas atvejai⁴, iš kurių 1051 atveju į pareigas priimta konkurso būdu ir 1545 atvejai – be konkurso. Palyginus su 2008 m., priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas atvejų skaičius sumažėjo daugiau nei du kartus: beveik keturis kartus sumažėjo priėmimo konkurso būdu atvejų, 12,1 proc. sumažėjo priėmimo be konkurso atvejų ir 30,4 proc. sumažėjo pakaitinių valstybės tarnautojų priėmimo atvejų.

17 pav. Priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas atvejų skaičius 2008-2009 m.

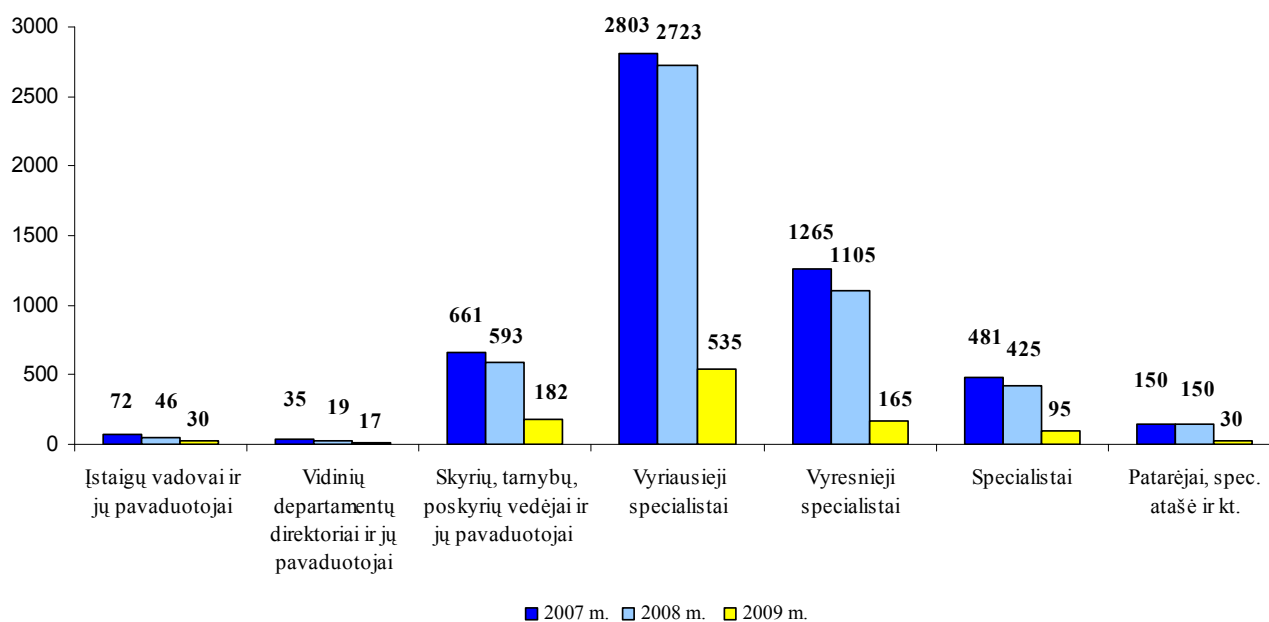

⁴ valstybės tarnautojas galėjo būti priimtas į pareigas daugiau nei vieną kartą per metus .

2009 m. Valstybės tarnybos departamentas paskelbė beveik penkis kartus mažiau konkursų į valstybės tarnautojo pareigas nei 2008 m. – 1054 konkursus.

Analizuojant paskelbtų konkursų pagal pareigų grupes duomenis, pastebima, jog 2009 m. sumažėjo konkursų, skelbtų į visas pareigas. Penkis kartus sumažėjo paskelbtų konkursų į vyriausiojo specialisto pareigas, beveik septynis kartus – į vyresniojo specialisto pareigas, beveik tris kartus – į padalinio vedėjo ir jo pavaduotojo pareigas.

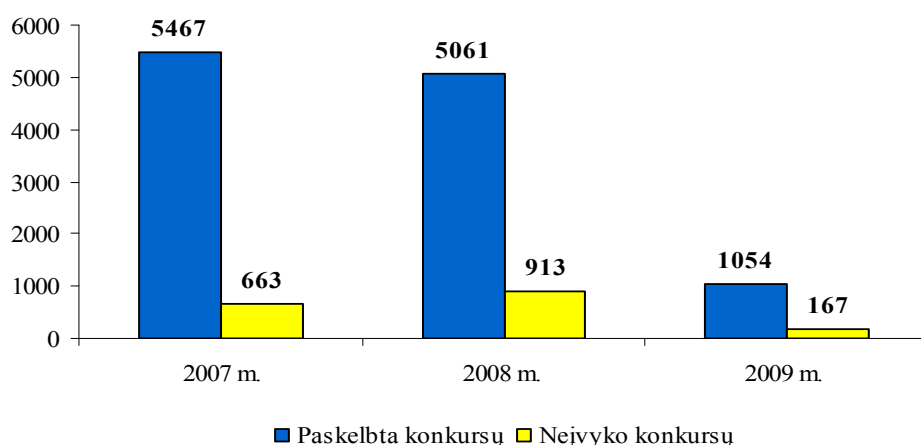
18 pav. Valstybės tarnybos departamento paskelbtų konkursų skaičius pagal pareigybių grupes 2007-2009 m.

Kaip ir 2008 m., 2009 m. daugiausia konkursų į valstybės tarnautojo pareigas buvo paskelbta savivaldybių institucijose ir įstaigose – 264. Tai sudaro ketvirtadalį visų paskelbtų konkursų. Įstaigose, pavaldžiose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, buvo paskelbta 180 konkursų (17 proc. visų paskelbtų konkursų). Lyginant su 2008 m., konkursų skaičius savivaldybių institucijose ir įstaigose sumažėjo daugiau nei keturis kartus, o įstaigose, pavaldžiose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, – tris kartus.

2009 m. buvo užregistruotas 1051 priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas *konkurso būdu* atvejis, 167 konkursai neįvyko. Atsižvelgiant į tai, jog 2008 m. gruodžio mėn. buvo paskelbti 235 konkursai ir dalis jų valstybės tarnautojo priėmimu baigėsi 2009 m. sausio mėn., priėmimo atvejų skaičius per 2009 m. viršija paskelbtų konkursų į valstybės tarnautojo pareigas skaičių per tą patį laikotarpį.

19 pav. Paskelbtų konkursų į valstybės tarnautojo pareigas ir neįvykusių konkursų santykis 2007-2009 m.

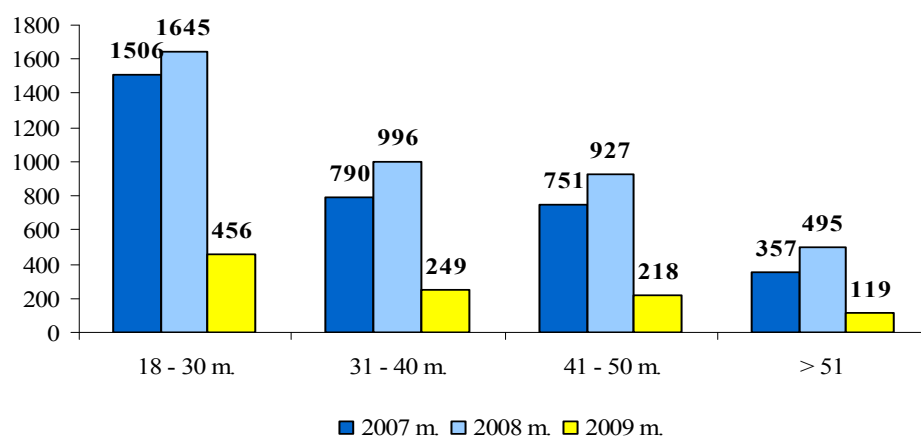
Neįvykę konkursai 2009 m. sudaro 15,8 proc. visų paskelbtų konkursų į valstybės tarnautojo pareigas (2008 m. – 18 proc. paskelbtų konkursų). Dažniausia nurodoma konkurso neįvykimo priežastis – nebuvo pretendentų (6,7 proc. paskelbtų konkursų) bei tai, jog į pareigas priimančio asmens sprendimu konkursas buvo atšauktas (4,5 proc. paskelbtų konkursų). Pažymėtina, jog dėl šios priežasties neįvykusių konkursų skaičius auga (2007 m. jie sudarė 0,3 proc., 2008 m. – 1,6 proc. visų paskelbtų konkursų).

Iš 1051 priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas konkurso būdu atvejo, 9 atvejais buvo priimta į įstaigos vadovo pareigas, o 1042 atvejais – į karjeros valstybės tarnautojo pareigas.

Į įstaigos vadovų pareigas 2009. m. priimti 5 vyrai ir 4 moterys, daugiausia – 5 priimtieji įstaigos vadovai yra nuo 31 iki 40 metų amžiaus. 2008 m. daugiausiai į įstaigų vadovų pareigas konkurso būdu priimti 41-50 metų amžiaus asmenys (7), 2007 m. – 31-40 metų (9) ir 51-62,5 metų (9).

Į karjeros valstybės tarnautojo pareigas 2009 m. priimtose 729 moterys ir 313 vyrų. Daugiausia – 456 priimtieji karjeros valstybės tarnautojai (43,8 proc. visų priimtųjų karjeros valstybės tarnautojų) yra nuo 18 iki 30 metų.

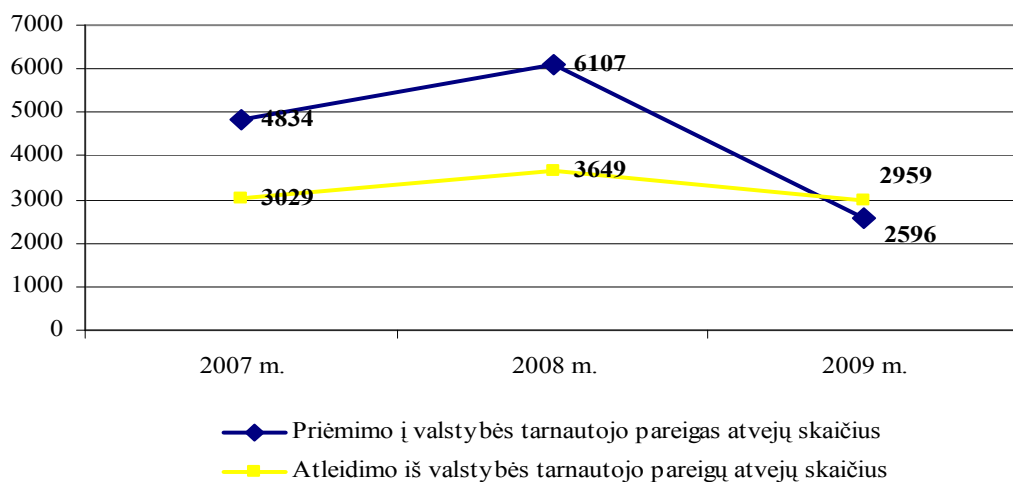
20 pav. Priimtų karjeros valstybės tarnautojų pasiskirstymas pagal amžių 2007-2009 m.

2009 m. į valstybės tarnautojo pareigas *konkurso būdu pirmą kartą* buvo priimti 632 asmenys (60,1 proc. visų konkurso būdu priimtų valstybės tarnautojų). Lyginant su 2008 m., (2008 m. į valstybės tarnautojo pareigas konkurso būdu pirmą kartą buvo priimti 2829 asmenys, t. y. 69,4 proc. visų konkurso būdu priimtų valstybės tarnautojų), konkurso būdu pirmą kartą priimtų valstybės tarnautojų sumažėjo. Į vyriausiųjų specialistų pareigas pirmą kartą priimti 352 asmenys, į vyresniųjų specialistų – 136 asmenys. Tai sudaro 77,2 proc. visų 2009 m. pirmą kartą konkurso būdu priimtų valstybės tarnautojų (2008 m. pirmą kartą priimti vyriausieji ir vyresnieji specialistai sudarė 88,1 proc. visų pirmą kartą konkurso būdu į valstybės tarnautojo pareigas priimtų asmenų).

Analizuojant priėmimo į valstybės tarnautojų pareigas atvejų ir atleidimo iš valstybės tarnautojų pareigų atvejų skaičius, pastebima, jog atleidimo atvejų skaičius 2009 m. viršijo priėmimo į valstybės tarnautojų pareigas atvejų skaičių.

21 pav. Žmogiškųjų išteklių kaita valstybės tarnyboje 2007 – 2009 m.

- 2009 m. Registre buvo užregistruoti **2596 priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas atvejai**, iš kurių **1051 atvejis**, kai į pareigas priimama **konkurso būdu** ir **1545 atvejai – be konkurso**. Palyginus su 2008 m., **priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas atvejų skaičius sumažėjo daugiau nei du kartus**: beveik keturis kartus sumažėjo priėmimo konkurso būdu atvejų, 12,1 proc. sumažėjo priėmimo be konkurso atvejų ir 30,4 proc. sumažėjo pakaitinių valstybės tarnautojų priėmimo atvejų.
- 2009 m. Valstybės tarnybos departamentas **paskelbė beveik penkis kartus mažiau konkursų** į valstybės tarnautojo pareigas nei 2008 m. – 1054 konkursus. Penkis kartus sumažėjo paskelbtų konkursų į vyriausiojo specialisto pareigas, beveik septynis kartus – į vyresniojo specialisto pareigas, beveik tris kartus – į padalinio vedėjo ir jo pavaduotojo pareigas.
- 2009 m. **neįvyko 167 konkursai** į valstybės tarnautojo pareigas (15,8 proc. paskelbtų konkursų). 2008 m. neįvykę konkursai sudarė 18 proc. paskelbtų konkursų. Dažniausia nurodoma konkurso neįvykimo priežastis – nebuvo pretendentų (6,7 proc. paskelbtų

konkursų) bei tai, jog į pareigas priimančio asmens sprendimu konkursas buvo atšauktas (4,5 proc. paskelbtų konkursų).

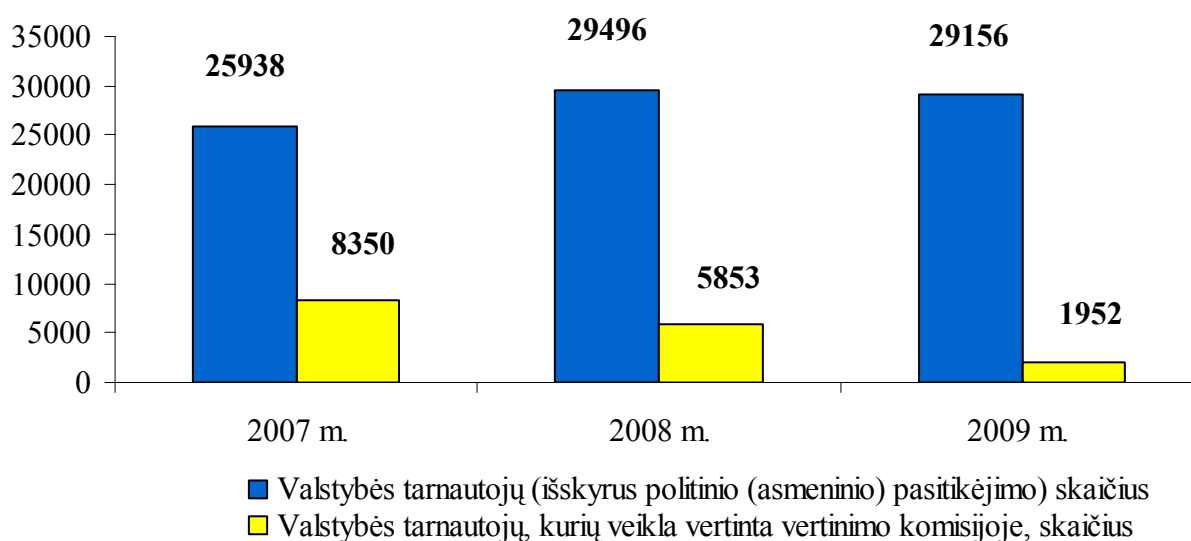
1.3. Valstybės tarnautojų karjera

Vienas iš svarbiausių būdų įgyvendinti Valstybės tarnybos įstatyme nustatytą teisę į karjerą yra tarnybinės veiklos vertinimas. Vertinama karjeros valstybės tarnautojų, įstaigos vadovų (išskyrus įstaigų vadovus, priimamus į pareigas politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu) ir pakaitinių valstybės tarnautojų, priimtų į karjeros valstybės tarnautojų pareigas, tarnybinė veikla (toliau – valstybės tarnautojai, kurių tarnybinė veikla vertinama).

Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimas

Remiantis Registro⁵ duomenimis, nuo 2009 m. vasario 1 d. iki 2010 m. vasario 1 d. valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisijoje (toliau – vertinimo komisija) iš viso buvo įvertinta 1952 valstybės tarnautojų tarnybinė veikla (68 įstaigos vadovų ir jų pavaduotojų, 48 pakaitinių valstybės tarnautojų, ir 1836 karjeros valstybės tarnautojų). Tai sudaro 6,7 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama. Lyginant su 2008 m., šis skaičius sumažėjo beveik tris kartus.

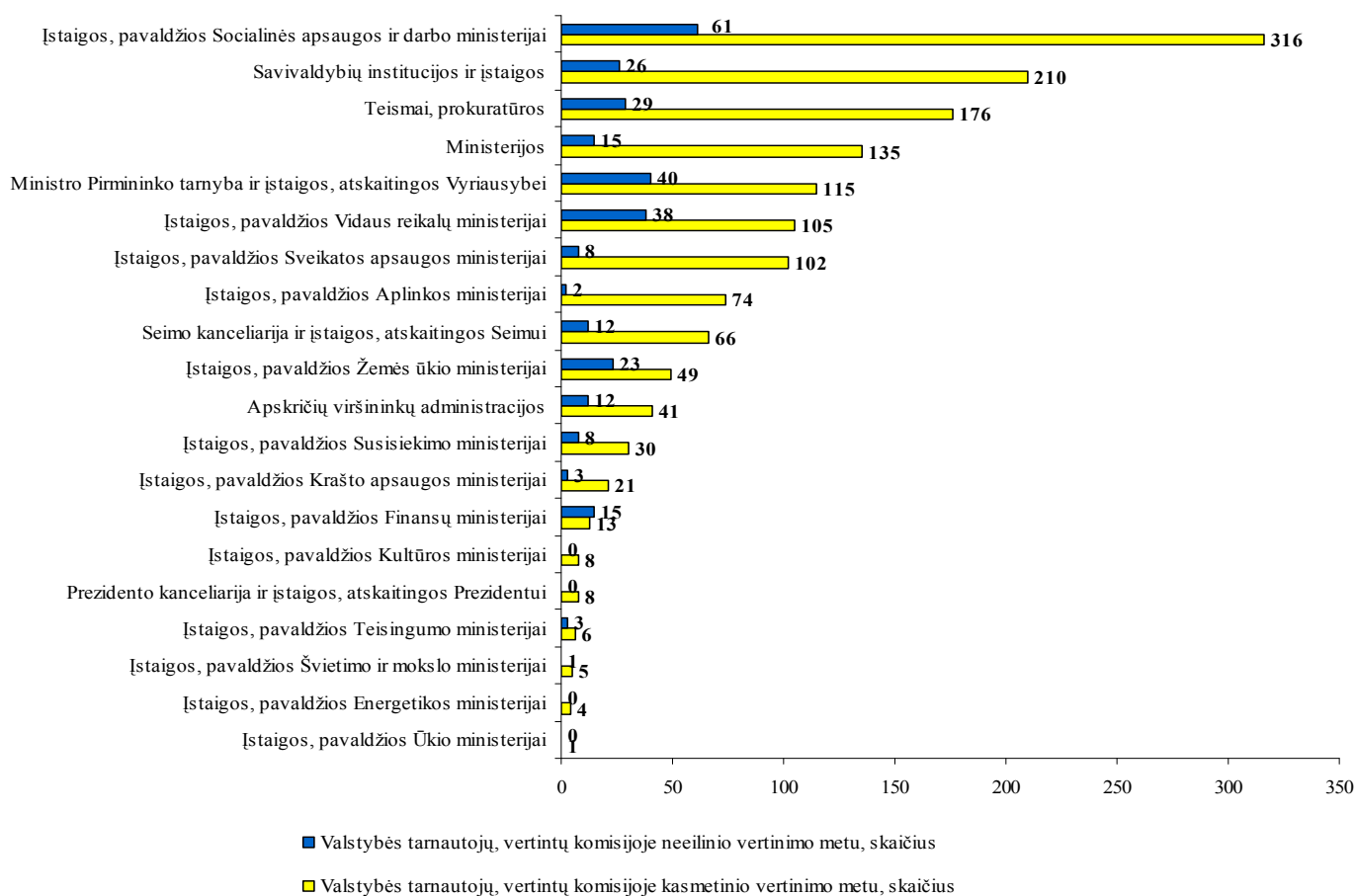
22 pav. Valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla buvo vertinta vertinimo komisijose, skaičiaus kaita 2007-2009 m.

Iš 1952 vertinimo komisijoje vertintų valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos atvejų, 1660 valstybės tarnautojų tarnybinė veikla buvo vertinta tarnybinės veiklos kasmetinio vertinimo metu ir 292 – neeilinio vertinimo metu.

⁵ Už duomenų pateikimą Registrui yra atsakingos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos. Kadangi ne visos įstaigos pateikia duomenis apie valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimą arba pateikia tik dalį duomenų, galimas duomenų neatitikimas.

23 pav. Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimas vertinimo komisijose kasmetinio ir neeilinio vertinimo metu 2009 m. skaičius

2009 m. vykusių tarnybinės veiklos vertinimų (kasmetinio ir neeilinio) metu, vertinimo komisijos į pareigas priimančiam asmeniui dažniausiai pateikė tokius siūlymus:

- 684 valstybės tarnautojams (iš jų 30 pakaitinių valstybės tarnautojų), kurių veiklą jos vertino (35 proc. visų tarnautojų, kurių veikla vertinta vertinimo komisijose) suteikti kvalifikacinę klasę;
- 262 karjeros valstybės tarnautojus, kurių veiklą jos vertino (13,4 proc. visų tarnautojų, kurių veikla vertinta vertinimo komisijose) perkelti į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojo pareigas;
- 406 karjeros valstybės tarnautojus, kurių veiklą jos vertino (20,8 proc. visų tarnautojų, kurių veikla vertinta vertinimo komisijose) perkelti į aukštesnes pareigas ir suteikti kvalifikacinę klasę.

Vertinimo metu komisijos taip pat siūlė perkelti karjeros valstybės tarnautojus į žemesnės kategorijos karjeros valstybės tarnautojų pareigas, tobulinti kvalifikaciją. Pavyzdžiui, tobulinti kvalifikaciją buvo pasiūlyta 71 valstybės tarnautojui (iš jų - 2 pakaitiniams valstybės tarnautojams) (3,6 proc. visų tarnautojų, kurių veikla vertinta vertinimo komisijose).

Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos kasmetinis vertinimas

Registro duomenimis, 2009 m. kasmetinio vertinimo metu⁶ tiesioginiai vadovai įvertino 22225 valstybės tarnautojų, sudarančių 76,2 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama, tarnybinę veiklą. 91 proc. šių valstybės tarnautojų tarnybinė veikla buvo įvertinta gerai (2008 m. – 74,3 proc.), 8,2 proc. – labai gerai (2008 m. – 24,9 proc.). Tarnautojai, kurių tarnybinė veikla įvertinta patenkinamai ir nepatenkinamai, sudarė 0,7 ir 0,1 proc., t.y. tiek pat, kaip ir 2008 m.

Vertinimo komisijose buvo vertinta 55 įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų, 353 struktūrinių padalinių vadovų ir jų pavaduotojų, 1126 specialistų⁷, 126 patarėjų, spec. atašė ir kt. valstybės tarnautojų tarnybinė veikla (tarp jų - 47 pakaitinių valstybės tarnautojų). Tarp jų buvo 119 valstybės tarnautojų, kurių tarnybinę veiklą tiesioginis vadovas įvertino gerai, tačiau jie pateikė rašytinį prašymą, kad jų tarnybinė veikla būtų vertinama vertinimo komisijoje⁸.

Vertinimo komisijos labai gerai įvertino 27 įstaigos vadovų ir jų pavaduotojų, 258 struktūrinių padalinių vadovų ar jų pavaduotojų, 742 specialistų bei 89 patarėjų, spec. atašė tarnybinę veiklą (tarp jų – 30 pakaitinių valstybės tarnautojų).

Vertinimo komisijos gerai buvo įvertinta 24 įstaigos vadovų ir jų pavaduotojų, 70 struktūrinių padalinių vadovų ir jų pavaduotojų, 323 specialistų bei 25 patarėjų, spec. atašė tarnybinę veiklą (tarp jų – 15 pakaitinių valstybės tarnautojų).

Tarp valstybės tarnautojų, kurių tarnybinę veiklą vertinimo komisijos įvertino patenkinamai, buvo 51 specialistas, 19 struktūrinių padalinių vadovų ar jų pavaduotojų, 11 patarėjų, spec. atašė bei 4 įstaigų vadovai ar jų pavaduotojai (tarp jų – 2 pakaitinių valstybės tarnautojai). Tarp tų, kurių veikla vertinimo komisijos buvo įvertinta nepatenkinamai – 10 specialistų, 6 struktūrinių padalinių vadovai ar jų pavaduotojai bei vienas valstybės tarnautojas iš patarėjų ir spec. atašė grupės.

Įvertinusios valstybės tarnautojų tarnybinę veiklą, vertinimo komisijos pateikė atitinkamus siūlymus į pareigas priimančiam asmeniui – dažniausiai buvo siūloma suteikti valstybės tarnautojui kvalifikacinę klasę (598 atvejai), perkelti į aukštesnes pareigas ir suteikti kvalifikacinę klasę (289 atvejai).

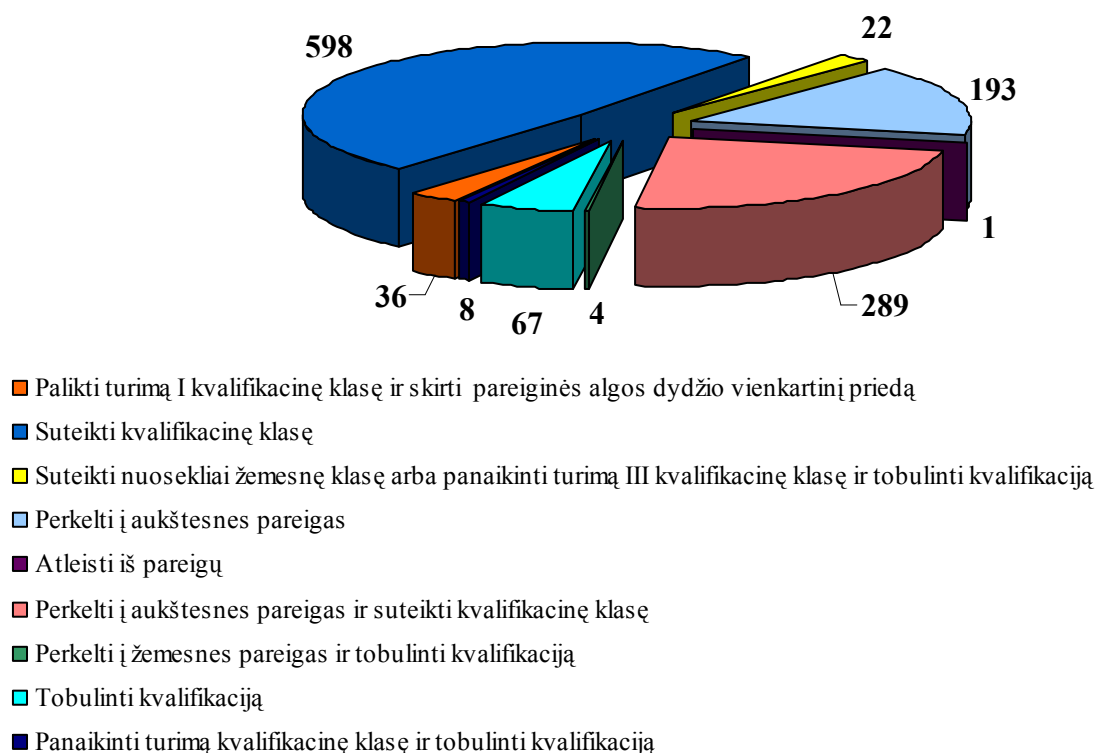
---

⁶ Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 22 str. 4 d. valstybės tarnautojų tarnybinė veikla vertinama kasmet, jei valstybės tarnautojas ne trumpiau kaip 6 mėnesius per kalendorinius metus eina pareigas toje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje, kurioje yra vertinama jo tarnybinė veikla.

⁷ Čia ir toliau šiame skyriuje vartojant „specialisto“ sąvoką turimi omeny ir vyriausieji specialistai, ir vyresnieji specialistai, ir specialistai.

⁸ Valstybės tarnybos įstatymo 22 str. 7 d. nurodo, kad jeigu tiesioginis vadovas valstybės tarnautojo tarnybinę veiklą įvertina gerai, jo teisinė padėtis nesikeičia ir valstybės tarnautojo tarnybinės veiklos vertinimas yra baigiamas, išskyrus atvejį, kai šis valstybės tarnautojas prašo, kad jo tarnybinę veiklą vertintų vertinimo komisija.

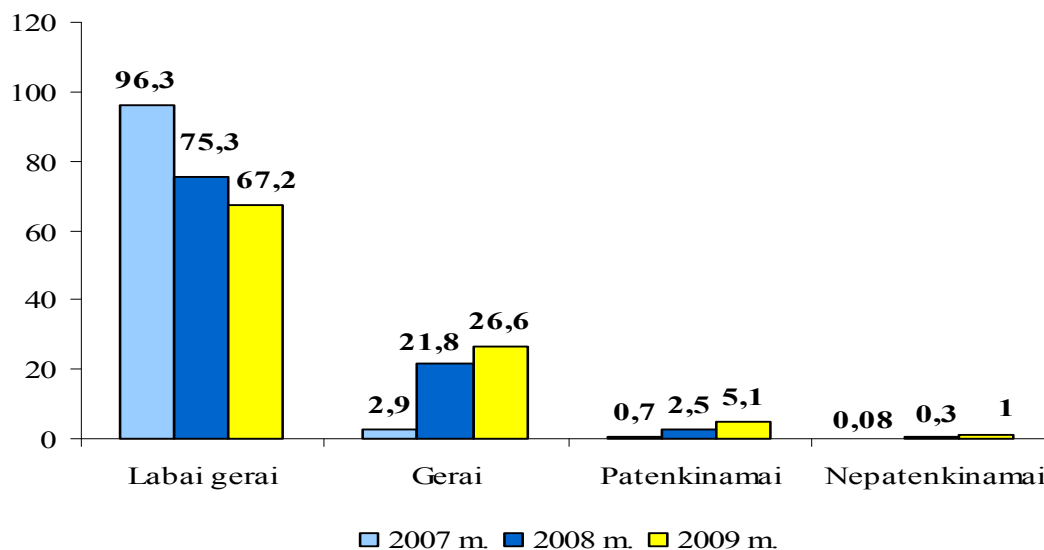
24 pav. Vertinimo komisijos siūlymai į pareigas priimančiam asmeniui kasmetinio vertinimo metu įvertinus valstybės tarnautojų tarnybinę veiklą

Daugiausiai vertinimo komisijoje buvo įvertinta valstybės tarnautojų, einančių pareigas įstaigose, pavaldžiose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, tarnybinė veikla, mažiausiai – įstaigose, pavaldžiose Ūkio ministerijai.

Valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinimo komisijoje 2009 m. buvo įvertinta labai gerai, lyginant su ankstesniais metais, sumažėjo. Tuo tarpu daugėja valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinimo komisijoje įvertinama gerai, patenkinamai ar nepatenkinamai.

25 pav. Tarnybinės veiklos įvertinimo komisijose kasmetinio vertinimo metu pokyčiai 2007-2009 m. (proc.)

Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos neeilinis vertinimas

Registro duomenimis, 2009 m. tiesioginiai vadovai pateikė išvadas su motyvuotais siūlymais atlikti 399 valstybės tarnautojų neeilinį tarnybinės veiklos vertinimą (t.y. 1,4 proc. visų valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama). Vertinimo komisijos įvertino 292 (73,2 proc.) tiesioginių vadovų įvertintų valstybės tarnautojų tarnybinę veiklą. Lyginant su 2008 m., kai neeilinio vertinimo metu buvo įvertinta 2683 valstybės tarnautojų tarnybinė veikla, šis skaičius sumažėjo devynis kartus.

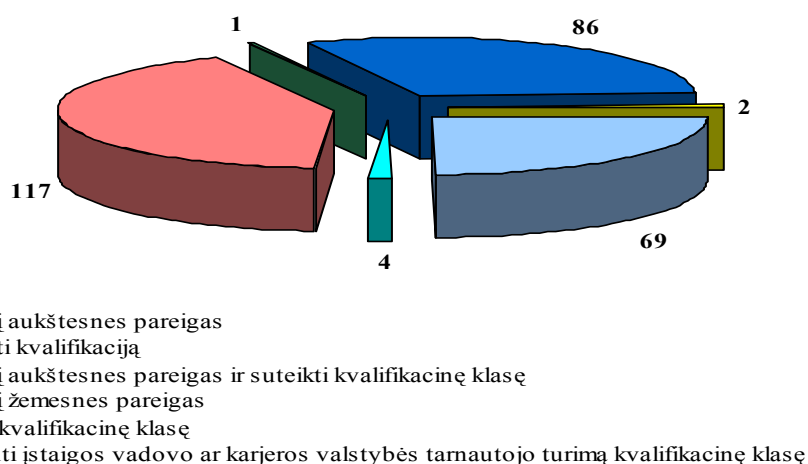
9 įstaigos vadovų ir jų pavaduotojų tarnybinė veikla buvo vertinta esant tiesioginio vadovo siūlymui suteikti kvalifikacinę klasę, vienas valstybės tarnautojas iš įstaigos vadovų ir jų pavaduotojų grupės vertintas iškilus abejonių dėl pakankamos kvalifikacijos ar gebėjimų atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir įgyvendinti įstaigos strateginius tikslus.

114 karjeros valstybės tarnautojų tarnybinė veikla buvo vertinta esant jų prašymui perkelti į aukštesnes pareigas; 113 karjeros valstybės tarnautojų tarnybinė veikla buvo vertinta esant tiesioginio vadovo siūlymui suteikti kvalifikacinę klasę, 153 karjeros valstybės tarnautojų tarnybinė veikla buvo vertinta esant jų prašymui perkelti į aukštesnes pareigas ir tiesioginio vadovo siūlymui suteikti kvalifikacinę klasę; 8 karjeros valstybės tarnautojų tarnybinė veikla buvo vertinta iškilus abejonių dėl pakankamos kvalifikacijos ar gebėjimų atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas.

Vieno pakaitinio valstybės tarnautojo tarnybinė veikla buvo vertinta esant tiesioginio vadovo siūlymui suteikti pakaitiniam valstybės tarnautojui trečią kvalifikacinę klasę.

279 (95,5 proc.) atvejais vertinimo komisijos pritarė tiesioginio vadovo motyvuotam siūlymui ir 13 atvejų (4,5 proc.) – nepritarė. Dažniausias vertinimo komisijos teikiamas siūlymas – pritarti tiesioginio vadovo motyvuotam siūlymui perkelti karjeros valstybės tarnautoją į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojo pareigas ir suteikti jam kvalifikacinę klasę.

26 pav. Vertinimo komisijos siūlymai į pareigas priimančiam asmeniui neeilinio vertinimo metu įvertinus valstybės tarnautojų tarnybinę veiklą

Kvalifikacinės klasės

Tarnybinės veiklos vertinimo metu vienas iš siūlymų į pareigas priimančiam asmeniui gali būti kvalifikacinės klasės suteikimas. Kaip jau minėta, toks siūlymas 2009 m. tiek kasmetiniame, tiek ir neeiliniame tarnybinės veiklos vertinime buvo dažnas – 35 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinę veiklą vertino vertinimo komisija, buvo siūloma suteikti kvalifikacinę klasę, o 20,8 proc. valstybės tarnautoją buvo siūloma perkelti į aukštesnes pareigas ir suteikti jam kvalifikacinę klasę. Tačiau, lyginant su 2008 m., pasiūlymų suteikti kvalifikacinę klasę bei pasiūlymų perkelti į aukštesnes pareigas ir suteikti kvalifikacinę klasę sumažėjo daugiau nei tris kartus.

Bendras valstybės tarnautojų, turinčių vieną iš trijų kvalifikacinių klasių, skaičius 2009 m. išaugo – kvalifikacinę klasę turėjo 18082 valstybės tarnautojai (62 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama). 2008 m. tokių valstybės tarnautojų buvo 17503 (59,2 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama).

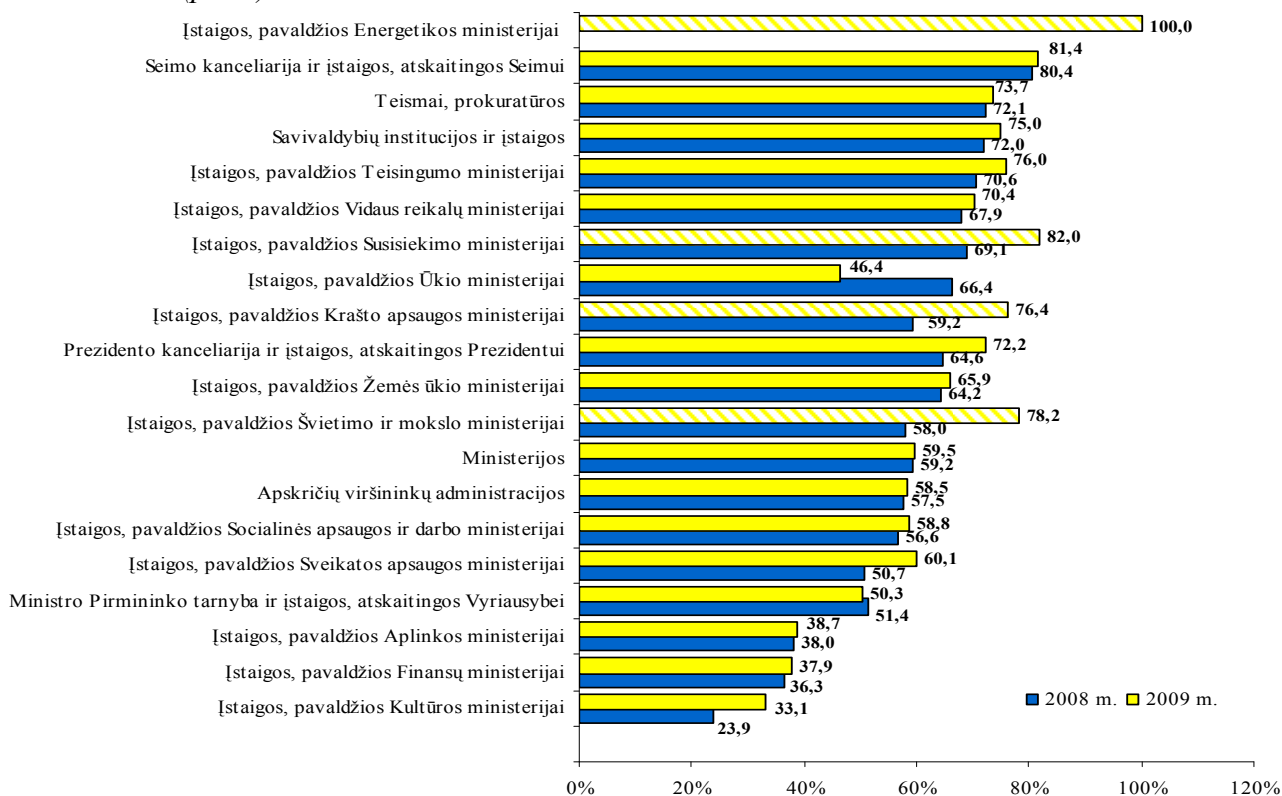
2009 m. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama, skaičius sumažėjo 1,3 proc., o valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacines klases, skaičius išaugo 579 valstybės tarnautojais (3,3 proc.).

I kvalifikacinę klasę 2009 m. turėjo 2419 valstybės tarnautojų (8,3 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama), II – 5889 valstybės tarnautojai (20,2 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama), III – 9774 valstybės tarnautojai (33,5 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama).

III kvalifikacinę klasę turinčių valstybės tarnautojų skaičius, lyginant su 2008 m., išaugo 2 valstybės tarnautojais, II kvalifikacinę klasę turinčių valstybės tarnautojų – 552 valstybės tarnautojais, I kvalifikacinę klasę turinčių valstybės tarnautojų – 225 valstybės tarnautojais.

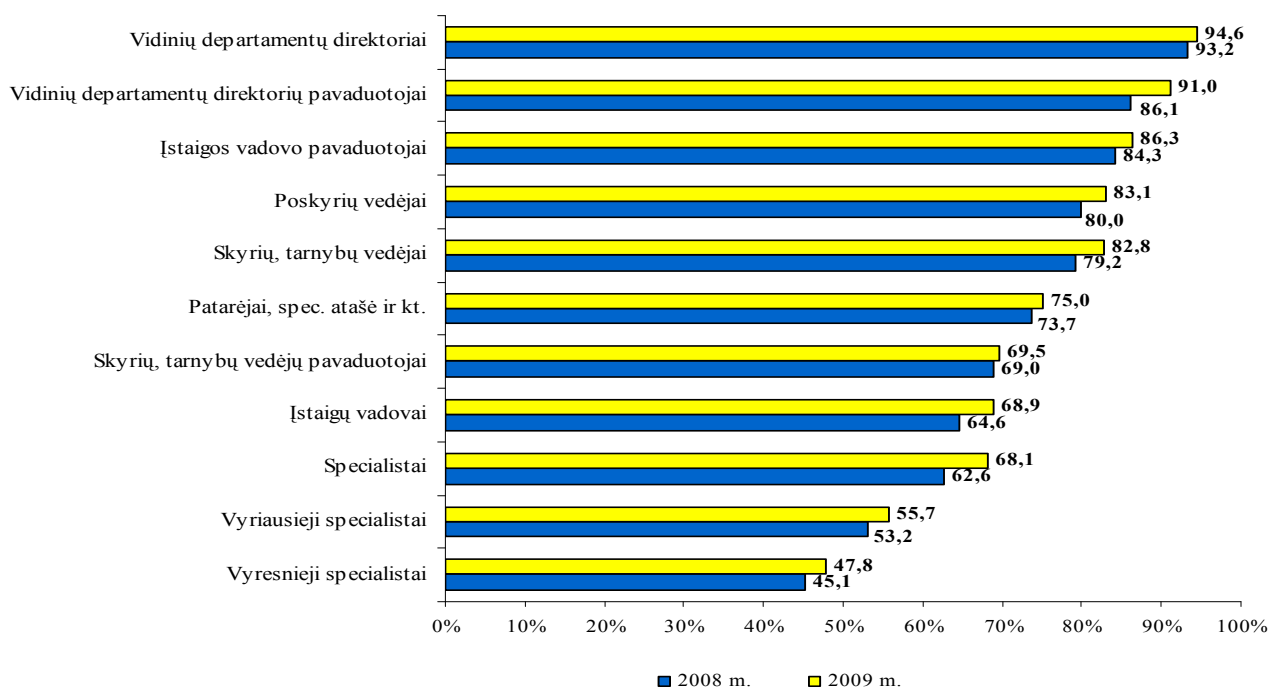
Daugiausiai kvalifikacinę klasę turinčių valstybės tarnautojų dirba įstaigose, pavaldžiose Energetikos ministerijai, – 100 proc. šiose įstaigose dirbančių valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama, bei įstaigose, pavaldžiose Susisiekimo ministerijai (82 proc.), Seimo kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Seimui (81,4 proc.).

28 pav. Valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacinę klasę, pasiskirstymas pagal įstaigų grupes 2008-2009 m. (proc.)

Analizuojant 2008-2009 m. Registro duomenis apie valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacinę klasę, pagal pareigybių grupes, pastebima, kad visose pareigybių grupėse išaugo valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacinę klasę, skaičius.

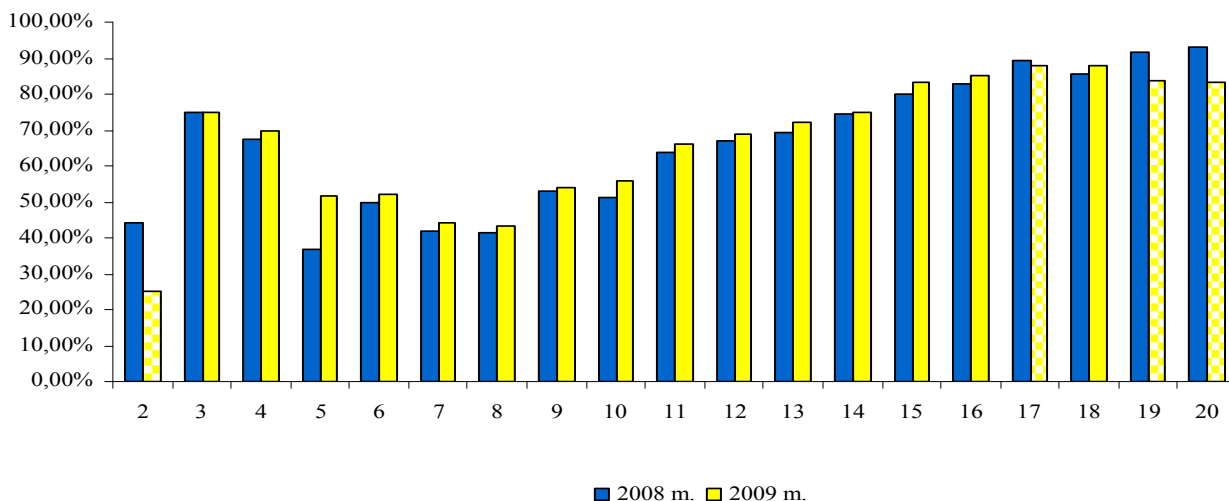
29 pav. Valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacinę klasę, pasiskirstymas pagal pareigybių grupes 2008-2009 m. (proc.)

Analizuojant 2008-2009 m. Registro duomenis apie valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacinę klasę, pagal pareigybių kategorijas, pastebima, kad sumažėjo 2, 17, 19, 20 kategorijų valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacines klases. Visų kitų kategorijų valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacines klases, skaičius 2009 m. augo.

30 pav. Valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacinę klasę, pasiskirstymas pagal pareigybių kategorijas 2008-2009 m. (proc.)

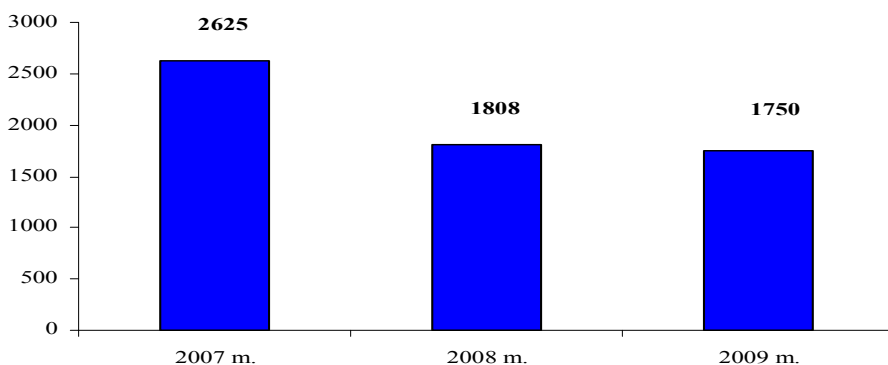
Tarnybinis kaitumas

2007-2008 m. buvo sukurtas tarnybinio kaitumo teisinis reglamentavimas bei kitos sąlygos šiam procesui plėtotis.

Karjeros valstybės tarnautojas ar įstaigos vadovas (išskyrus įstaigos vadovą, priimamą į pareigas politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu) jo prašymu gali būti tarnybinio kaitumo būdu perkeltas į kitas laisvas tos pačios kategorijos ar žemesnės kategorijos karjeros valstybės tarnautojo pareigas toje pačioje ar kitoje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje, jeigu jis atitinka pareigų, į kurias siekia būti perkeltas, pareigybės aprašyme nustatytus specialiuosius reikalavimus.

2009 m. Registre užregistruota 1750 atvejų, kai valstybės tarnautojai buvo perkelti į kitas tos pačios ar žemesnės kategorijos pareigas toje pačioje ar kitoje įstaigoje. Lyginant su 2008 m., tokių atvejų sumažėjo 3,2 proc.

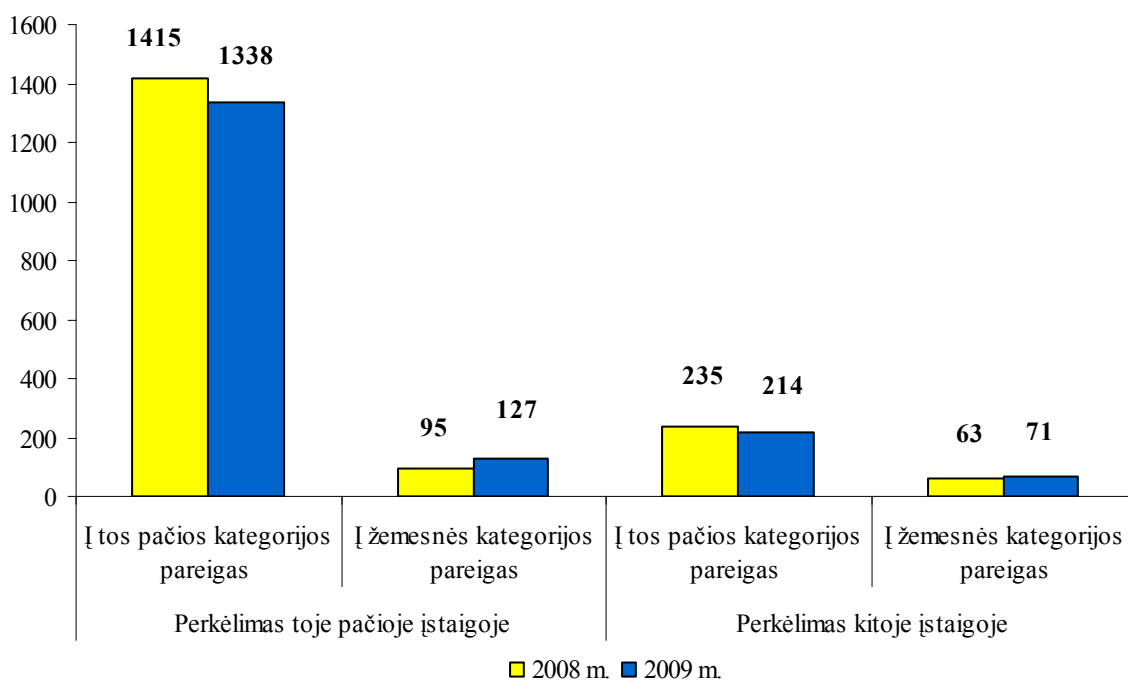
31 pav. Perkeltų valstybės tarnautojų skaičius 2007–2009 m.

Dažniausiai tarnybinis kaitumas įgyvendinamas perkeliant valstybės tarnautoją į kitas pareigas toje pačioje įstaigoje – 1465 atvejai (83,7 proc. visų tarnybinio kaitumo atvejų). Dažniausiai valstybės tarnautojai buvo perkelti į tos pačios kategorijos pareigas (1338 atvejai) ir 127 atvejais jie buvo perkelti į žemesnės kategorijos pareigas.

285 atvejais kaitumas vyko valstybės tarnautoją perkeliant į kitą įstaigą. Registre užregistruota 214 atvejų, kai valstybės tarnautojas perkeliamas į tos pačios kategorijos pareigas ir 71 atvejis, kai perkeliamas į žemesnes pareigas.

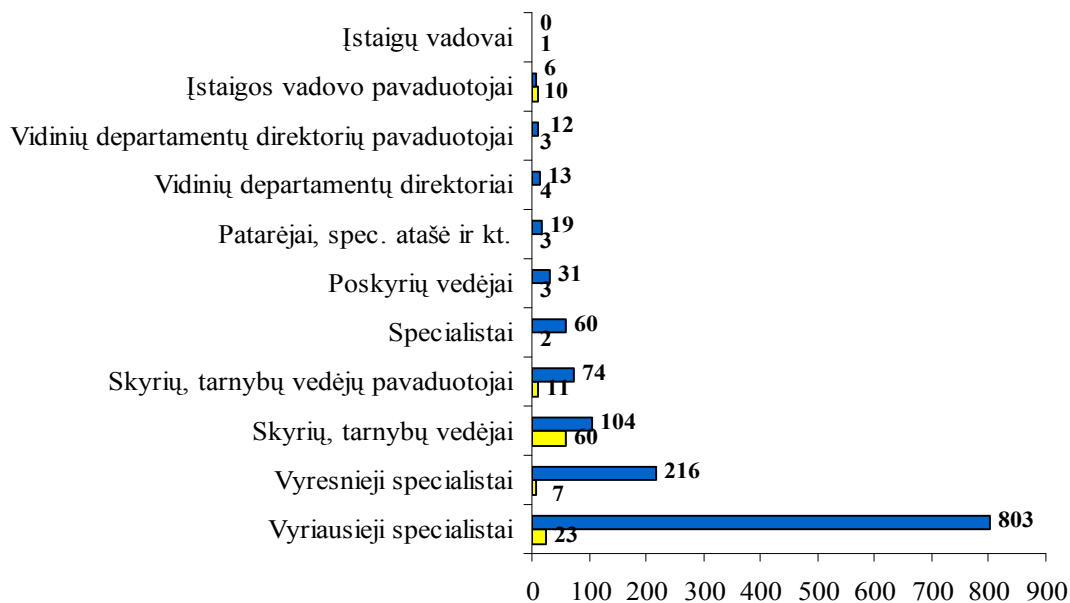
32 pav. Tarnybinio kaitumo pokyčiai 2008-2009 m.

Daugiausiai perkėlimo tarnybinio kaitumo būdu į kitas tos pačios ar žemesnės kategorijos pareigas toje pačioje ar kitoje įstaigoje atvejų buvo ministerijose – 514 atvejų (29,4 proc. visų tarnybinio kaitumo atvejų). 373 perkėlimo tarnybinio kaitumo būdu į kitas tos pačios ar žemesnės kategorijos pareigas toje pačioje ar kitoje įstaigoje atvejais buvo savivaldybių institucijose ir įstaigose, 295 – įstaigose, pavaldžiose Finansų ministerijai.

Analizuojant Registro duomenis apie valstybės tarnautojų kaitumą pagal pareigybių grupes toje pačioje institucijoje ar įstaigoje, pastebima, jog daugiausia kaitumo būdu buvo perkelta vyriausiųjų specialistų (803 atvejai). 1 įstaigos vadovas buvo perkeltas į žemesnes pareigas.

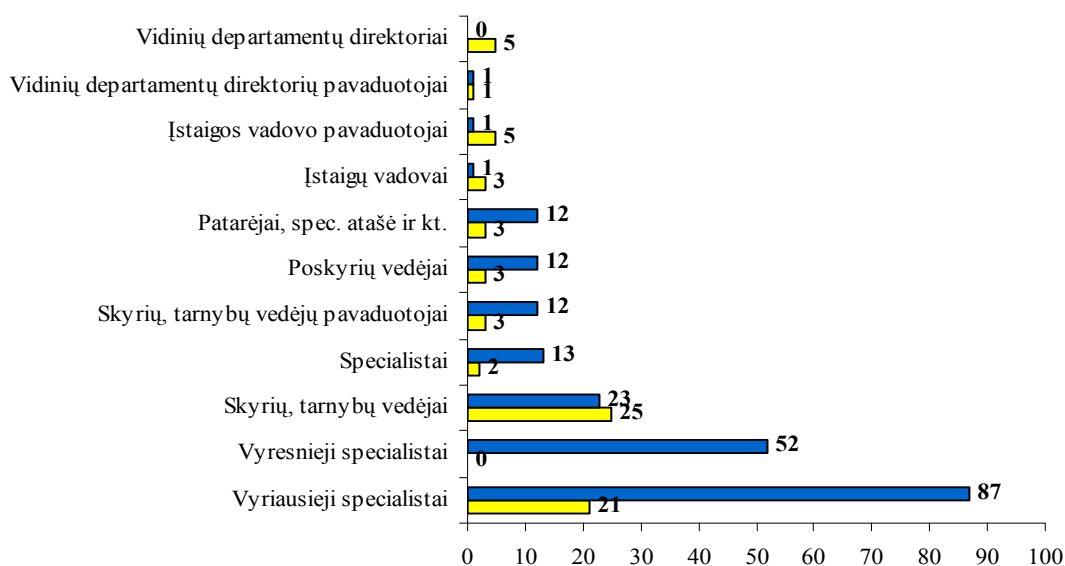
33 pav. Perkėlimas į pareigas kaitumo būdu toje pačioje institucijoje ar įstaigoje pagal pareigybių grupes 2009 m.

■ Į žemesnės kategorijos pareigas ■ Į tos pačios kategorijos pareigas

Analizuojant Registro duomenis apie valstybės tarnautojų kaitumą pagal pareigybių grupes kitoje institucijoje ar įstaigoje, pastebima, jog į tos pačios kategorijos pareigas daugiausia buvo perkelta vyriausiųjų specialistų (87 atvejai), vyresniųjų specialistų (52 atvejai). Į tos pačios kategorijos pareigas kitoje institucijoje ar įstaigoje buvo perkelti po vieną įstaigos vadovą, įstaigos vadovo pavaduotoją, vidinio departamento direktoriaus pavaduotoją.

34 pav. Perkėlimas į pareigas kaitumo būdu kitoje institucijoje ar įstaigoje pagal pareigybių grupes 2009 m.

■ Į žemesnės kategorijos pareigas ■ Į tos pačios kategorijos pareigas

Nei vieno kaitumo atvejo neužregistruota įstaigose, pavaldžiose Kultūros ministerijai.

Delegavimas į tarptautines ir ES ar užsienio valstybių institucijas

Įgyvendinant valstybės tarnybos karjeros principą, 2009 m. valstybės tarnautojai buvo deleguojami į tarptautines ir ES ar užsienio valstybių institucijas.

2009 m. Lietuvos ekspertams deleguoti buvo skirta 2 642 510 litų, iš jų delegavimui į ES institucijas – 938 725 litai. Valstybės tarnybos departamentas išplatino informaciją⁹ apie daugiau nei 700 laisvų deleguotų nacionalinių ekspertų pareigybių Europos Taryboje, Europos Komisijoje, Europos Gynybos agentūroje, NATO, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijoje, Europos ekonomikos ir socialiniame komitete, Europos geležinkelių agentūroje, Europos Komisijos delegacijose už ES ribų, Europos duomenų apsaugos priežiūros tarnyboje, Europos chemijos agentūroje, bei organizavo 9 atrankas. Jų metu atrinkti 9 pretendentai į deleguotų nacionalinių ekspertų pareigas Europos Sąjungos Komisijos Jungtinio tyrimų centro, Energetikos instituto, Branduolinių įrenginių eksploatacijos saugumo padalinyje, Europos Sąjungos Komisijos Mokesčių ir muitų sąjungos Muitinės politikos direktorato Muitinės politikos ir elektroninės muitinės skyriuje, Europos Sąjungos Komisijos Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF)C-3 direktorate, Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių generaliniame direktorate, Europos Komisijos Plėtros Generalinio direktorato Finansinių instrumentų ir regioninių programų departamento Institucinių gebėjimų stiprinimo skyriuje ir kt.

- Registro duomenimis, nuo 2009 m. vasario 1 d. iki 2010 m. vasario 1 d. valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos **vertinimo komisijoje iš viso buvo įvertinta 1952 valstybės tarnautojų tarnybinė veikla** (6,7 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama). Lyginant su 2008 m., šis skaičius **sumažėjo beveik tris kartus**.
- 2009 m. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla kasmetinio vertinimo metu vertinimo komisijoje buvo įvertinta labai gerai, lyginant su ankstesniais metais, sumažėjo. Tuo tarpu daugėja valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinimo komisijoje įvertinama gerai, patenkinamai ar nepatenkinamai.
- Bendras valstybės tarnautojų, turinčių vieną iš trijų kvalifikacinių klasių, skaičius **2009 m. išaugo – kvalifikacinę klasę turėjo 18082 valstybės tarnautojai (62 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama)**. 2008 m. tokių valstybės tarnautojų buvo 17503 (59,2 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama).
- 2009 m. Registre **užregistruota 1750 atvejų, kai valstybės tarnautojai buvo perkelti į kitas tos pačios ar žemesnės kategorijos pareigas toje pačioje ar kitoje įstaigoje**. Lyginant su 2008 m., tokių atvejų sumažėjo 3,2 proc.
- 2009 m. **198 atvejais** valstybės tarnautojai **buvo perkelti į žemesnės kategorijos pareigas toje pačioje ar kitoje įstaigoje**.

⁹ 40 skelbimų www.es-isidarinimas.lt ir www.vtd.lt tinklalapiuose.

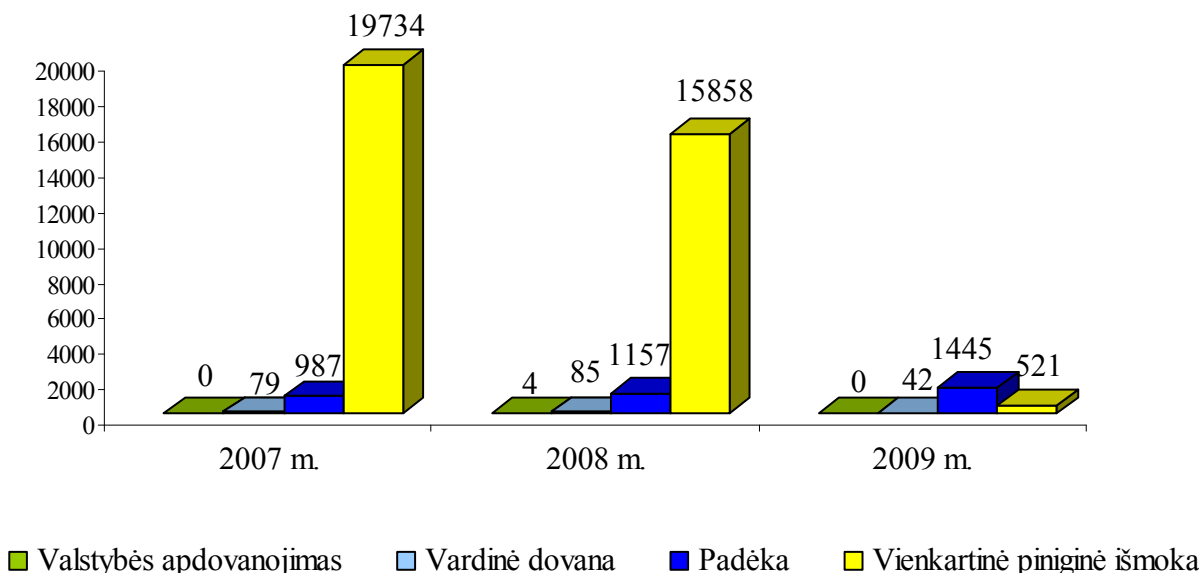
1.4. Valstybės tarnautojų skatinimas

Valstybės tarnautojai, vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo 27 straipsniu, už nepriekaištingą tarnybinių pareigų atlikimą skatinami padėka, vardine dovana, vienkartinė pinigine išmoka Vyriausybės nustatyta tvarka¹⁰. 2009 m. vyko ypač ryškūs pokyčiai valstybės tarnautojų skatinime.

Registro duomenimis, 2009 m. skatinimo priemonės buvo panaudotos 2008 kartus. Lyginant su 2008 m., skatinimo atvejų sumažėjo daugiau nei aštuonis kartus.

Skirtingai nei ankstesniais metais, 2009 m. valstybės tarnautojai dažniausiai buvo skatinami padėka (1445 atvejai). Itin sumažėjo (trisdešimt kartų) skatinimo išmokant vienkartinę piniginę išmoką atvejų, taip pat sumažėjo ir skatinimo vardine dovana atveju.

35 pav. Valstybės tarnautojų skatinimas 2007-2009 m.

Kaip ir 2008 m., daugiausia skatinimo priemonių panaudota įstaigose, pavaldžiose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, – 584 kartus (29 proc. visų skatinimo atvejų). Šiose įstaigose pareigas eina 15,7 proc. visų valstybės tarnautojų. Savivaldybių institucijose ir įstaigose, kuriose pareigas eina 21,7 proc. visų valstybės tarnautojų, buvo skatinta 303 kartus (15 proc. visų skatinimo atvejų).

Nei vieno skatinimo atvejo nebuvo įstaigose, pavaldžiose Švietimo ir mokslo ministerijai.

¹⁰ Vyriausybės 2002 m. liepos 19 d. nutarimas Nr. 1167 „Dėl vienkartinų piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Pagal šią tvarką vienkartinė piniginė išmoka valstybės tarnautojui gali būti skiriama už nepriekaištingą tarnybinių pareigų atlikimą ir (ar) pavyzdinę tarnybą šiais atvejais: 1) labai gerai ar gerai įvertinus valstybės tarnautojo tarnybinę veiklą kalendoriniais metais; 2) atlikus vienkartinės ypatingos svarbos užduotis; 3) įstatymo nustatytų švenčių progomis; 4) gyvenimo ir darbo metų jubiliejinių sukakčių progomis; 5) įgijus teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją arba pareigūnų ir karių valstybinę pensiją ir savo noru atsistatydinus iš valstybės tarnautojo pareigų arba atleidus juos iš pareigų dėl amžiaus ar tarnybos pratęsimo termino pabaigos.

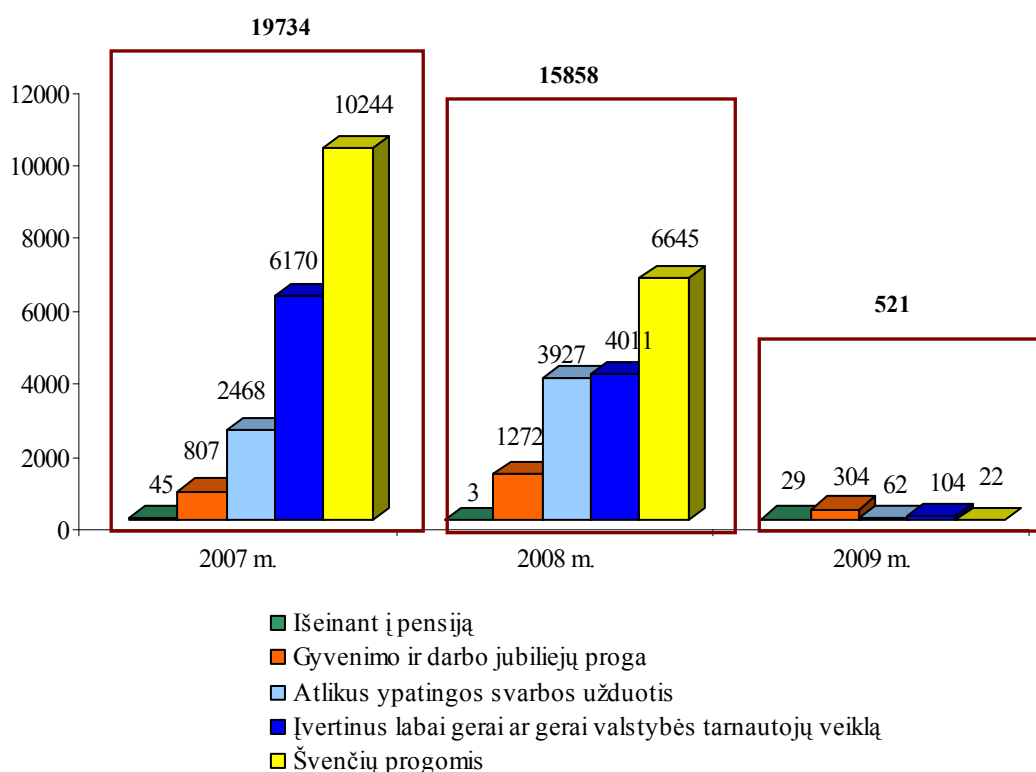
Analizuojant Registro duomenis apie valstybės tarnautojų skatinimą pagal valstybės tarnautojų kategorijas, pastebėta, kad dažniausiai skatinti tarnautojai, kurie eina 6 kategorijos pareigas (297 atvejai) ir 9 kategorijos pareigas (292 atvejai). Atitinkamai valstybės tarnautojai, kurių pareigybės kategorija yra 6 sudaro 9,6 proc. visų valstybės tarnautojų, o tų, kurių pareigybės kategorija yra 9 – 13,5 proc. visų valstybės tarnautojų.

Registro duomenimis, 2009 m. naudojant skatinimo priemones įstaigų vadovai buvo skatinti 13 atvejų, politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai – 3 atvejais, karjeros valstybės tarnautojai – 1992 atvejais.

Padėka dažniausiai skatinti įstaigų, pavaldžių Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, valstybės tarnautojai – 442 atvejai (30,6 proc. visų skatinimo padėka atvejų), vardine dovana dažniausiai skatinti įstaigų, pavaldžių Vidaus reikalų ministerijai, valstybės tarnautojai – 23 atvejai (54,8 proc. visų skatinimo vardine dovana atvejų), vienkartinė pinigine išmoka dažniausiai skatinti savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojai – 186 atvejai (35,7 proc. visų skatinimo vienkartinė pinigine išmoka atvejų).

Daugiausia vienkartinių piniginių išmokų 2009 m. skirta gyvenimo ir darbo metų jubiliejinių sukakčių proga – 304 kartus. Mažiausiai – švenčių progomis (22 atvejai). Pastebėtina, kad 2007-2008 m. šiuo pagrindu – švenčių progomis – būdavo skiriama daugiausiai vienkartinių piniginių išmokų.

36 pav. Vienkartinių piniginių išmokų skaičiaus pasiskirstymas pagal jų skyrimo pagrindus 2007-2009m.

- 2009 m. **skatinimo priemonių panaudojimas** lyginant su 2008 m. **sumažėjo daugiau nei aštuonis kartus**.
- Ryškiai pasikeitė skatinimo pobūdis: **30 kartų sumažėjo** vienkartinių piniginių **išmokų skaičius**, augo padėkų skaičius.

1.5. Valstybės tarnautojų mokymas

Valstybės tarnybos įstatymo X skyriaus nuostatos reglamentuoja valstybės tarnautojų mokymą.

2009 m. gruodžio 22 d. buvo priimtas Valstybės tarnybos įstatymo 45 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymas, kuriuo, siekiant užtikrinti atitikimą 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL 2006 L 376, p.36), nustatyta, jog mokytis valstybės tarnautojus gali ne tik juridiniai, bet ir fiziniai asmenys.

Atitinkamai vidaus reikalų ministro įsakymu buvo patvirtintas Asmenų, teikiančių mokymo paslaugas valstybės tarnautojams, tvirtinimo tvarkos aprašas (Žin., 2010, Nr. 3-131).

Taip pat minėtu Įstatymo pakeitimu buvo panaikintos išskirtinės Lietuvos viešojo administravimo instituto teisės rengti bendrąsias valstybės tarnautojų mokymo programas personalo vadybos srityje.

Vidaus reikalų ministro 2009 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 1V-386 buvo pakeisti ir nauja redakcija išdėstyti Valstybės tarnautojų mokymo programų turinio reikalavimai (toliau – Turinio reikalavimai) bei nustatyta, kad pagal valstybės tarnautojų mokymo programas, patvirtintas iki šio įsakymo įsigaliojimo ir neatitinkančias Turinio reikalavimų, valstybės tarnautojai gali būti mokomi ne ilgiau, kaip iki 2010 m. sausio 1 d.

Turinio reikalavimų pakeitimai susiję su siekiais ugdyti tam tikrus valstybės tarnautojų gebėjimus, pvz.: nustatyta, kad visose privalomose mokymo programose bus siekiama valstybės tarnautojus supažindinti su asmenų prašymų, skundų bei pranešimų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo „vieno langelio“ principu organizavimu viešojo administravimo institucijose ir įstaigose. Visų įstaigų vadovų mokymo programos turi ugdyti šių valstybės tarnautojų gebėjimus, būtinus užtikrinant lygias galimybes, o 18-20 kategorijos valstybės tarnautojų mokymo programos turi ugdyti gebėjimus įgyvendinant pagrindines nacionalinio saugumo užtikrinimo nuostatas.

Taip pat buvo patikslinta nuostata dėl mokymo programų atnaujinimo – valstybės tarnautojų mokymo programos, neteikiant jų iš naujo tvirtinti, turi būti atnaujinamos, atsižvelgiant į teisės aktų, nagrinėjamų pagal valstybės tarnautojų mokymo programas, pakeitimus. Pasikeitus valstybės

tarnautojų mokymo programos pavadinimui ar trukmei, mokymo programos mokymo modulių pavadinimui ar trukmei, valstybės tarnautojų mokymo programa turi būti teikiama tvirtinti iš naujo.

2009 m. gruodžio 31 d. vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-739 „Dėl Valstybės tarnautojų mokymo organizavimo taisyklių patvirtinimo“ buvo patikslintos Valstybės tarnautojų mokymo organizavimo taisyklės, suderinant jas su Valstybės tarnybos įstatymo nuostata, jog valstybės tarnautojus gali mokyti tiek fiziniai, tiek ir juridiniai asmenys. Taip pat supaprastintas mokymo paslaugas valstybės tarnautojams teikiančių asmenų veiklos ataskaitų pateikimas – šios ataskaitos kasmet iki vasario 1 d. turi būti pateiktos valstybės tarnybos tvarkymo įstaigai per Valstybės tarnybos valdymo informacinę sistemą.

2009 m. Valstybės kontrolė atliko valstybės tarnautojų mokymo auditą bei nustatė esamus mokymo sistemos trūkumus, pvz.: „nustatytos nepakankamos valstybės tarnautojų mokymo programų įgyvendinimo kokybės priežiūros priemonės, todėl, nepašalinus trūkumų, didėja nekokybiško mokymo rizika; valstybės tarnautojų mokymo poreikis formuojamas neįvertinus ankstesnių mokymų naudos, o įvadinis mokymas organizuojamas neatsižvelgus į valstybės tarnautojų turimas žinias ir įgūdžius, todėl gali būti netaupiai naudojamos valstybės biudžeto lėšos; ir kt.“¹¹ Atsižvelgdama į nustatytus trūkumus, Valstybės kontrolė Valstybinio audito ataskaitoje Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai ir Valstybės tarnybos departamentui pateikė rekomendacijas valstybės tarnautojų mokymo sistemos tobulinimui, o minėtos ataskaitos 5 priede buvo pateiktas šių rekomendacijų įgyvendinimo planas 2010 m.

Valstybės tarnautojų mokymo finansavimas¹²

Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų mokymo ataskaitų duomenimis, 2009 m. valstybės tarnautojų mokymui vidutiniškai buvo skirta 7,5 mln. Lt., tai sudaro 0,8 proc. nuo valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui nustatytų metinių asignavimų. Lyginant su 2008 m., valstybės tarnautojų mokymui skirta du kartus mažiau lėšų, o lyginant su 2007 m., – 63,2 proc. mažiau lėšų.

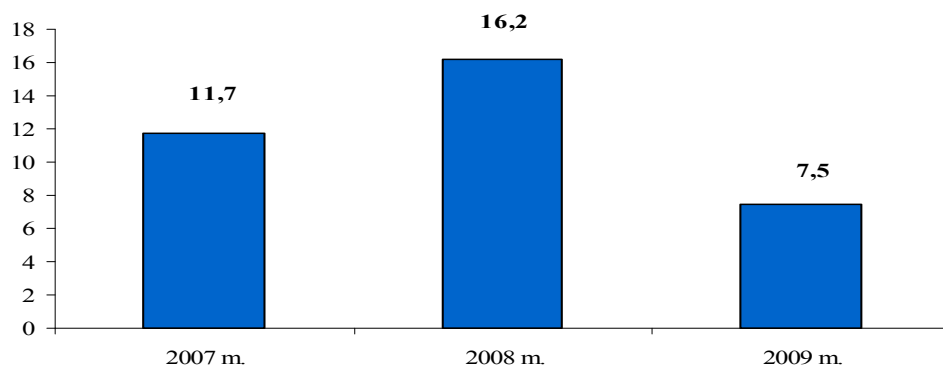
---

¹¹ 2009 m. lapkričio 30 d. valstybinio audito ataskaita Valstybės tarnautojų mokymas Nr. VA-P-40-1-22.

¹² Šiame skyriuje pateikiami 2010-03-15 Valstybės tarnybos valdymo informacinėje sistemoje (VATIS) suformuoti duomenys iš Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų mokymo ataskaitų.

37 pav. Biudžeto lėšos (mln. Lt) skirtos valstybės tarnautojų mokymui 2007-2009 m.

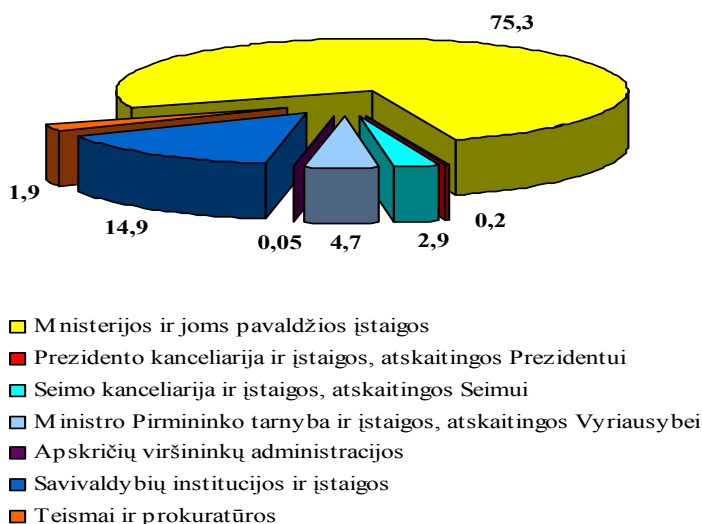

2009 m. valstybės tarnautojų mokymui buvo skirta ir kitų, dažniausiai ES struktūrinių fondų, lėšų – 2,2 mln. Lt.

Vieno valstybės tarnautojo mokymui 2009 m. vidutiniškai buvo skirta 249 Lt. biudžeto lėšų ir apie 74 Lt. kitų lėšų. Taigi vienam valstybės tarnautojui mokyti 2009 m. vidutiniškai buvo skirta apie 323 Lt.

Daugiausiai biudžeto lėšų valstybės tarnautojų mokymui skyrė ministerijos ir joms pavaldžios įstaigos – jos sudaro 75,3 proc. visų valstybės tarnautojų mokymui skirtų lėšų. Atitinkamai šiose įstaigose pareigas eina 16855 valstybės tarnautojai (56,2 proc. visų valstybės tarnautojų). Savivaldybių institucijose ir įstaigose valstybės tarnautojų mokymui buvo skirta 14,9 proc. visų valstybės tarnautojų mokymams skirtų lėšų. Čia pareigas eina 21,7 proc. visų valstybės tarnautojų.

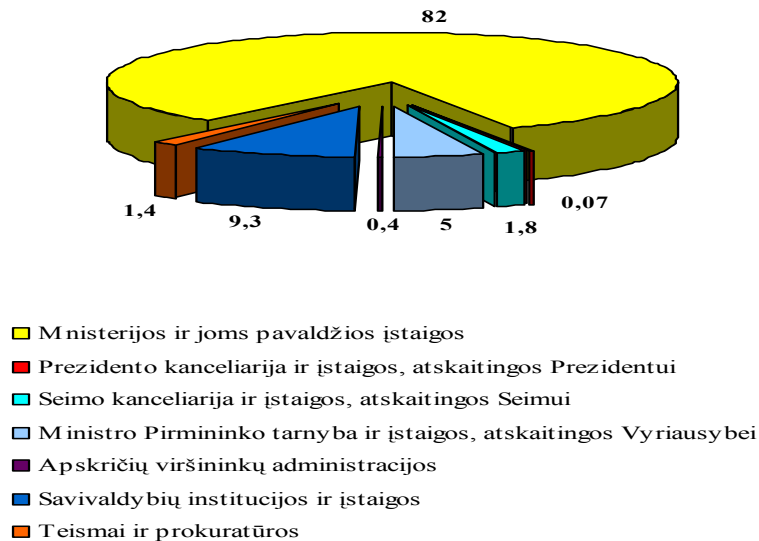
38 pav. Valstybės tarnautojų mokymams skirtos lėšos pagal įstaigų grupes 2009 m., proc.

Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų mokymo ataskaitų duomenimis, 2009 m. mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius lyginant su 2008 m. sumažėjo. 2009 m. valstybės tarnautojai mokymuose dalyvavo 37 451 kartą, tuo tarpu 2008 m. – 46 062

kartus¹³. Daugiausia mokymuose dalyvavo ministerijų ir joms pavaldžių institucijų valstybės tarnautojai. Jie sudaro 82 proc. visų dalyvavusių mokymuose valstybės tarnautojų.

39 pav. Mokymų dalyvių pasiskirstymas pagal įstaigų grupes 2009 m., proc.

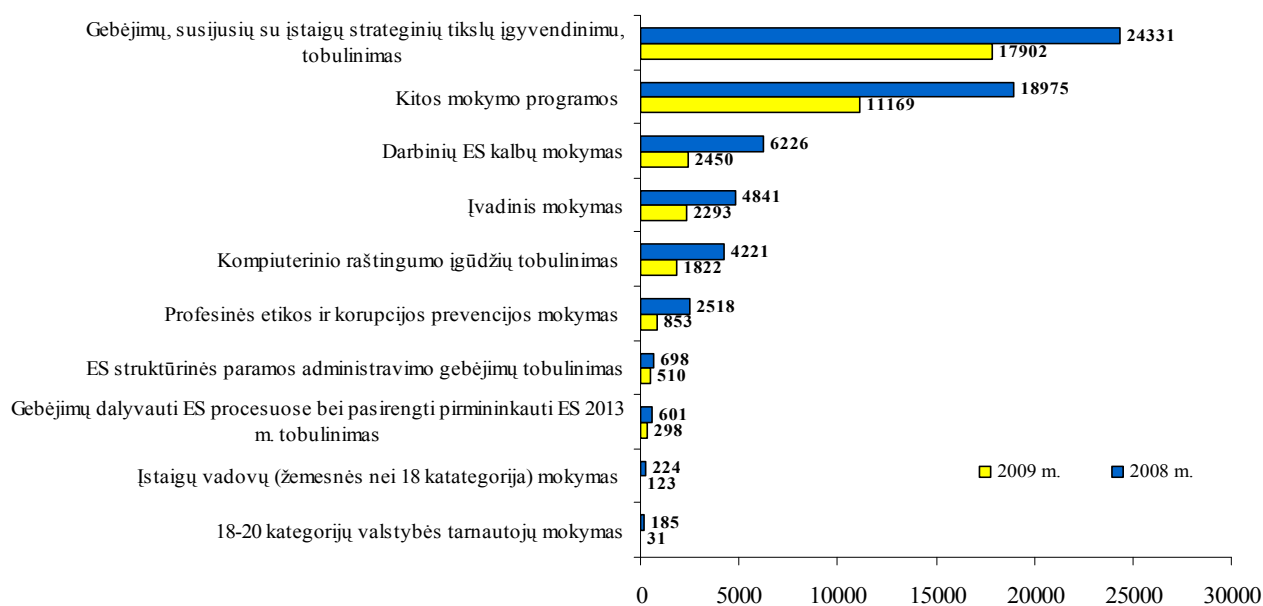

Pagal Valstybės tarnautojų mokymo 2007-2010 m. strategijoje nustatytus prioritetinius mokymo tikslus, 2009 m., kaip ir ankstesniais metais, valstybės tarnautojai dažniausiai ugdė gebėjimus, susijusius su valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų strateginių tikslų įgyvendinimu. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų mokymo ataskaitų duomenimis, su minėtų gebėjimų ugdymu susijusiuose renginiuose dalyvavo 47,8 proc. visų mokymų dalyvių (dalyvauta 17902 kartus).

Privalomame – įvadiniame mokyme – 2009 m. dalyvavo 6,1 proc. (dalyvauta 2293 kartus) visų mokymo dalyvių. 18-20 kategorijos valstybės tarnautojų ir įstaigos vadovų (žemesnės nei 18 kategorija) mokyme dalyvavo 0,4 proc. (dalyvauta 154 kartus) visų mokymo dalyvių.

¹³ Mokymo dalyvių skaičius nesutampa su mokymuose dalyvavusių valstybės tarnautojų skaičiumi, nes vienas tarnautojas per metus gali dalyvauti keliuose mokymuose.

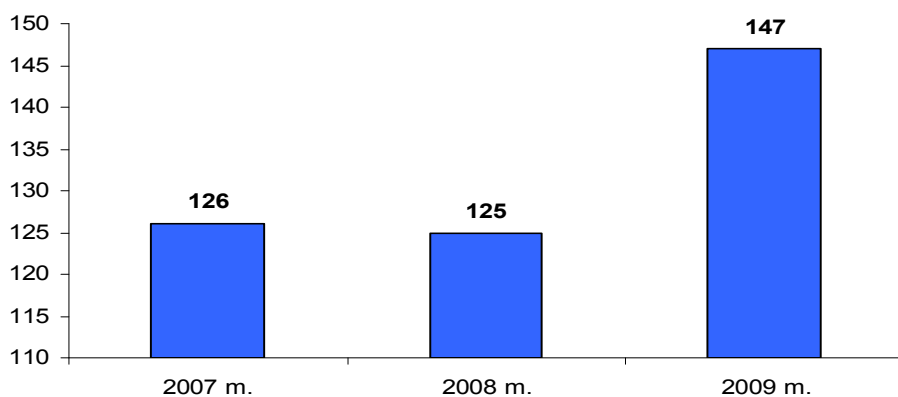
40 pav. Valstybės tarnautojų, dalyvavusių mokymuose pagal atskiras mokymo rūšis 2008-2009 m., skaičius

Mokymo programos

2009 m. Valstybės tarnybos departamente buvo įvertintos ir patvirtintos 147 valstybės tarnautojų mokymo programos, kurių trukmė viršija 8 akademines valandas.

41 pav. Valstybės tarnybos departamento patvirtintos valstybės tarnautojų mokymo programos 2007 - 2009 m.

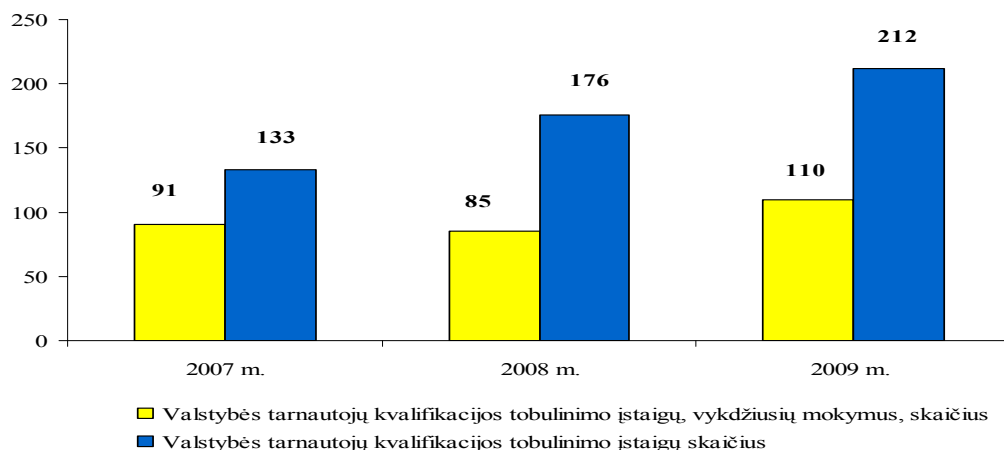

Mokymo programos, kurių trukmė viršija 8 akademines valandas, Valstybės tarnybos departamentui įvertinti ir tvirtinti 2009 m. pateikė 34 kvalifikacijos tobulinimo įstaigos. Daugiausiai mokymo programų parengė ir pateikė tvirtinti UAB „Žmogaus studijų centras“ (23), UAB „Asmenybės raidos centras“ (22) ir Finansų ministerijos mokymo centras (12) bei VšĮ Lietuvos viešojo administravimo institutas (12).

Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos

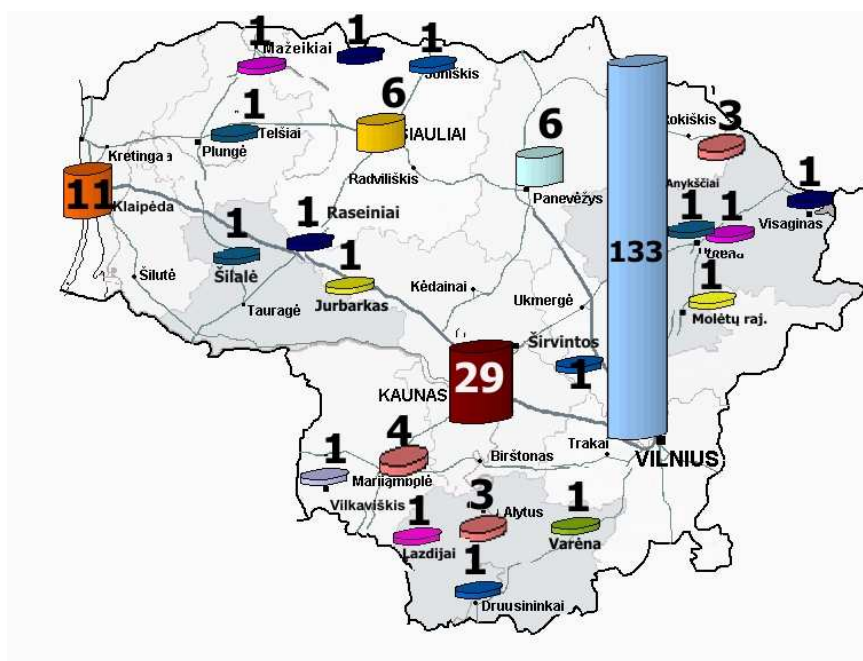
Valstybės tarnautojai mokomi vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka patvirtintose valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigose. 2009 m. bendrame patvirtintų įstaigų sąrašė buvo 212 kvalifikacijos tobulinimo įstaigų. Kvalifikacijos tobulinimo įstaigų skaičius per 2009 m. išaugo (36 įstaigomis) lyginant su 2008 m., kai metų pabaigoje bendras patvirtintų įstaigų skaičius buvo 176. Mokymus valstybės tarnautojams 2009 m. organizavo 110 įstaigos, t.y. 51,9 proc. visų valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų sąrašė esančių įstaigų¹⁴.

42 pav. Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų skaičius 2007 – 2009 m.

Kvalifikacijos tobulinimo įstaigų geografinė plėtra kituose regionuose daugeliui valstybės tarnautojų suteikia galimybę tobulinti kvalifikaciją netoli savo darbo vietos. 62,7 proc. patvirtintų valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų yra Vilniuje, o likusios išsidėsčiusios visoje Lietuvos teritorijoje.

43 pav. Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų geografinė plėtra 2009 m.

¹⁴ Pateikiami duomenis iš Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų veiklos ataskaitų.

Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos kasmet iki vasario 1 d. teikia veiklos ataskaitas už praėjusius metus. 2010 m. 74,1 proc. patvirtintų valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų pateikė veiklos ataskaitas. 70,3 proc. (149 valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos) tai padarė nustatytu laiku.

Pagal valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų 2009 m. veiklos ataskaitas, daugiausiai valstybės tarnautojų apmokė Finansų ministerijos mokymo centras, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos mokymo ir tyrimo centras, Muitinės mokymo centras, UAB „Ernst&Young Baltic“, VšĮ Lietuvos viešojo administravimo institutas.

Įvadinį valstybės tarnautojų mokymą organizavo 16 valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų. Daugiausiai valstybės tarnautojų įvadinį mokymą išklausė Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos mokymo ir tyrimo centre (753 mokymo dalyviai), Finansų ministerijos mokymo centre (687 mokymo dalyviai) bei VšĮ Lietuvos viešojo administravimo institute (297 mokymo dalyviai).

Pagal vidaus reikalų ministro patvirtintų Mokymo organizavimo taisyklių 19 p.,¹⁵ valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos kasmet privalo pateikti savo veiklos ataskaitas, kuriose be kitų duomenų turi nurodyti ir valstybės tarnautojų, dalyvavusių mokymuose, atsiliepimus apie valstybės tarnautojų mokymo programų efektyvumą. Kvalifikacijos tobulinimo įstaigų 2009 m. vykdytų apklausų (dėl išklaustyčių mokymų) duomenimis, 98 proc. mokymo dalyvių vykčius mokymus vertino teigiamai.

Tobulinant valstybės tarnautojų mokymo sistemą bei siekiant objektyvaus mokymų kokybės vertinimo, numatoma tobulinti teisinį reglamentavimą ir vykdyti valstybės tarnautojų apklausas.

Valstybės tarnybos departamentas nuolat platino informaciją apie galimybę valstybės tarnautojams tobulinti kvalifikaciją užsienyje.

Remiantis Registro statistiniais duomenimis, iš viso 2009 m. kvalifikaciją užsienyje tobulino 267 valstybės tarnautojai. Lyginant su 2008 m., tobulinusiųjų kvalifikaciją užsienyje skaičius sumažėjo du kartus. Dažniausiai kvalifikacija tobulinta Belgijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Ispanijoje.

Daugiausiai kvalifikaciją užsienyje tobulino valstybės tarnautojai, einantys pareigas Ministro Pirmininko tarnyboje ir įstaigose, atskaitingose Vyriausybei (73 valstybės tarnautojai), ministerijose (60 valstybės tarnautojų), Seimo kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Seimui (32 valstybės tarnautojai) bei savivaldybių institucijose ir įstaigose (32 valstybės tarnautojai).

---

¹⁵ Vidaus reikalų ministro 2002 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 340 patvirtintų Valstybės tarnautojų mokymo organizavimo taisyklių redakcija (Žin., 2002, Nr. 77-3311; 2005, Nr. 69-2487; 2006, Nr. 32-1147), galiojusi iki 2009 m. gruodžio 31 d.

- 2009 m. valstybės tarnautojų **mokymui vidutiniškai buvo skirta 7,5 mln. Lt.**, tai sudaro 0,8 proc. nuo valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui nustatytų metinių asignavimų. **Lyginant su 2008 m.**, valstybės tarnautojų mokymui skirta **du kartus mažiau** lėšų.
- Privalomame – **įvadiniam mokyme** – 2009 m. dalyvavo **6,1 proc. visų mokymo dalyvių**, o **įstaigų vadovų mokyme** – **0,4 proc. visų mokymo dalyvių**.
- Įvertintos ir patvirtintos **147 valstybės tarnautojų mokymo programos**, kurių trukmė viršija 8 akademinės valandas.
- 2009 m. patvirtintos **36 valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos**.
- Daugiausiai valstybės tarnautojų apmokė Finansų ministerijos mokymo centras, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos mokymo ir tyrimo centras, Muitinės mokymo centras, UAB „Ernst&Young Baltic”, VšĮ Lietuvos viešojo administravimo institutas.
- 2009 m. kvalifikaciją užsienyje tobulinusių valstybės tarnautojų skaičius **sumažėjo du kartus**.

1.6. Valstybės tarnautojų atleidimas iš pareigų

Valstybės tarnautoją iš darbo galima atleisti Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje nustatytais pagrindais, kurių sąrašas yra baigtinis.

Registre 2009 m. buvo įregistruoti 2959 atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų atvejai¹⁶. Lyginant su ankstesniais metais, (2008 m. buvo 3649, o 2007 m. – 3029 atvejai), šis skaičius sumažėjo.

27 atvejais valstybės tarnybos santykiai pasibaigė dėl valstybės tarnautojo mirties.

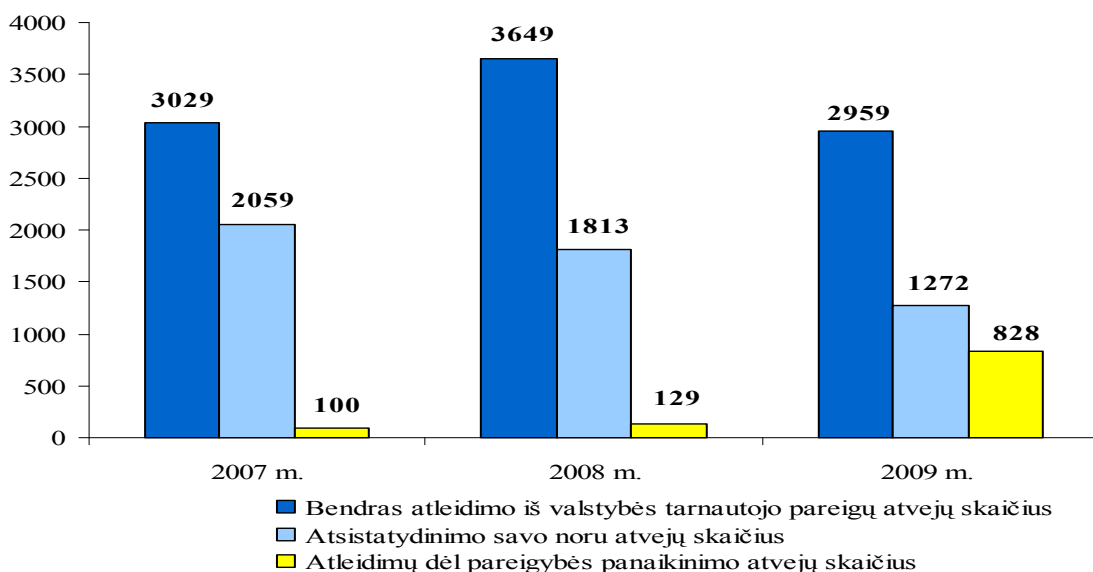
Daugiausia valstybės tarnautojų atleidimo iš pareigų atvejų 2009 m. buvo savivaldybių institucijose ir įstaigose – 549 atvejai, kurie sudaro 18,5 visų atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų atvejų.

Analizuojant Registro duomenis pagal pareigybių grupes, nurodoma, kad 31 atleidimo atvejis buvo tarp įstaigų vadovų, 418 atleidimo atvejai tarp politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų, 2537 atleidimo atvejai tarp karjeros valstybės tarnautojų.

Daugiausiai – 1272 atvejais valstybės tarnautojai iš pareigų atsistatydino savo noru (42,6 proc. visų atleidimo atvejų), 828 atvejais valstybės tarnautojai iš pareigų buvo atleisti panaikinus pareigybę (28 proc. visų atleidimo atvejų). 26,4 proc. visų atleidimo atvejų sudarė atleidimai pagal Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 1 dalies 6 punktą¹⁷.

Lyginant su ankstesniais metais, pastebima, kad itin išaugo valstybės tarnautojų atleidimo atvejų dėl pareigybės panaikinimo bei sumažėjo atsistatydinimo savo noru atvejų.

44 pav. Atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų atvejų skaičiaus dinamika 2007-2009 m.

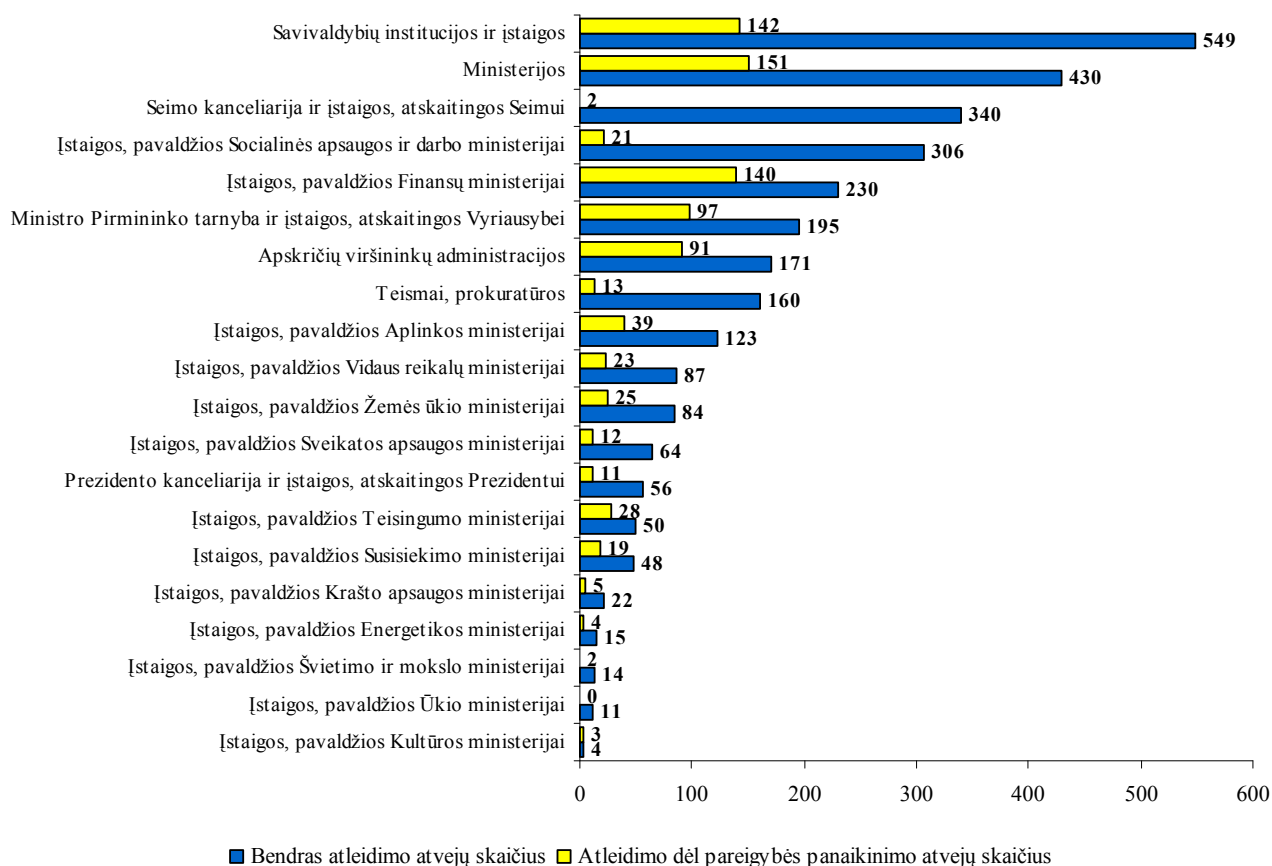

¹⁶ Vienas valstybės tarnautojas galėjo būti atleistas daugiau nei vieną kartą.

¹⁷ Valstybės tarnautojai atleidžiami iš pareigų, kai pasibaigia pakaitinio valstybės tarnautojo priėmimo laikas arba valstybės tarnautojui sueina 65 metai ar baigiasi jo tarnybos pratęsimo terminas, arba baigiasi politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautoją į pareigas priėmusio valstybės politiko ar kolegialios valstybės institucijos įgaliojimai.

Analizuojant Registro duomenis pagal įstaigų grupes, pastebima, kad daugiausiai valstybės tarnautojų atleidimo atvejų buvo savivaldybių institucijose ir įstaigose – 549, iš kurių 142 (25,9 proc.) buvo atleidimai panaikinus pareigybę. Ministerijose iš bendro 430 atleidimo atvejų skaičiaus, 151 (35,1 proc.) buvo atleidimas dėl pareigybės panaikinimo. Įstaigose, pavaldžiose Finansų ministerijai, iš bendro 230 atleidimo atvejų skaičiaus, 140 (60,9 proc.) buvo atleidimų dėl pareigybės panaikinimo atvejai.

45 pav. Bendro atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų atvejų bei atleidimo dėl pareigybės panaikinimo atvejų skaičius pagal įstaigų grupes 2009 m.

Daugiausia atsistatydinimo iš valstybės tarnautojo pareigų savo noru atvejų 2009 m. buvo Seimo kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Seimui, – 278 atvejai (21,8 proc. visų atsistatydinimo savo noru atvejų).

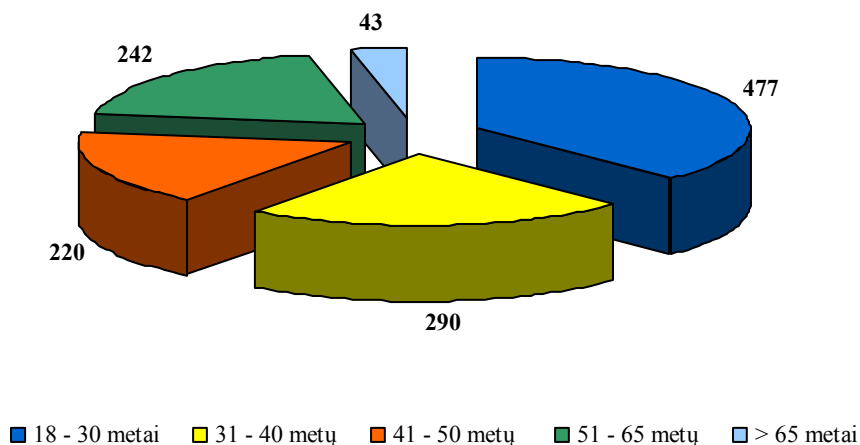
Daugiausiai – 450 atsistatydinimo savo noru atvejų (35,4 visų atsistatydinimo savo noru atvejų) įregistruota tarp vyriausiųjų specialistų, 299 atvejai – tarp politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų, 20 atsistatydinimo savo noru atvejų įregistruota tarp įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų.

Analizuojant Registro duomenis apie valstybės tarnautojų, atsistatydinusių savo noru, pasiskirstymą pagal amžių, pastebima, kad daugiausiai – 37,5 proc. visų atsistatydinusių savo noru, sudarė 18-30 metų amžiaus grupės valstybės tarnautojai (šios amžiaus grupės valstybės tarnautojai

sudaro 18,7 proc.), mažiausiai – 3,4 proc. visų atsistatydinusių savo noru – vyresni nei 65 metai valstybės tarnautojai (šios amžiaus grupės valstybės tarnautojai sudaro 1 proc.).

46 pav. Valstybės tarnautojų, atsistatydinusių savo noru, skaičius pagal amžiaus grupes 2009 m.

Valstybės tarnybos įstatyme nustatyta garantija – buvusiam karjeros valstybės tarnautojui, atleistam iš pareigų dėl pareigybės panaikinimo, 6 mėnesius nuo atleidimo iš pareigų dienos Vyriausybės nustatyta tvarka siūlomos tos pačios ar žemesnės kategorijos karjeros tarnautojo pareigos. 2009 m. į Valstybės tarnybos departamentą kreipėsi 203 asmenys, kurie buvo atleisti iš valstybės tarnautojo pareigų dėl pareigybės panaikinimo ir siekė grįžti į valstybės tarnybą. Kaip minėta, 2009 m. užregistruoti 828 atleidimo dėl pareigybės panaikinimo atvejai.

- 2009 m. buvo **įregistruoti 2959 atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų atvejai**. Lyginant su ankstesniais metais, (2008 m. buvo 3649, o 2007 m. – 3029 atvejai), šis skaičius sumažėjo.
- **Daugiausiai** – 1272 atvejais valstybės tarnautojai **iš pareigų atsistatydino savo noru** (42,6 proc. visų atleidimo atvejų), **828 atvejais valstybės tarnautojai iš pareigų buvo atleisti panaikinus pareigybę** (28 proc. visų atleidimo atvejų).
- Itin išaugo valstybės tarnautojų atleidimo atvejų dėl pareigybės panaikinimo bei sumažėjo atsistatydinimo savo noru atvejų.

2. VALSTYBĖS TARNAUTOJO STATUSAS BEI TARNYBOS SĄLYGOS

Valstybės tarnybos paskirtis lemia ne tik valstybės tarnautojų, kaip korpuso, ypatingą formavimo tvarką, karjerą, mokymą ir kt., bet ir jų teisinio statuso specifiką, atsakomybę visuomenei už jiems pavestų (patikėtų) funkcijų vykdymą, teises ir pareigas. Todėl valstybės tarnautojų teisinis statusas, teisių ir pareigų įgyvendinimas negali neturėti reikšmingų ypatumų.

2.1. Valstybės tarnautojų teisės ir pareigos

Vienas iš valstybės tarnautojo statuso elementų yra jo teisės ir pareigos, kurios nustatytos Valstybės tarnybos įstatymo IV skyriuje. Valstybės tarnautojams nustatytų pareigų vykdymas glaudžiai susijęs su tarnybine atsakomybe, nes tarnybiniu nusižengimu yra laikomas valstybės tarnautojo pareigų neatlikimas arba netinkamas atlikimas dėl valstybės tarnautojo kaltės¹⁸.

Informacija apie teisės į karjerą, į mokymą, į socialines garantijas įgyvendinamą pateikiama atitinkamuose šios Ataskaitos skyriuose.

Teisė dirbti kitą darbą

Nuo 2009 m. sausio 1 d. įsigaliojo Valstybės tarnybos įstatymo 16¹ straipsnio pakeitimas, kuris nustatė, kad sprendimas dėl leidimo valstybės tarnautojui dirbti kitą darbą galioja *vienerius metus* nuo sprendimo priėmimo dienos. Iki tol galiojusioje nuostatoje, nusakančioje leidimo valstybės tarnautojui dirbti kitą darbą galiojimo trukmę – „vienerius kalendorinius metus“, galėjo būti klaidinanti, nes galėjo būti suprantama kaip įpareigojimas, neatsižvelgiant į tai, prieš kiek laiko išduotas valstybės tarnautojo turimas leidimas, kitų kalendorinių metų pradžioje teikti prašymą leisti dirbti kitą darbą ir atitinkamai išduoti naują leidimą.

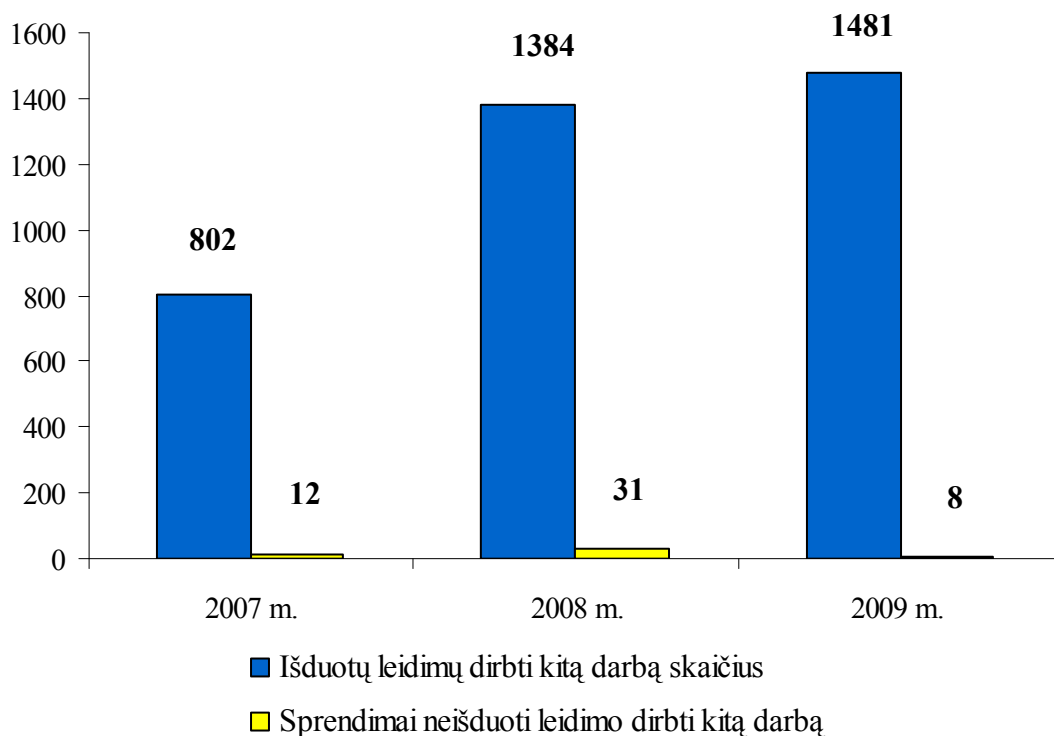
Analizuojant Registro duomenis, pastebima valstybės tarnautojų, turinčių leidimą dirbti kitą darbą, skaičiaus augimo tendencija. Nuo 2006 m., kai ši teisė buvo įtvirtinta Valstybės tarnybos įstatyme, valstybės tarnautojams išduotų leidimų dirbti kitą darbą skaičius išaugo daugiau nei 3 kartus. 2009 m. buvo išduoti 1481 leidimai dirbti kitą darbą.

2009 m. sumažėjo sprendimų neišduoti leidimo dirbti kitą darbą – buvo priimti 8 sprendimai neišduoti leidimo dirbti kitą darbą (2008 m. – 31 sprendimas neišduoti leidimo dirbti kitą darbą).

---

¹⁸ Žr. Ataskaitos skyrių Valstybės tarnautojų atsakomybė.

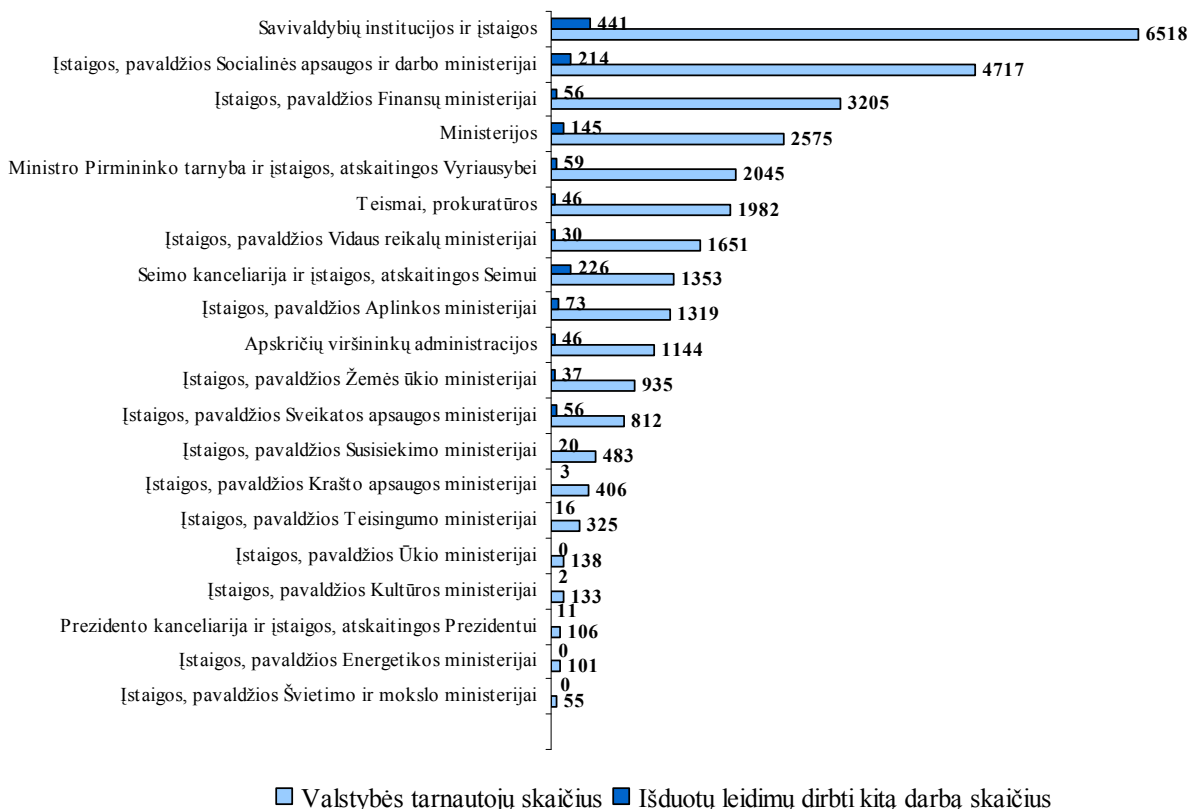
47 pav. Išduotų leidimų dirbti kitą darbą skaičius ir sprendimų neišduoti leidimo dirbti kitą darbą skaičius 2007 - 2009 m.

Po 2 sprendimus neišduoti leidimų dirbti kitą darbą 2009 m. buvo priimta savivaldybių institucijose ir įstaigose bei įstaigose, pavaldžiose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai. 3 sprendimai neišduoti leidimo dirbti kitą darbą buvo priimti įstaigose, pavaldžiose Sveikatos apsaugos ministerijai.

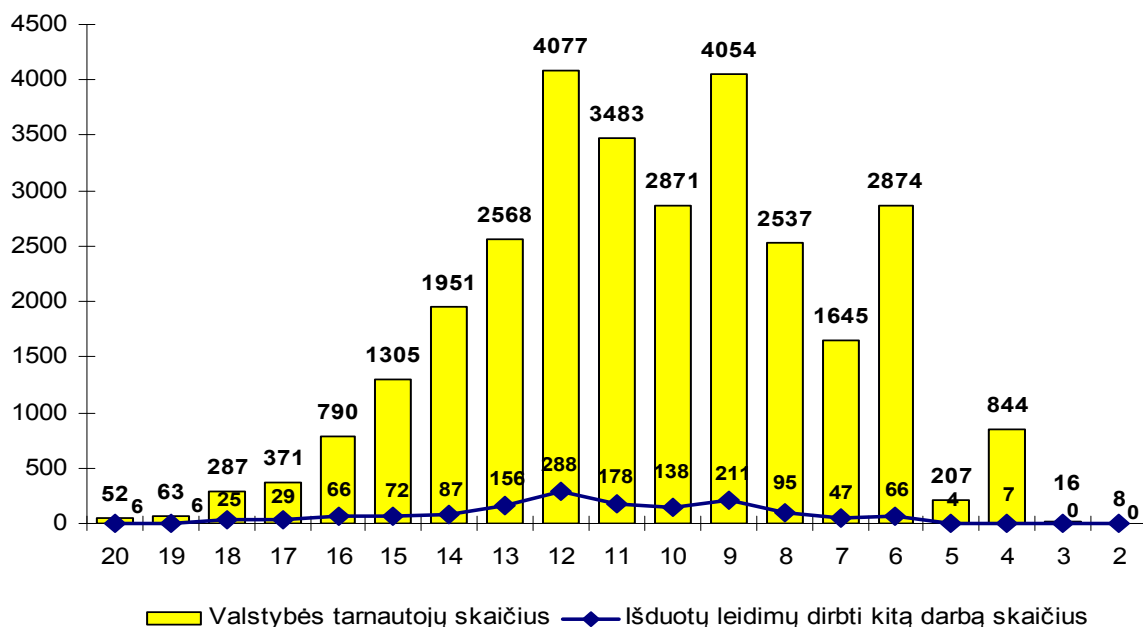
Daugiausia leidimų dirbti kitą darbą buvo išduota savivaldybių institucijose ir įstaigose – 441 (29,8 proc. visų išduotų leidimų dirbti kitą darbą). Šiose institucijose ir įstaigose pareigas eina 21,7 proc. visų valstybės tarnautojų. Seimo kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Seimui, kuriose pareigas eina 4,5 proc. visų valstybės tarnautojų, buvo priimti 226 (15,2 proc. visų išduotų leidimų dirbti kitą darbą) sprendimai išduoti leidimą dirbti kitą darbą. Įstaigose, pavaldžiose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, buvo priimta 214 (14,4 proc. visų išduotų leidimų dirbti kitą darbą) sprendimų išduoti leidimą dirbti kitą darbą. Šiose įstaigose pareigas eina 15,7 proc. visų valstybės tarnautojų.

48 pav. Valstybės tarnautojų skaičius ir išduotų leidimų dirbti kitą darbą skaičius pagal įstaigų grupes 2009 m.

Analizuojant informaciją pagal valstybės tarnautojų kategorijas, daugiausia leidimų dirbti kitą darbą išduota 12 kategorijos valstybės tarnautojams – 288 leidimai dirbti kitą darbą (19,4 proc. visų leidimų dirbti kitą darbą) ir 9 kategorijos valstybės tarnautojams – 211 leidimai dirbti kitą darbą (14,2 proc. visų leidimų dirbti kitą darbą).

49 pav. Valstybės tarnautojams išduotų leidimų dirbti kitą darbą skaičius pagal kategorijas 2009 m.

Teisė atkurti valstybės tarnautojo statusą

Viena iš specialių valstybės tarnautojų teisių yra teisė atkurti valstybės tarnautojo statusą, kuri taikoma karjeros valstybės tarnautojams ir įstaigos vadovams (išskyrus priimamus į pareigas politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu).

2009 m. iš asmenų, turinčių teisę atkurti statusą pagal Valstybės tarnybos įstatymo 16 straipsnio 2 dalį, buvo gauti 19 prašymų, t.y. 8 prašymais daugiau nei praėjusiais metais.

Valstybės tarnautojo statusas buvo atkurtas 14 asmenų – 6 asmenys statusą atkūrė savivaldybės institucijose ir įstaigose, po 4 asmenis statusą atkūrė ministerijose ir įstaigose prie ministerijų.

- Vis daugiau valstybės tarnautojų naudojami teise dirbti kitą darbą. **Nuo 2006 m.**, kai buvo nustatyta ši teisė, **leidimų dirbti kitą darbą skaičius išaugo daugiau nei 3 kartus.**
- **2009 m. buvo gauti 19 prašymų atkurti valstybės tarnautojo statusą.** Valstybės tarnautojo statusas buvo atkurtas 14 asmenų.

2.2. Valstybės tarnautojų darbo užmokestis

Viena iš valstybės tarnautojų teisių yra teisė gauti teisės aktais nustatytą darbo užmokestį. Valstybės tarnybos įstatyme reglamentuota, jog jį sudaro pareiginė alga, priedai ir priemokos bei apmokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis nakties bei viršvalandinį darbą ir budėjimą..

Nuo 2009 m. sausio 1 d. valstybės tarnautojų darbo užmokestis buvo mažinamas keletą kartų.

2008 m. gruodžio 30 d. priimtas Valstybės tarnybos įstatymo 24 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 2008, Nr. 149-6010) detalizavo Valstybės tarnybos įstatymo 24 straipsnio 2 dalyje numatytą pareiginės algos apskaičiavimo mechanizmą, nustatydamas galimybę priimti mažesni valstybės tarnautojų pareiginės algos bazinį dydį, nei prieš tai buvo patvirtintas, kai iš esmės pablogėja valstybės ekonominė ir finansinė būklė. Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio taikomo 2009 m., įstatymu (Žin., 2008, Nr. 149-6011) 2009 m. buvo nustatytas 475 Lt valstybės tarnautojų pareiginės algos bazinis dydis (2008 m. pareiginės algos bazinis dydis buvo 490 Lt).

Priėmus Valstybės tarnybos įstatymo 1 priedo pakeitimo įstatymą (Žin., 2009, Nr. 49-1937) nuo 2009 m. gegužės 1 d. buvo sumažinti 15-20 kategorijų valstybės tarnautojų pareiginės algos koeficientai.

Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2009 m., įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymu (Žin., 2009, Nr. 91-3915) buvo dar kartą sumažintas valstybės tarnautojų pareiginės algos bazinis dydis. Nuo 2009 m. rugpjūčio 1 d. iki 2009 m. gruodžio 31 d. patvirtintas 450 Lt pareiginės algos bazinis dydis.

Mažinant pareiginės algos bazinį dydį, taip pat nuo 2009 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliojo Valstybės tarnybos įstatymo 25 straipsnio ir 1 priedo pakeitimo įstatymas (Žin., 2009, Nr. 91-3918), kuriuo dar kartą sumažinti 10-20 kategorijų valstybės tarnautojų pareiginės algos koeficientai ir priedai už kvalifikacines klases.

Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės išankstiniais duomenimis, vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2009 m. sudarė 2052,4 Lt : valstybės sektoriuje 2282,6 Lt, privačiame –1912,6 Lt.

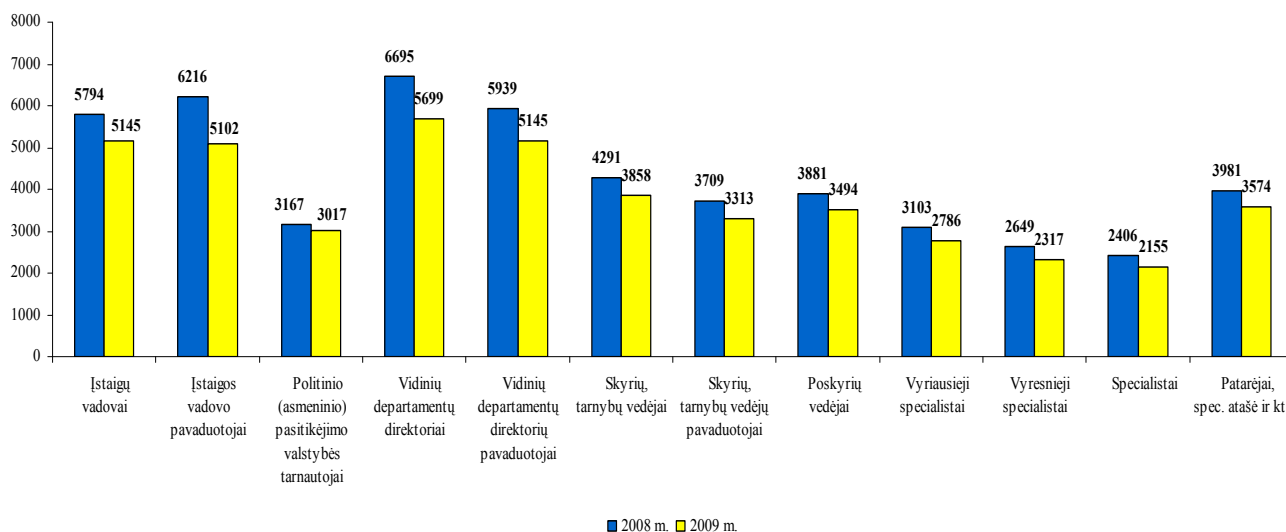
Registro duomenimis, vidutinis valstybės tarnautojų (ne statutinių) mėnesinis bruto darbo užmokestis 2009 m. buvo 2997 Lt ir, lyginant su 2008 m., sumažėjo beveik 11 proc.

2009 m. lyginant su 2008 m., mažėjo visų grupių valstybės tarnautojų darbo užmokestis.

Didžiausias buvo vidinių departamentų direktorių vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis – 5699 Lt, įstaigų vadovų bei vidinių departamentų direktorių pavaduotojų vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis siekė 5145 Lt.

Mažiausias buvo specialistų vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, kuris siekė 2155 Lt.

50 pav. Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pagal valstybės tarnautojų pareigybės kaita 2008–2009 m.

Vidutiniškai apie 83 proc. valstybės tarnautojo darbo užmokesčio sudarė mėnesinė pareiginė alga.

Atsižvelgiant į tai, kad 71,3 proc. visų valstybės tarnautojų 2009 m. turėjo ilgesnį nei 3 metų tarnybos Lietuvos valstybei stažą, daugiausia buvo gavusių priedą už stažą.

Priedą už kvalifikacinę klasę gavo 18082 valstybės tarnautojai (62 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama). 2008 m. priedą už kvalifikacinę klasę gavo 59,2 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama, 2007 m. – 57,6 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama. Pažymėtina, kad priedo už kvalifikacinę klasę negali gauti politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai.

- **Vidutinis valstybės tarnautojų (ne statutinių) mėnesinis bruto darbo užmokestis 2009 m. buvo 2997 Lt ir, lyginant su 2008 m., sumažėjo beveik 11 proc.**
- **Vidutiniškai apie 83 proc. valstybės tarnautojo darbo užmokesčio sudarė mėnesinė pareiginė alga, o 17 proc. – priedai ir priemokos.**

2.3. Valstybės tarnautojų atsakomybė

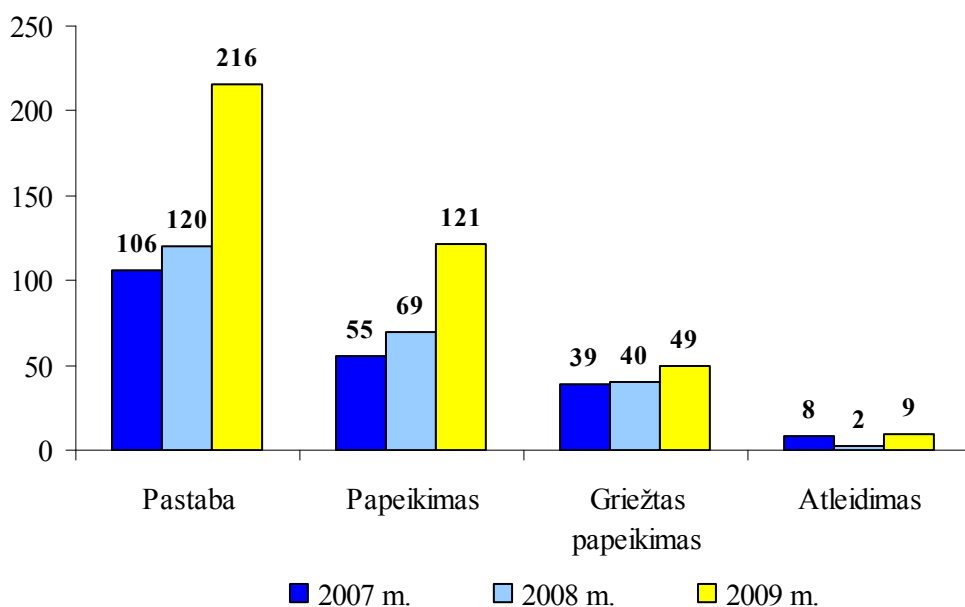
2009 m. rugsėjo 9 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 1015 „Dėl Vyriausybės 2002 m. birželio 25 d. nutarimo Nr. 977 „Dėl tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams taisyklių“ pakeitimo“ buvo pailginti tarnybinės nuobaudos skyrimo procedūros terminai.

Valstybės tarnautojai už tarnybinius nusižengimus (valstybės tarnautojo pareigų neatlikimas arba netinkamas atlikimas dėl valstybės tarnautojo kaltės) traukiami tarnybinėn atsakomybėn, už tarnybinius nusižengimus skiriamos tarnybinės nuobaudos.

Registro duomenimis, 2009 m. buvo skirtos 395 tarnybinės nuobaudos. Lyginant su ankstesniais metais tarnybinių nuobaudų skaičius išaugo beveik 70 proc. (2008 m. buvo skirtos 233 tarnybinės nuobaudos, 2007 m. – 208). Analizuojant tarnybinių nuobaudų skaičiaus ir valstybės tarnautojų skaičiaus santykį, pastebima, kad 2009 m. vidutiniškai 76 valstybės tarnautojams teko 1 tarnybinė nuobauda. Šis rodiklis, lyginant su ankstesniais metais, taip pat išaugo: ankstesniais metais vidutiniškai 130 valstybės tarnautojams teko 1 nuobauda.

Daugiausia išaugo griežčiausios nuobaudos skyrimo atvejų. Jei 2008 m., Registro duomenimis, dėl tarnybinio nusižengimo iš pareigų buvo atleisti 2 tarnautojai, tai 2009 m. – 9 valstybės tarnautojai. 80 proc. išaugo pastabų skaičius, 75,4 proc. – papeikimų skaičius.

51 pav. Tarnybinių nuobaudų, skirtų 2007-2009 m., skaičius (pagal tarnybinių nuobaudų rūšis)

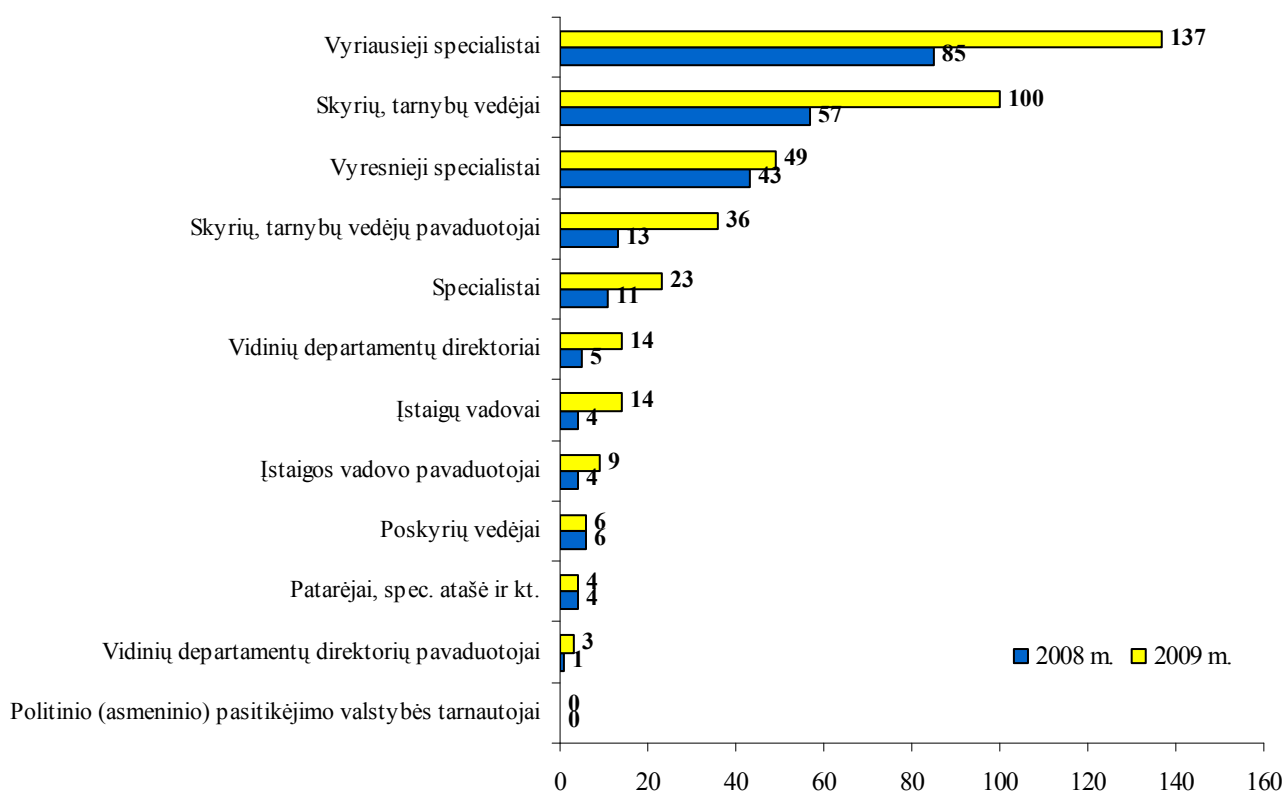
Daugiausiai – 114 (28,9 proc. visų tarnybinių nuobaudų) tarnybinių nuobaudų buvo skirta savivaldybių institucijose ir įstaigose (čia pareigas eina 21,7 proc. visų valstybės tarnautojų).

Nei vienos nuobaudos nebuvo skirta Prezidentūroje ir įstaigose, atskaitingose Prezidentui, įstaigose, pavaldžiose Energetikos ministerijai, įstaigose, pavaldžiose Švietimo ir mokslo ministerijai bei įstaigose, pavaldžiose Ūkio ministerijai.

Registro duomenimis, daugiausiai tarnybinių nuobaudų buvo paskirta vyriausiesiems specialistams (137 nuobaudos), kurie sudaro didžiausią dalį valstybės tarnautojų – 42,3 proc. bei skyrių, tarnybų vedėjams (100 nuobaudų), kurie sudaro 13,6 proc. visų valstybės tarnautojų. Nei vienos nuobaudos, kaip ir 2007-2008 m. nepaskirta politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojams.

52 pav. Valstybės tarnautojų nuobaudų skaičius pagal pareigybių grupes 2008 - 2009 m.

Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos, reglamentuojančios valstybės tarnautojų atsakomybę, nustato ir materialinės atsakomybės sąlygas bei žalos atlyginimo tvarką, nušalinimą nuo pareigų ir kt. Registro duomenimis, 2009 m. nuo pareigų buvo nušalinti 8 valstybės tarnautojai (2008 m. – 13 valstybės tarnautojų, 2007 m. – 7 valstybės tarnautojai).

- 2009 m. valstybės tarnautojams skirtų nuobaudų skaičius išaugo beveik 70 proc.
- 4,5 karto išaugo atleidimo iš pareigų atvejų, 80 proc. išaugo pastabų skaičius, 75,4 proc. – papeikimų skaičius.
- 2009 m. vidutiniškai 76 valstybės tarnautojams teko 1 tarnybinė nuobauda (ankstesniais metais vidutiniškai 130 valstybės tarnautojams teko 1 nuobauda).

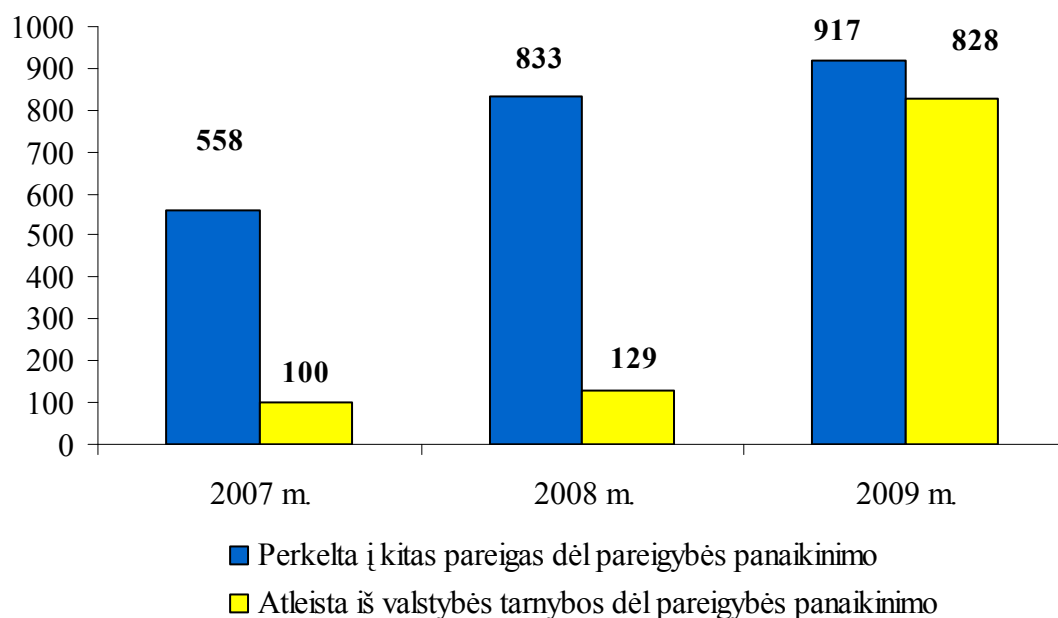
2.4. Valstybės tarnautojų socialinės ir kitos garantijos

Valstybės tarnautojams įstatymai, be bendrų socialinių garantijų, nustato tam tikras specialias garantijas, pvz., valstybės tarnautojas, kurio pareigybė naikinama, turi būti paskiriamas į kitas to paties lygio ir kategorijos valstybės tarnautojo pareigas, o jei tokių pareigų nėra ir valstybės tarnautojas sutinka, – į žemesnės kategorijos pareigas ir kt.

Perkėlimas į kitas pareigas dėl pareigybės panaikinimo

2009 m. 10 proc. lyginant su 2008 m., išaugo valstybės tarnautojų, perkeltų į kitas pareigas dėl pareigybės panaikinimo, skaičius ir beveik šešis su puse karto išaugo valstybės tarnautojų, atleistų iš valstybės tarnybos dėl pareigybės panaikinimo, skaičius.

53 pav. Valstybės tarnautojų, perkeltų į kitas pareigas dėl pareigybės panaikinimo ir atleistų iš pareigų dėl pareigybės panaikinimo, skaičiaus pokyčiai 2007-2009 m.

Daugiausiai valstybės tarnautojų, perkeltų dėl pareigybės panaikinimo, buvo apskričių viršininkų administracijose (192), ministerijose (183) bei Ministro Pirmininko tarnyboje ir įstaigose, atskaitingose Vyriausybei (130). Nei vieno valstybės tarnautojo, perkeltos dėl pareigybės panaikinimo, nebuvo Seimo kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Seimui, teismuose ir prokuratūroje, įstaigose, pavaldžiose Energetikos ministerijai, įstaigose, pavaldžiose Kultūros ministerijai, įstaigose, pavaldžiose Švietimo ir mokslo ministerijoje, įstaigose, pavaldžiose Ūkio ministerijoje.

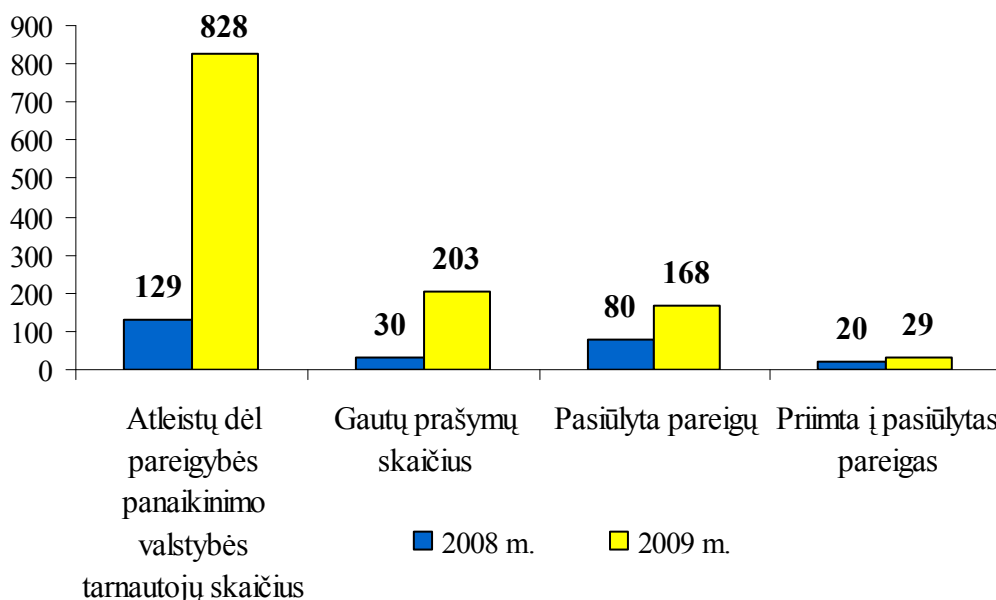
2009 m. panaikinus valstybės tarnautojo pareigybę į lygiavertes pareigas buvo perkelti 795 valstybės tarnautojai, į žemesnes pareigas – 122 valstybės tarnautojai.

2009 m. į Valstybės tarnybos departamentą kreipėsi 203 asmenys, kurie buvo atleisti iš valstybės tarnautojo pareigų dėl pareigybės panaikinimo ir siekė grįžti į valstybės tarnybą. Tai sudaro 24,5 proc. visų atleistų iš valstybės tarnautojo pareigų dėl pareigybės panaikinimo.

Lyginant su 2008 m., atleistų dėl valstybės tarnautojo pareigybės panaikinimo ir besikreipusių dėl pareigų siūlymo skaičius išaugo daugiau nei šešis su puse karto, daugiau nei dukart daugiau buvo pasiūlyta pareigų, priimtų į pareigas skaičius išsaugo 45 proc. Pažymėtina, kad Valstybės tarnybos departamentas paskelbė beveik penkis kartus mažiau konkursų į valstybės tarnautojo pareigas.

2009 m. 14,3 proc. asmenų, kurie buvo atleisti iš valstybės tarnautojo pareigų dėl pareigybės panaikinimo ir kurie kreipėsi į Valstybės tarnybos departamentą, buvo vėl priimti į valstybės tarnybą. (2008 m. – 66,7 proc.)

54 pav. Buvusių valstybės tarnautojų priėmimo į valstybės tarnybą palyginimas 2008-2009 m.

2009 m. į Valstybės tarnybos departamentą kreipėsi 19 asmenų, prašydami atkurti valstybės tarnautojo statusą pagal Valstybės tarnybos įstatymo 16 str. 2 d. Šiems valstybės tarnautojams buvo pasiūlyta 16 pareigų, o statusas atkurtas 14 buvusių valstybės tarnautojų.

Atostogos

Nuo 2006 m. liepos 1 d. pradėjus teikti tėvystės atostogas visiems dirbantiems vyrams, įteisinta lyčių lygybės nuostata vaikų priežiūros srityje – vyrai ir moterys kartu gali prižiūrėti vaiką, kol vaikui sueis vienas mėnuo. Analizuojant Registro duomenis, pastebima tokių atostogų skaičiaus augimo tendencija. 2009 m. 129 valstybės tarnautojai pasinaudojo šia galimybe, 2008 m. – 78, o 2007 m. – 64 valstybės tarnautojai.

Suteiktų atostogų kvalifikacijai tobulinti skaičius pastaraisiais metais stabilus: Registro duomenimis, 2009 m., kaip ir 2008 m., atostogos kvalifikacijai tobulinti buvo suteiktos 20 valstybės tarnautojų (2007 m. – 21).

Pašalpa

Specifinė garantija valstybės tarnyboje yra pašalpa valstybės tarnautojams, kurių materialinė būklė sunki dėl jų pačių ligos, šeimos narių ligos ar mirties, stichinės nelaimės ar turto netekimo. Registro duomenimis, 2009 m. šių pašalpų skaičius, lyginant su 2008 m., išaugo penkis kartus, t. y. buvo skirtos 673 tokios pašalpos (2008 m. – 132)

- 2009 m. **10 proc.** lyginant su 2008 m., **išaugo valstybės tarnautojų, perkeltų į kitas pareigas dėl pareigybės panaikinimo skaičius** ir beveik **šešis su puse karto** (nuo 129 iki 828) **išaugo valstybės tarnautojų, atleistų iš valstybės tarnybos dėl pareigybės panaikinimo skaičius.**
- 2009 m. iš **203 asmenų**, kurie buvo atleisti iš valstybės tarnautojo pareigų dėl pareigybės panaikinimo ir kurie kreipėsi į Valstybės tarnybos departamentą, buvo vėl priimti į valstybės tarnybą 29 asmenys.
- 2009 m. **pašalpų** valstybės tarnautojams, kurių materialinė būklė sunki dėl jų pačių ligos, šeimos narių ligos ar mirties, stichinės nelaimės ar turto netekimo **skaičius**, lyginant su 2008 m., **išaugo penkis kartus.**
- Pastebima **tėvystės atostogų skaičiaus augimo tendencija.** 2009 m. šia galimybe pasinaudojo 129 valstybės tarnautojai, 2008 m. – 78, o 2007 m. – 64 valstybės tarnautojai.

3. PERSONALO VALDYMAS INSTITUCIJOSE IR ĮSTAIGOSE: TURIMOS PRIEMONĖS IR KYLANČIOS PROBLEMOS

Valstybės tarnybos įstatymo 48¹ straipsnis nustato, kad valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose personalą valdo šių institucijų ir įstaigų vadovai arba įstatymų nustatytais atvejais valstybės ar savivaldybių institucijų ar įstaigų vadovų įgalioti asmenys. Įstaigų vadovams valdyti personalą padeda valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų struktūriniai padaliniai arba valstybės tarnautojai, atliekantys personalo administravimo funkcijas.

2009 m. Registrui duomenis teikė 843 valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos. Atsižvelgiant į įstaigose esantį patvirtintą valstybės tarnautojų (be statutinių) pareigybių skaičių iš bendro jose patvirtinto pareigybių skaičiaus, daugiausia buvo įstaigų – 358, kuriose įsteigta iki 10 valstybės tarnautojų pareigybių, mažiausiai įstaigų – 8, kuriose įsteigta daugiau nei 400 valstybės tarnautojų pareigybių.

2009 m. Valstybės tarnybos departamentas atliko personalo administravimo funkcijas valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose vykdančių asmenų apklausą, kurios metu buvo siekiama išsiaiškinti nuomonę apie galimas problemas, susijusias su Pavyzdinių personalo administravimo tarnybų nuostatų¹⁹ taikymu bei personalo administravimo tarnybų veikla. Tyrimo metu apklausti 242 respondentai.

Šios apklausos respondentai personalo valdymo efektyvumą valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose vidutiniškai vertino 7-8 balais: 1-7 balais – 43 proc. apklaustųjų, 8-10 balų - 56,9 proc. apklaustųjų. Asmenys, administruojantys personalą įstaigose, finansuojamuose iš valstybės biudžeto, personalo valdymą dažniau vertino kaip efektyvų, kai tuo tarpu administruojantys personalą įstaigose, finansuojamuose iš savivaldybės biudžeto, kaip mažiau efektyvų ar neefektyvų.

Apklausos duomenimis, daugelyje (41,8 proc.) institucijų ir įstaigų, kurių tarnautojai dalyvavo apklausoje, personalo administravimo funkcijas atlieka struktūrinis padalinys, kuris be personalo administravimo funkcijų vykdo ir kitas funkcijas. 24,5 proc. respondentų nurodė, kad jų įstaigoje personalą administruoja pavieniai tarnautojai greta kitų jų vykdomų funkcijų, 20,7 proc. minėjo, jog personalą administruoja atskiras struktūrinis padalinys, 13,1 proc. – pavieniai valstybės tarnautojai ar darbuotojai.

Tyrimo dalyvių taip pat buvo klausama apie problemas, su kuriomis *dažniausiai* susiduriama administruojant personalą. 75,4 proc. respondentų nurodė, kad kai kurios personalo administravimo procedūros reikalauja per daug „popierizmo“, 63,3 proc. minėjo papildomų funkcijų vykdymą (ne

---

¹⁹ Vyriausybės 2007 m. spalio 17 d. nutarimas Nr. 1098 „Dėl pavyzdinių personalo administravimo tarnybų nuostatų patvirtinimo“.

vien tik personalo administravimo), 35,4 proc. – nepakankamą personalą administruojančių asmenų skaičių.

Kaip dažniausiai įgyvendinamas funkcijas apklausos dalyviai minėjo:

- 89,7 proc. – atostogų suteikimo personalui organizavimą, darbo ir poilsio laiko apskaitos koordinavimą;

- 86 proc. – teisės aktų projektų ir kitų dokumentų personalo valdymo klausimais rengimą;

- 85,6 proc. – asmens, atsakingo už valstybės tarnautojų registro duomenų tvarkymą, funkcijų atlikimą;

- 77,1 proc. – personalo pareigybių sąrašų rengimą, įstaigos struktūrinių padalinių vadovų konsultavimą pareigybių aprašymų rengimo klausimais, siūlymų dėl pareigybių aprašymų keitimo ir papildymo teikimą;

- 73,5 proc. – personalo, įstaigai pavaldžių įstaigų vadovų asmens bylų ir kitų archyvinių bylų personalo klausimais formavimą, tvarkymą ir perdavimą archyvui.

Kaip sudėtingas įgyvendinti respondentai nurodė šias funkcijas:

- 96,2 proc. – kitų teisės aktų nustatytų funkcijų ir įstaigos vadovo pavedimų pagal kompetenciją vykdymą;

- 64,6 proc. – pagalba įstaigos vadovui, kuriant ir įgyvendinant personalo motyvacijos sistemą

- 51,9 proc. – pagalba personalui, įgyvendinant teisę į karjerą (padėti personalui įgyvendinti teisę į karjerą).

Apklausos duomenimis, vienam personalo administravimo funkcijas atliekančiam asmeniui vidutiniškai tenka administruoti apie 67 valstybės tarnautojus/darbuotojus (mažiausiai – 3, o daugiausiai – 280). Dauguma (47,6 proc.) respondentų nurodė, jog jų įstaigoje vienam asmeniui apytiksliai tenka administruoti iki 50 valstybės tarnautojų ir darbuotojų.

3.1. Valstybės tarnautojų registras ir valstybės tarnybos valdymo informacinė sistema

Viena iš Valstybės tarnybos departamento funkcijų – tvarkyti Registrą ir Valstybės tarnybos valdymo informacinę sistemą (toliau – VATIS).

Registro nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. 44, apibrėžta Registro paskirtis – registruoti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme nustatytus registro objektus, naudoti ir teikti registro duomenis. Pagrindiniai Registro objektai – laisvos ir užimtos valstybės tarnautojų pareigos, valstybės tarnautojai bei darbuotojai ir jų darbo užmokestis – yra nuolat kintantys, reikalaujantys dažno atnaujinimo. Tai patvirtina ir aukščiau minėtos apklausos dalyviai, Registro duomenų tvarkymą priskirdami prie dažniausiai įgyvendinamų funkcijų. Esant tokiai situacijai, iškyla Registro duomenų patikimumo problema. Be abejo, Registro duomenų patikimumui turi įtakos ir kitos apklausoje minėtos personalo tarnybų problemos, tokios kaip papildomų funkcijų vykdymas (ne vien tik personalo administravimo), nepakankamas personalą administruojančių asmenų skaičius – šias priežastis taip pat nurodo Registro duomenų tvarkytojai, bendraujant telefonu Registro duomenų tvarkymo klausimais. Ši problema sprendžiama tobulinant Registro ir VATIS informacines sistemas (pradėtas VATARAS ir VATIS modernizavimo projektas) ir stiprinant duomenų suvedimo kontrolę.

2009 m. buvo sustiprinta duomenų pateikimo Registrui kontrolės funkcija – patobulintas VATIS Kontrolieriaus modulis bei sukurtos Registro tvarkymo įstaigų vadovams operatyviai elektroniniu paštu siunčiamos pažeidimų, tvarkant Registro duomenis, ataskaitos. Taip pat buvo pradėta lyginti Registro duomenis su Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenimis tose įstaigose, kuriose nėra esminių apskaitos skirtumų ir kurios gali būti lyginamos automatiškai, apie nesutapimus informuojant įstaigų vadovus. Kitose įstaigose numatyta atlikti įstaigose esančių dokumentų, kurių pagrindu registruojami Registro objektai, ir Registro duomenų palyginimą.

Didėjant viešojo administravimo veiklos intensyvumui, Registro ir VATIS naudotojai kelia naujus, didesnius reikalavimus sistemų operatyvumui. Siekiant sukurti efektyviai veikiančius Registrą ir VATIS, atitinkančius modernioms IT sistemoms keliamus reikalavimus, parengta paraiška dėl projekto finansavimo ir 2009 m. balandžio 3 d. pateikta vertinti Paramos fondo Europos socialinio fondo agentūrai. 2009 m. birželio 30 d. vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-347 priimtas sprendimas finansuoti projektą. 2009 m. rugsėjo 4 d. Valstybės tarnybos departamento, Europos socialinio fondo agentūros ir Vidaus reikalų ministerijos atstovai pasirašė projekto trišalę finansavimo ir administravimo sutartį. Projekto vertė – 7 434 754 Lt. Projekto įgyvendinimo metu tai pat numatoma tobulinti ir duomenų tvarkymo kontrolės apskaitą – vykdyti automatiškai generuojamų pranešimų apie duomenų tvarkymo pažeidimus Valstybės tarnybos departamento atsakingam asmeniui ir Registro tvarkymo įstaigai analizę. Duomenų išsamumo ir patikimumo

problema planuojama spręsti tobulinant duomenų apskeitimo on-line režimu su valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis komponente, kadangi pastebėta, kad įstaigos, naudojančios Registro duomenis savo reikmėms, pvz., darbo laiko apskaitai, perkelia Registro duomenis į savo įstaigos personalo valdymo sistemas, visus duomenis tvarko laiku.

2009 m. buvo diegiami ir tobulinami VATIS moduliai. Sukurta aplikacija Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai, kuri Valstybės tarnautojų registro duomenis naudoja tyrimams, analizei ir prevencijai, vykdydama Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo nuostatomis jai nustatytus įgaliojimus..

Siekiant užtikrinti valstybės tarnautojo pažymėjimų naudojimą Vadovybės apsaugos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos saugomų objektų praėjimo kontrolės informacinėje sistemoje (toliau – SOPKIS) buvo įgyvendinta galimybė automatizuotai perduoti Registro ir VATIS duomenis, naudojamus SOPKIS, apie valstybės tarnautojų pareigas ir pažymėjimus.

Vadovaujantis parengtomis ir 2009 m. lapkričio 19 d. vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-624 patvirtintomis Valstybės tarnautojo pažymėjimo išdavimo taisyklėmis, nuo 2009 m. lapkričio 26 d. valstybės tarnautojo pažymėjimo kontaktinėje elektroninėje laikmenoje įrašomi Gyventojų registro tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Gyventojų registro tarnyba) sudaromi valstybės tarnautojo atpažinimo elektroninėje erdvėje sertifikatas ir valstybės tarnautojo elektroninio parašo kvalifikuotas sertifikatas. Šiuo teisės aktu buvo įteisintos priemonės identifikuoti valstybės tarnautoją, jam jungiantis prie valstybės informacinių sistemų, valstybės ir žinybinių registų bei sudaryta galimybė valstybės tarnautojams pasirašyti institucijų ir įstaigų teikiamus liudijimus, išrašus, pažymas ir kitus oficialius elektroninius dokumentus kvalifikuotu elektroniniu parašu. Todėl buvo patobulintas (papildytas) VATIS Valstybės tarnautojo pažymėjimų modulis, įgyvendinta integracija su Asmens dokumentų išrašymo sistema, sukurta aplikacija Gyventojų registro tarnybos specialistams skubiai sertifikatų galiojimo nutraukimo funkcijai vykdyti.

2009 m. buvo užregistruoti 345 nauji duomenų tvarkytojai.

2009 m. buvo organizuojami Registro ir VATIS tvarkytojų mokymai – apmokyti 136 nauji registro tvarkytojai.

- 2009 m. **buvo diegiami ir tobulinami VATIS moduliai** – sukurta aplikacija Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai; įgyvendinta galimybė automatizuotai perduoti Registro ir VATIS duomenis, naudojamus SOPKIS, apie valstybės tarnautojų pareigas ir pažymėjimus; patobulintas (papildytas) VATIS Valstybės tarnautojo pažymėjimų modulis, įgyvendinta integracija su Asmens dokumentų išrašymo sistema ir kt.
- 2009 m. buvo užregistruoti **345 nauji duomenų tvarkytojai**.
- 2009 m. buvo organizuojami Registro ir VATIS tvarkytojų mokymai – **apmokyti 136 nauji Registro tvarkytojai**.

3.2. Valstybės tarnautojo pažymėjimai

Vidaus reikalų ministro 2009 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. 1V-624 pakeista ir nauja redakcija išdėstyta 2002 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 338 patvirtinta Valstybės tarnautojo pažymėjimo forma ir Valstybės tarnautojo pažymėjimų išdavimo taisyklės.

Nuo 2009 m. lapkričio 26 d. valstybės tarnautojo pažymėjimo kontaktinėje elektroninėje laikmenoje įrašomi Gyventojų registro tarnybos sudaromi valstybės tarnautojo atpažinimo elektroninėje erdvėje sertifikatas ir valstybės tarnautojo elektroninio parašo **kvalifikuotas** sertifikatas. Valstybės tarnautojo atpažinimo elektroninėje erdvėje sertifikatas yra skirtas identifikuoti valstybės tarnautoją, jam jungiantis prie valstybės informacinių sistemų, valstybės ir žinybinių registrų. Elektroninio parašo **kvalifikuotas** sertifikatas suteikia valstybės tarnautojams galimybę pasirašyti institucijų ir įstaigų teikiamus liudijimus, išrašus, pažymas ir kitus oficialius elektroninius dokumentus kvalifikuotu elektroniniu parašu.

2009 m. buvo gauti ir patikrinti 20659 prašymai išduoti valstybės tarnautojo pažymėjimą, iš jų 16407 perduoti į Asmens dokumentų išrašymo centrą prie Vidaus reikalų ministerijos. 2009 m. buvo pagaminta ir išduota apie 16109 valstybės tarnautojų pažymėjimus.

Pagrindinės problemos: pagal galiojantį teisinį reglamentavimą, valstybės tarnautojo pažymėjimai asmeniui, einančiam valstybės tarnautojo pareigas, turi būti išduodami kiekvieną kartą priimant į pareigas ir paimami bei nustatyta tvarka sunaikinami atleidžiant iš pareigų. Todėl kyla neaiškumų ir problemų, užsakant pažymėjimus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojams, ypač Seimo narių padėjėjams-sekretoriams, taip pat pakaitiniams valstybės tarnautojams. Atsižvelgiant į tai, kad valstybės tarnautojo pažymėjimas kainuoja apie 80 Lt, o Seimo nario padėjėjų-sekretorių valstybės tarnautojų pažymėjimai keičiami pakankamai dažnai, buvo siūlyta inicijuoti Valstybės tarnautojo pažymėjimų išdavimo taisyklių pakeitimus.

- 2009 m. buvo pagaminta ir išduota apie **16109 valstybės tarnautojų pažymėjimus**.

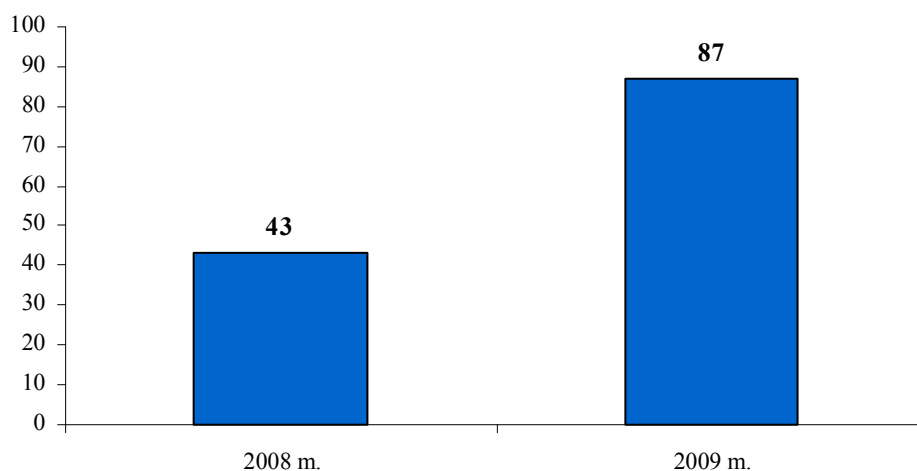
3.3. Kontrolės funkcijos įgyvendinimas (įvykdytų patikrinimų apžvalga)

2009 m. Valstybės tarnybos departamentas, kontroliuodamas Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimą, atliko 74 planinius patikrinimus, 9 neplaninius patikrinimus, reaguojant į asmenų ar įstaigų prašymuose ir skunduose pateiktą informaciją, 3 konkursų į valstybės tarnautojo pareigas stebėjimus.

Iš viso per 2009 m. kontrolė (patikrinimai bei konkursų stebėjimai) buvo vykdyta **84 valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose**, t. y., buvo patikrinta beveik 50 proc. daugiau įstaigų negu 2008 m. Kai kurios valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos buvo tikrintos 2 kartus.

Buvo tikrintos 62 įstaigos, esančios prie ministerijų ir ministrų valdymo sritims priskirtos valstybės įstaigos, 5 ministerijos, 5 Vyriausybės įstaigos, 4 Seimui atskaitingos įstaigos, 4 savivaldybių administracijos, 2 teismai, Ministro Pirmininko tarnyba, 1 apskrities viršininko administracija

55 pav. Patikrintų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų skaičius 2008-2009 m.

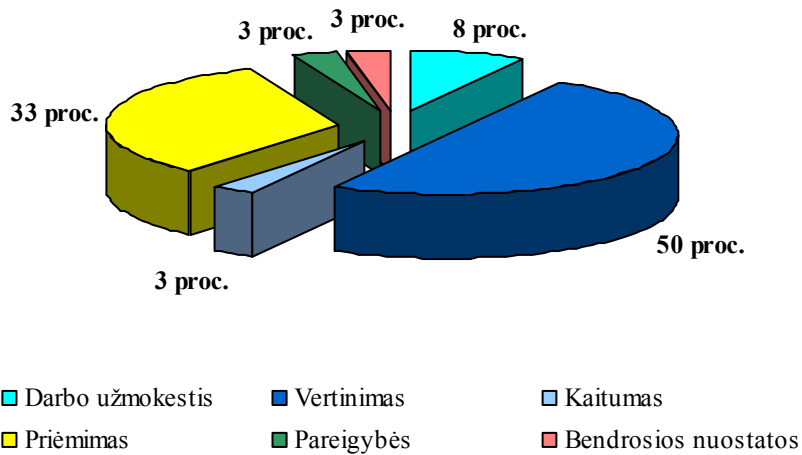

Iš visų patikrintų 84 įstaigų **pažeidimai nustatyti 25 įstaigose**.

Valstybės tarnybos įstatymo nuostatų taikymo pažeidimai

Įstaigose, kuriose nustatyti pažeidimai, Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos buvo pažeistos 36 kartus. Dažniausiai – 7 kartus buvo pažeistos Valstybės tarnybos įstatymo 9 str. 5 d. nuostatos – valstybės tarnautojo pareigas priimami asmenys turi atitikti specialius reikalavimus, nustatytus pareigybės aprašyme. Po 4 kartus buvo užfiksuoti Valstybės tarnybos įstatymo 11 str. 2 d. nuostatos bei Valstybės tarnybos įstatymo 22 str. 9 d. nuostatos pažeidimai.

56 pav. Valstybės tarnybos įstatymo pažeidimai pagal Valstybės tarnybos įstatymo reguliavimo sritis (proc.).

Valstybės tarnybos įstatymą lydinčių teisės aktų taikymo pažeidimai

Taip pat buvo tikrinamas ir Valstybės tarnybos įstatymą lydinčių teisės aktų taikymas. Patikrintose įstaigose Konkurso į valstybės tarnautojų pareigas organizavimo tvarkos²⁰ nuostatos buvo pažeistos 23 kartus, Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo taisyklių²¹ nuostatos pažeistos 15 kartų, Pareigybių aprašymų vertinimo metodikos²² nuostatos pažeistos 14 kartus, Valstybės tarnautojų registro nuostatų²³ punktai buvo pažeisti 26 kartus, Mokymo organizavimo taisyklių²⁴ nuostatos pažeistos 2 kartus.

57 pav. Visų 2009 m. nustatytų Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų pažeidimų pasiskirstymas (proc.).

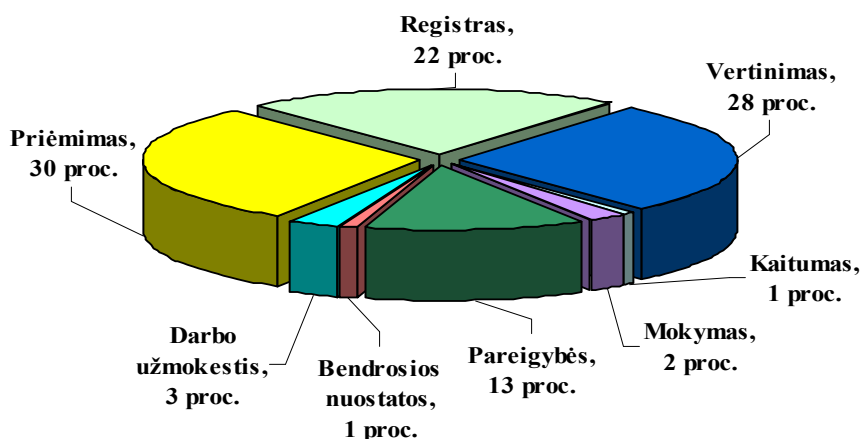
²⁰ Konkursų į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2002 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 966.

²¹ Valstybės tarnautojų kvalifikacinių klasių suteikimo ir valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo taisyklės bei valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo kriterijai, patvirtinti Vyriausybės 2002 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 909.

²² Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodika, patvirtinta Vyriausybės 2002 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 685.

²³ Valstybės tarnautojų registro nuostatai, patvirtinti Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 10 d. nutarimu Nr. 1255.

²⁴ Valstybės tarnautojų mokymo organizavimo taisyklės, patvirtintos vidaus reikalų ministro 2002 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 340.

Nei viename iš 3 stebėtų konkursų į valstybės tarnautojo pareigas Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių valstybės tarnautojų priėmimą, pažeidimų nenustatyta.

2009 m. Valstybės tarnybos departamentas 25 valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms išsiuntė raštus dėl patikrinimo metu nustatytų Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų pažeidimų.

2009 m. Valstybės tarnybos departamentas gavo 19 skundų iš asmenų. Nagrinėjant dalį skundų, buvo atliekami patikrinimai valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose. Skundų dėl netinkamos valstybės tarnautojų mokymo programų įgyvendinimo kokybės valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigose gauta nebuvo, Valstybės tarnybos departamente patikrinimai nevykdyti.

2009 m. taip pat buvo vykdoma Registro duomenų tvarkymo stebėseną: dirbančiųjų asmenų skaičiaus palyginimas valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose pagal Registro ir Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenis; kaip tvarkomi VATIS Valstybės tarnautojų pažymėjimo išdavimo modulyje valstybės tarnautojų pažymėjimų išdavimo duomenys; iki 2009 m. rugsėjo 20 d. perduotų prašymų išduoti valstybės tarnautojo pažymėjimus ir pagamintus naujo pavyzdžio valstybės tarnautojo pažymėjimus analizė; valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų duomenų pateikimo Registrui terminų pažeidimų analizė.

Pastebėtiems trūkumams pašalinti, Valstybės tarnybos departamentas parengė ir išsiuntė 36 įstaigų vadovams raštus dėl duomenų pateikimo Registrui terminų pažeidimų su reikalavimu įvertinti Registro tvarkytojų darbą. 20 įstaigų pranešė, kad klaidingi ir netikslūs duomenys Registre buvo ištaisyti, 5 įstaigos pranešė apie paskirtas nuobaudas asmenims, atsakingiems už Registro tvarkymą, 7 įstaigos pranešė, kad ateityje duomenys Registre bus vedami laikantis terminų ir t.t.

Valstybės tarnybos departamentas, kaip vadovaujančioji registro tvarkymo įstaiga, atlikdamas Registro nuostatų 10.1 punkte nustatytą funkciją (t. y., koordinuoti, kontroliuoti Registro tvarkymo įstaigų registro tvarkymo darbą, teisės aktų nustatyta tvarka atlikti šių įstaigų priežiūrą), kontroliavo bei reikalavo iš Registro tvarkymo įstaigų, kad Registro duomenys būtų tvarkomi laiku. Registro tvarkymo programos priemonėmis yra galimybė visoms Registro tvarkymo įstaigoms siųsti pranešimą (nurodymą, priminimą ar pan.) dėl Registro duomenų tvarkymo. 2009 m. buvo išsiųsta 18 pranešimų dėl Registro duomenų tvarkymo ir jų išsamumo užtikrinimo. Taip pat Registro tvarkymo įstaigos nuolat konsultuojamos telefonu, joms teikiamos metodinės konsultacijos dėl Registro tvarkymo, akcentuojant ir reikalaujant, kad Registro duomenys turi būti tvarkomi per Registro nuostatuose nustatytus terminus.

Nuo 2009 m. rugsėjo mėn. yra įdiegti sistemos patobulinimai, kurie tikrina, ar Registro tvarkytojas laiku įveda informaciją apie pareigybę ir asmens paskyrimus. Nustačius terminų pažeidimus, Registro tvarkytojas privalo nurodyti priežastį, dėl kurios nesilaikoma nustatytų duomenų suvedimo terminų. Registro tvarkytojo nurodyta priežastis automatiškai išsiunčiama jo tiesioginiam vadovui arba įstaigos vadovui.

Nuo 2009 m. rugsėjo mėn. iki 2009 m. gruodžio 31 d. buvo nustatyti 2579 duomenų suvedimo terminų pažeidimo atvejai. Iš jų rugsėjį – 683, spalį – 1533, lapkritį – 211 ir gruodį – 152 atvejai. Matoma, kad duomenų suvedimo terminų pažeidimų skaičius mažėja.

- 2009 m. kontrolė (patikrinimai bei konkursų stebėjimai) buvo vykdyta **84 įstaigose**. Iš visų patikrintų įstaigų **pažeidimai nustatyti 25 įstaigose**.
- Vykdamas **Registro duomenų tvarkymo stebėseną**, parengti ir išsiųsti **raštai 36 įstaigų vadovams** dėl duomenų pateikimo Registrui terminų pažeidimų su reikalavimu įvertinti Registro tvarkytojų darbą.
- 2009 m. buvo išsiųsta 18 pranešimų dėl Registro duomenų tvarkymo ir jų išsamumo užtikrinimo.

4. SANTRAUKA

VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO IR JŲ LYDINČIŲ TEISĖS AKTŲ ĮGYVENDINIMAS

2009 m. lyginant su 2008 m. valstybės tarnautojų skaičius *sumažėjo 0,9 proc.* (277 valstybės tarnautojais). **1,5 proc.** (458 valstybės tarnautojais) *sumažėjo karjeros valstybės tarnautojų skaičius, 1,8 proc.* (9 valstybės tarnautojais) – *įstaigos vadovų skaičius. Augo politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų skaičius* (lyginant su 2008 m. šių valstybės tarnautojų skaičius išaugo 190 valstybės tarnautojų).

- Pareigybės**
- Registro ir Vidaus reikalų pareigūnų registro duomenimis, valstybės ir savivaldybių institucijose **2010 m. sausio 1 d. buvo patvirtintos 80015,54 pareigybės (tarp jų ir statutinių valstybės tarnautojų), iš jų 75487,45 pareigybės užimtos.**
  - 2009 m. **bendras nestatutinių valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių, patvirtintų valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, skaičius, lyginant su 2008 m., sumažėjo 2858 pareigybėmis (5 proc.).**
  - Šiek tiek kito **valstybės tarnautojų (nestatutinių) bei darbuotojų pareigybių skaičiaus santykis** – valstybės tarnautojų (nestatutinių) pareigybės 2009 m. sudarė 56,7 proc. visų pareigybių skaičiaus (be statutinių valstybės tarnautojų pareigybių), o darbuotojų pareigybės – 43,3 proc.
  - **Laisvos valstybės tarnautojų pareigybės** 2009 m. sudarė **4,9 proc.** visų valstybės tarnautojų pareigybių, (2008 m. – 7,1 proc.)
- Priėmimas**
- 2009 m. Registre buvo užregistruoti **2596 priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas atvejai**, iš kurių **1051 atvejis**, kai į pareigas priimama **konkurso būdu** ir **1545 atvejai – be konkurso**. Palyginus su 2008 m., **priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas atvejų skaičius sumažėjo daugiau nei du kartus**: beveik keturis kartus sumažėjo priėmimo konkurso būdu atvejų, 12,1 proc. sumažėjo priėmimo be konkurso atvejų ir 30,4 proc. sumažėjo pakaitinių valstybės tarnautojų priėmimo atvejų.
  - 2009 m. Valstybės tarnybos departamentas **paskelbė beveik penkis kartus mažiau konkursų** į valstybės tarnautojo pareigas nei 2008 m. – 1054 konkursus. Penkis kartus sumažėjo paskelbtų konkursų į vyriausiojo specialisto pareigas, beveik septynis kartus – į vyresniojo specialisto pareigas, beveik tris kartus – į padalinio vedėjo ir jo pavaduotojo pareigas.
  - 2009 m. **neįvyko 167 konkursai į valstybės tarnautojo pareigas** (15,8 proc. paskelbtų konkursų). 2008 m. neįvykę konkursai sudarė 18 proc. paskelbtų konkursų. Dažniausia nurodoma konkurso neįvykimo priežastis – nebuvo pretendentų (6,7 proc. paskelbtų konkursų) bei tai, jog į pareigas priimančio asmens sprendimu konkursas buvo atšauktas (4,5 proc. paskelbtų konkursų).
- Teisės ir pareigos**
- Vis daugiau valstybės tarnautojų naudojami teise dirbti kitą darbą. **Nuo 2006 m., kai buvo nustatyta ši teisė, leidimų dirbti kitą darbą skaičius išaugo daugiau nei 3 kartus.**
  - **2009 m. buvo gauti 19 prašymų atkurti valstybės tarnautojo statusą.** Valstybės tarnautojo statusas buvo atkurtas 14 asmenų.
- Karjera:**
- Registro duomenimis, nuo 2009 m. vasario 1 d. iki 2010 m. vasario 1 d. valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos **vertinimo komisijoje iš viso buvo įvertinta 1952 valstybės tarnautojų tarnybinė veikla** (6,7 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama). Lyginant su 2008 m. šis skaičius **sumažėjo beveik tris kartus.**
- Vertinimas**
- 2009 m. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla kasmetinio vertinimo metu vertinimo komisijoje buvo įvertinta labai gerai, lyginant su ankstesniais metais,

sumažėjo. Tuo tarpu daugėja valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinimo komisijoje įvertinama gerai, patenkinamai ar nepatenkinamai.

- Bendras valstybės tarnautojų, turinčių vieną iš trijų kvalifikacinių klasių, skaičius **2009 m. išaugo – kvalifikacinę klasę turėjo 18082 valstybės tarnautojai (62 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama)**. 2008 m. tokių valstybės tarnautojų buvo 17503 (59,2 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama).
  - 2009 m. Registre užregistruota **1750 atvejų, kai valstybės tarnautojai buvo perkelti į kitas tos pačios ar žemesnės kategorijos pareigas toje pačioje ar kitoje įstaigoje**. Lyginant su 2008 m. tokių atvejų sumažėjo 3,2 proc.
- Kaitumas**
- 2009 m. skatinimo priemonių panaudojimas lyginant su 2008 m. **sumažėjo daugiau nei aštuonis kartus**.
  - Ryškiai pasikeitė skatinimo pobūdis: **30 kartų sumažėjo vienkartinį išmokų skaičius** (nuo 15 858 iki 521), augo padėkų skaičius.
- Skatinimas**
- 2009 m. buvo **įregistruoti 2959 atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų atvejai**. Lyginant su ankstesniais metais, (2008 m. buvo 3649, o 2007 m. – 3029 atvejai), šis skaičius sumažėjo.
  - **Daugiausiai – 1272 atvejais valstybės tarnautojai iš pareigų atsistatydino savo noru** (42,6 proc. visų atleidimo atvejų), **828 atvejais valstybės tarnautojai iš pareigų buvo atleisti panaikinus pareigybę** (28 proc. visų atleidimo atvejų).
  - Itin išaugo valstybės tarnautojų atleidimo atvejų dėl pareigybės panaikinimo bei sumažėjo atsistatydinimo savo noru atvejų.
- Atleidimas**
- 2009 m. valstybės tarnautojų mokymui vidutiniškai buvo skirta **7,5 mln. Lt.**, tai sudaro 0,8 proc. nuo valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui nustatytų metinių asignavimų. Lyginant su 2008 m. valstybės tarnautojų mokymui skirta **du kartus mažiau** lėšų
  - Privalomame – **įvadiniam mokyme – 2009 m. dalyvavo 6,1 proc. visų mokymo dalyvių**, o **įstaigų vadovų mokyme – 0,4 proc. visų mokymo dalyvių**.
  - Įvertintos ir patvirtintos **147 valstybės tarnautojų mokymo programos**, kurių trukmė viršija 8 akademinės valandas.
  - 2009 m. patvirtintos **36 valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos**.
  - Daugiausiai valstybės tarnautojų apmokė Finansų ministerijos mokymo centras, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos mokymo ir tyrimo centras, Muitinės mokymo centras, UAB „Ernst&Young Baltic“, VšĮ Lietuvos viešojo administravimo institutas.
  - 2009 m. kvalifikaciją užsienyje tobulinusių valstybės tarnautojų skaičius **sumažėjo du kartus**.
- Mokymas**
- Vidutinis valstybės tarnautojų (ne statutinių) mėnesinis bruto darbo užmokestis 2009 m. buvo 2997 Lt ir, lyginant su 2008 m., **sumažėjo beveik 11 proc.**
  - Vidutiniškai apie **83 proc. valstybės tarnautojo darbo užmokesčio sudarė mėnesinė pareiginė alga**, o 17 proc. – priedai ir priemokos.
- Darbo užmokestis**
- 2009 m. valstybės tarnautojams skirtų **nuobaudų skaičius** lyginant su 2008 m. **išaugo beveik 70 procentų** (nuo 233 iki 395 atvejų). 4,5 karto išaugo atleidimo iš pareigų atvejų (nuo 2 iki 9), 80 proc. išaugo pastabų skaičius, 75,4 proc. – papeikimų skaičius.
  - 2009 m. vidutiniškai **76 valstybės tarnautojams teko 1 tarnybinė nuobauda** (ankstesniais metais vidutiniškai 130 valstybės tarnautojams teko 1 nuobauda)
- Atsakomybė**
- 2009 m. **10 proc.** lyginant su 2008 m., **išaugo valstybės tarnautojų, perkeltų į kitas pareigas dėl pareigybės panaikinimo, skaičius ir beveik šešis su puse karto** (nuo 129 iki 828) **išaugo valstybės tarnautojų, atleistų iš valstybės**
- Socialinės ir kitos garantijos**

tarnybos dėl pareigybės panaikinimo, skaičius.

- 2009 m. iš **203 asmenų**, kurie buvo atleisti iš valstybės tarnautojo pareigų dėl pareigybės panaikinimo ir kurie kreipėsi į Valstybės tarnybos departamentą, buvo vėl priimti į valstybės tarnybą **29 asmenys**.
- 2009 m. **pašalpų** valstybės tarnautojams, kurių materialinė būklė sunki dėl jų pačių ligos, šeimos narių ligos ar mirties, stichinės nelaimės ar turto netekimo **skaičius**, lyginant su 2008 m., **išaugo penkis kartus**.

- pastebima **tėvystės atostogų skaičiaus augimo tendencija**. 2009 m. šia galimybe pasinaudojo 129 valstybės tarnautojai, 2008 m. – 78, o 2007 m. – 64.

Registras ir valstybės tarnybos informacinė sistema

- 2009 m. **buvo diegiami ir tobulinami VATIS moduliai** – sukurta aplikacija Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai; įgyvendinta galimybė automatizuotai perduoti Registro ir VATIS duomenis, naudojamus SOPKIS, apie valstybės tarnautojų pareigas ir pažymėjimus; patobulintas (papildytas) VATIS Valstybės tarnautojo pažymėjimų modulis, įgyvendinta integracija su Asmens dokumentų išrašymo sistema ir kt.

- 2009 m. buvo užregistruoti **345 nauji duomenų tvarkytojai**.

- 2009 m. buvo organizuojami Registro ir VATIS tvarkytojų mokymai – **apmokėti 136 nauji Registro tvarkytojai**.

Pažymėjimai

- 2009 m. buvo **pagaminta ir išduota apie 16109 valstybės tarnautojų pažymėjimus**.

Valstybės tarnybos

įstatymo ir jį lydinčių teisės aktų

įgyvendinimo kontrolė

- 2009 m. kontrolė (patikrinimai bei konkursų stebėjimai) buvo vykdyta **84 įstaigose**. Iš visų patikrintų įstaigų **pažeidimai nustatyti 25 įstaigose**.

- Vykdamas **Registro duomenų tvarkymo stebėseną**, parengti ir išsiųsti **raštai 36 įstaigų vadovams** dėl duomenų pateikimo Registrui terminų pažeidimų su reikalavimu įvertinti Registro tvarkytojų darbą.

- 2009 m. buvo išsiųsta 18 pranešimų dėl Registro duomenų tvarkymo ir jų išsamumo užtikrinimo.

III. VALSTYBĖS TARNYBOS DEPARTAMENTO VEIKLA 2009 M.

Valstybės tarnybos departamente 2009 m. buvo patvirtintos 46 pareigybės – 45 valstybės tarnautojo ir viena darbuotojo pagal darbo sutartį pareigybė.

Be Ataskaitoje jau paminėtų Valstybės tarnybos departamento atliktų darbų, 2009 m. taip pat buvo pradėti įgyvendinti Europos Sąjungos struktūrinės paramos projektai pagal Žmoniškųjų išteklių plėtros programos veiksmų programos 4 prioritetą „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“:

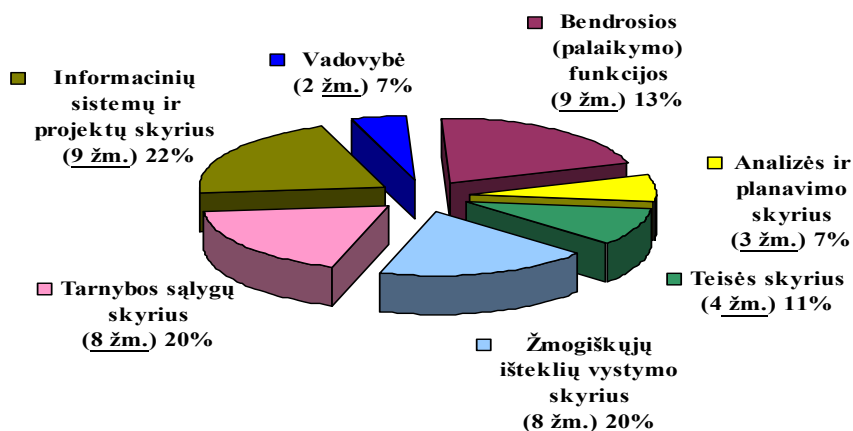
- Tobulinant valstybės tarnautojų atranką, bus siekiama didinti valstybės tarnybos atrankos sistemos efektyvumą, užtikrinti atrankos kokybę, naudojant vieningus atrankos standartus, įvertinti ne tik pretendentų žinias, bet ir jų gebėjimus, kompetencijas, didinti konkursų skaidrumą, panaudojant informacines technologijas.
- Modernizuojant personalo valdymo funkciją viešojo administravimo įstaigose, bus tobulinamas valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų rengimas, nustatytos konkrečioms pareigybėms būtinos kompetencijos, parengtas valstybės tarnautojų pareigybių žinynas, apmokyti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų tarnautojai.
- Modernizuojant Registrą ir Valstybės tarnybos valdymo informacinę sistemą, bus siekiama gerinti kokybišką valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų aprūpinimą informacija, reikalinga žmogiškųjų išteklių valdymui valstybės tarnyboje.

2009 m. buvo parengti ir pateikti vidaus reikalų ministrui pasiūlymai dėl Lietuvos valstybės tarnybos tobulinimo, atsižvelgiant į atliktas darbo užmokesčio Europos Sąjungos valstybėse narėse ir Europos Sąjungos valstybėse narėse valstybės tarnautojams teikiamų socialinių garantijų apžvalgas.

Atsižvelgiant į Valstybės tarnybos įstatymo ir jį lydinčių teisės aktų analizės, atliktos siekiant supaprastinti procedūras ar padaryti teisinį reglamentavimą paprastesnį, rezultatus, 2009 m. buvo parengti ir pateikti pasiūlymai vidaus reikalų ministrui. Taip pat buvo atliktos analizės apie valstybės tarnautojų mokymą 2008 m. bei apie valstybės tarnautojų mokymą 2009 m. I pusmetyje, apie didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių skaičiaus kaitą ir kt.

Per 2009 m. Valstybės tarnybos departamento valstybės tarnautojai parengė 6 Valstybės tarnybos įstatymo atskirų straipsnių pakeitimo projektus, 5 kitų įstatymų projektus, 13 Vyriausybės nutarimų projektų, 29 vidaus reikalų ministro įsakymus, 38 Valstybės tarnybos departamento direktoriaus įsakymus, susijusius su valstybės tarnyba.

2009 m. Valstybės tarnybos departamente iš viso buvo gauti 9277 raštai ir 459 piliečių laišškai.

2009 m. gruodžio 1 d. Valstybės tarnybos departamente ėjo pareigas 42 valstybės tarnautojai ir vienas darbuotojas pagal darbo sutartį. 13 proc. iš jų vykdė bendrąsias funkcijas – administravo personalą, dokumentus, tvarkė finansinius, ūkio reikalus ir t.t.

8 valstybės tarnautojai (Tarnybos sąlygų skyrius) pagal skyriaus kompetenciją (priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas, etikos principų ir valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos etikos taisyklių, valstybės tarnautojų teisių ir pareigų, darbo užmokesčio, valstybės tarnautojų atsakomybės, socialinių ir kitų garantijų, atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų sritys) nagrinėjo pareiškimus, pasiūlymus, skundus, paklausimus, rengė atsakymus, rengė teisės aktų projektus, teikė įstaigoms metodinę pagalbą, teikė vadovybei pasiūlymus dėl valstybės tarnybos sričių tobulinimo, užtikrino pretendentų atrankai į valstybės tarnautojo pareigas raštu testų klausimų atitikimą galiojančioms teisės aktų normoms, vykdė centralizuotą konkursų į valstybės tarnautojo pareigas skelbimą, statuso atkūrimo ir pareigų siūlymo funkciją, Valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimo kontrolę ir kitas funkcijas.

8 valstybės tarnautojai (Žmogiškųjų išteklių vystymo skyrius) organizavo valstybės tarnautojų mokymo programų tvirtinimą, dalyvavo valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų tvirtinimo procedūroje, analizavo valstybės tarnautojų mokymo poreikius, vykdė Valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimo kontrolę valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo, kaitumo, skatinimo, pareigybių aprašymų srityse, analizavo šių sričių taikymo problemas; organizavo valstybės tarnautojų, siunčiamų tobulinti kvalifikaciją užsienio valstybių institucijose, atranką ir t.t.

9 Informacinių sistemų ir projektų skyriaus valstybės tarnautojai plėtojo bei tvarkė Registrą ir VATIS vykdė su valstybės tarnautojo pažymėjimų bei tarnybinių pasų išdavimu (keitimu) susijusias funkcijas, rengė bei teikė valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms informaciją apie

valstybės tarnybą, dalyvavo užtikrinant, kad būtų atliekamos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai priskirtos vykdyti Lietuvos 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategijos ir veiksmų programų įgyvendinimo koordinavimo ir planavimo institucijos funkcijos ir t.t.

3 valstybės tarnautojai (Analizės ir planavimo skyrius) analizavo ir vertino tarptautinę patirtį valstybės tarnybos srityje, dalyvavo rengiant Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimo ir taikymo galutinę ataskaitą, rengė veiklos planus ir koordinavo jų įgyvendinimą ir t.t.

4 Teisės skyriaus valstybės tarnautojai rengė ir/ arba dalyvavo rengiant teisės aktų projektus; apibendrina teismų praktiką valstybės tarnybos klausimais, atstovavo Valstybės tarnybos departamentui, kai buvo nagrinėjami teisinio pobūdžio klausimai.

IV. PRIEDAI

STATISTINĖS LENTELĖS

1. Valstybės tarnautojų (be statutinių) skaičius 2009 m.

Institucijų grupė	Tarnautojų skaičius 2009-12-31			
	Iš viso valstybės tarnautojų (be statutinių valstybės tarnautojų)	Karjeros	Politinio (asmeninio) pasitikėjimo	Ištaigos vadovų
Seimo kanceliarija ir ištaigos, atskaitingos Seimui	1353	820	531	2
Teismai, prokuratūros	1982	1982	0	0
Prezidento kanceliarija ir ištaigos, atskaitingos Prezidentui	106	71	34	1
Ministro Pirmininko tarnyba ir ištaigos, atskaitingos Vyriausybei	2045	1934	18	93
Apskričių viršininkų administracijos	1144	1124	10	10
Ministerijos	2575	2490	85	0
Ištaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	1319	1259	0	60
Ištaigos, pavaldžios Energetikos ministerijai	101	101	0	0
Ištaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	3205	3193	0	12
Ištaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	406	399	0	7
Ištaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	133	128	0	5
Ištaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	4717	4609	0	108
Ištaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	483	475	0	8
Ištaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	812	789	0	23
Ištaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	55	54	0	1
Ištaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	325	315	0	10
Ištaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	138	135	0	3
Ištaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	1651	1644	0	7
Ištaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	935	930	0	5
Savivaldybių institucijos ir ištaigos	6518	6232	169	117
Iš viso:	30003	28684	847	472

2. Valstybės tarnautojų (be statutinių) skaičius pagal pareigas ir amžių 2009 m.

Pareigybių grupė	Iš viso	Tarnautojų skaičius pagal amžiaus grupes				
		18 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 65	> 65
Ištaigų vadovai	472	4	48	155	254	11
Ištaigos vadovo pavaduotojai	473	11	87	152	216	7
Politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai	847	204	182	203	198	60
Vidinių departamentų direktoriai	240	8	69	66	94	3
Vidinių departamentų direktorių pavaduotojai	145	10	54	32	48	1
Skyrių, tarnybų vedėjai	4084	280	800	1313	1638	53
Skyrių, tarnybų vedėjų pavaduotojai	1673	169	384	542	567	11
Poskyrių vedėjai	443	40	114	131	151	7
Vyriausieji specialistai	12721	2961	3068	3371	3239	82
Vyresnieji specialistai	5755	995	1205	1583	1938	34
Specialistai	1965	464	526	522	450	3

Patarėjai, spec. atašė ir kt.	1185	467	397	194	120	7
Iš viso:	30003	5613	6934	8264	8913	279

3.Valstybės tarnautojų (be statutinių) pasiskirstymas pagal kategorijas 2009 m.

Pareigybės kategorija	Tarnautojų skaičius			
	Ištaigos vadovų	Politinio (asmeninio) pasitikėjimo	Karjeros	Iš viso valstybės tarnautojų
20	2	40	10	52
19	23	30	10	63
18	85	38	164	287
17	78	35	258	371
16	60	23	707	790
15	118	61	1261	1305
14	100	13	8381	1951
13	5	21	5422	2568
12	1	362	7143	4077
11	0	140	3433	3483
10	0	67	8042	2871
9	0	4	0504	4054
8	0	8	5292	2537
7	0	5	6401	1645
6	0	0	8742	2874
5	0	0	072	207
4	0	0	448	844
3	0	0	61	16
2	0	0	8	8
1	0	0	0	0
Iš viso:	472	847	86842	30003

4.Valstybės tarnautojų (be statutinių) amžius ir lytis 2009 m.

Pareigybių grupės	Iš viso	Vidutinis amžius
Politinio (asmeninio) pasitikėjimo	847	43,14
Moterų	498	41,08

Vyrų	34 9	46,08
Karjeros valstybės tarnautojas	28 684	43,47
Moterų	21 611	43,00
Vyrų	70 73	44,92
Įstaigos vadovas	47 2	51,61
Moterų	16 0	51,83
Vyrų	31 2	51,5
Iš viso valstybės tarnautojų	30 003	43,59
Moterų	22 269	43,02
Vyrų	77 34	45,23

5. Priėmimas konkurso būdu pagal įstaigų grupes 2009 m.

Įstaigų grupės pavadinimas	Priimtųjų skaičius			
	Iš viso	- tame skaičiuje		
		Įstaigų vadovų	Politinio (asmeninio) pasitikėjimo	Karjeros
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	22	0	0	22
Teismai, prokuratūros	78	0	0	78
Prezidento kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	6	0	0	6
Ministro Pirmininko tarnyba ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	52	3	0	49
Apskričių viršininkų administracijos	34	0	0	34
Ministerijos	67	0	0	67
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	65	2	0	63
Įstaigos, pavaldžios Energetikos ministerijai	0	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	17	0	0	17
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	21	1	0	20
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	6	0	0	6
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	170	2	0	168
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	19	0	0	19
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	59	0	0	59
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	11	0	0	11
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	9	0	0	9
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	5	0	0	5
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	94	0	0	94
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	35	0	0	35
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	281	1	0	280

Iš viso:	1051	9	0	1042
-----------------	-------------	----------	----------	-------------

6. Paskelbti konkursai į valstybės tarnautojų pareigas pagal įstaigų grupes 2009 m.

Įstaigų grupės pavadinimas	Paskelbtų konkursų į valstybės tarnautojo pareigas skaičius
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	16
Teismai, prokuratūros	76
Prezidento kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	4
Ministro Pirmininko tarnyba ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	56
Apskričių viršininkų administracijos	35
Ministerijos	74
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	79
Įstaigos, pavaldžios Energetikos ministerijai	1
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	3
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	22
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	2
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	180
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	34
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	66
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	3
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	7
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	4
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	100
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	28
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	264
Iš viso:	1054

7. Valstybės tarnautojams išduotų leidimų dirbti kitą darbą skaičius pagal įstaigų grupes 2009 m.

Institucijų grupė	Išduotų leidimų skaičius 2009 m.
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	226
Teismai, prokuratūros	46
Prezidento kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	11
Ministro Pirmininko tarnyba ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	59
Apskričių viršininkų administracijos	46
Ministerijos	145
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	73
Įstaigos, pavaldžios Energetikos ministerijai	0
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	56
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	3
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	2
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	214
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	20
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	56
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	0
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	16
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	0

Ištaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	30
Ištaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	37
Savivaldybių institucijos ir ištaigos	441
Iš viso:	1481

8. Valstybės tarnautojų vidutinė mėnesinė pareiginė alga, vidutinis mėnesinis darbo užmokestis 2009 m., litais (neatskaičius mokesčių, neskaičiuojant socialinio draudimo ir sveikatos draudimo įmokų, kurios mokamos iš darbdavio lėšų)

Pareigybių grupės	Vidutinė mėnesinė pareiginė alga, Lt	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis, Lt
Ištaigų vadovai	3905	5145,34
Ištaigos vadovo pavaduotojai	3790	5102,07
Politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai	2785	3017,02
Vidinių departamentų direktoriai	4190	5699,05
Vidinių departamentų direktorių pavaduotojai	3920	5144,88
Skyrių, tarnybų vedėjai	3020	3857,70
Skyrių, tarnybų vedėjų pavaduotojai	2690	3313,03
Poskyrių vedėjai	2745	3493,51
Vyriausieji specialistai	2385	2786,36
Vyresnieji specialistai	1995	2316,76
Specialistai	1840	2154,52
Patarėjai, spec. atašė ir kt.	2935	3573,75
Iš viso:	2490	2997,30

9. Valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla buvo vertinama 2009 m. vykusio kasmetinio vertinimo metu, skaičius

Ištaigų grupė	Vertinimo komisijos vertinimai								
	Vertinimo komisijoje vertintų valstybės tarnautojų skaičius	Labai gerai vertintų valstybės tarnautojų skaičius	% nuo vertinimo komisijoje vertintų valstybės tarnautojų skaičiaus	Gerai įvertintų valstybės tarnautojų skaičius	% nuo vertinimo komisijoje vertintų valstybės tarnautojų skaičiaus	Patenkinamai įvertintų valstybės tarnautojų skaičius	% nuo vertinimo komisijoje vertintų valstybės tarnautojų skaičiaus	Nepatenkinamai įvertintų valstybės tarnautojų skaičius	% nuo vertinimo komisijoje vertintų valstybės tarnautojų skaičiaus
Seimo kanceliarija ir ištaigos, atskaitingos Seimui	66	59	89,4%	0	0,0%	6	9,1%	1	1,5%
Teismai, prokuratūros	225	122	54,2%	98	43,6%	3	1,3%	2	0,9%
Prezidento kanceliarija ir ištaigos, atskaitingos Prezidentui	8	8	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Ministro Pirmininko tarnyba ir ištaigos, atskaitingos Vyriausybei	116	54	46,6%	59	50,9%	3	2,6%	0	0,0%
Apskričių viršininkų administracijos	41	26	63,4%	15	36,6%	0	0,0%	0	0,0%
Ministerijos	181	144	79,6%	29	16,0%	7	3,9%	1	0,6%
Ištaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	99	58	58,6%	34	34,3%	5	5,1%	2	2,0%

Įstaigos, pavaldžios Energetikos ministerijai	4	3	75,0%	0	0,0%	1	25,0%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	14	11	78,6%	0	0,0%	3	21,4%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	36	28	77,8%	5	13,9%	3	8,3%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	8	1	12,5%	7	87,5%	0	0,0%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	320	260	81,3%	35	10,9%	23	7,2%	2	0,6%
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	31	24	77,4%	4	12,9%	3	9,7%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	103	47	45,6%	56	54,4%	0	0%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	5	5	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	13	10	76,9%	1	7,7%	1	7,7%	1	7,7%
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	1	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	105	67	63,8%	35	33,3%	3	2,9%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	55	50	90,9%	1	1,8%	3	5,5%	1	1,8%
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	229	139	60,7%	62	27,1%	21	9,2%	7	3,1%
Iš viso:	1660	1116	67,2%	442	26,6%	85	5,1%	17	1,0%

10. Valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla buvo vertinama 2009 m. vykusio neeilinio vertinimo metu, skaičius

Įstaigų grupė	Vertinimo komisijos vertinimai							
	Vertinimo komisijoje vertintų valstybės tarnautojų skaičius	Komisijoje įvertintų gerai skaičius	Perkelti į aukštesnes pareigas	Perkelti į aukštesnes pareigas ir suteikti kvalifikacinę klasę	Suteikti kvalifikacinę klasę	Perkelti į žemesnes pareigas	Panaikinti įstaigos vadovo ar karjeros valstybės tarnautojo turimą kvalifikacinę klasę ir tobulinti jo kvalifikaciją	Tobulinti kvalifikaciją
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	12	9	0	2	1	0	0	0
Teismai, prokuratūros	29	0	18	6	4	0	0	1
Prezidento kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	0	0	0	0	0	0	0	0
Ministro Pirmininko tarnyba ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	39	0	8	21	10	0	0	0
Apskričių viršininkų administracijos	12	0	1	10	1	0	0	0
Ministerijos	15	0	7	8	0	0	0	0

Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	2	0	1	1	0	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Energetikos ministerijai	0	0	0	0	0	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	15	0	14	1	0	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	3	0	1	1	0	0	0	1
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	1	0	0	0	0	0	0	1
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	60	0	9	15	36	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	8	0	0	4	3	0	0	1
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	8	0	0	4	4	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	1	0	0	1	0	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	3	0	0	2	1	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	0	0	0	0	0	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	35	4	6	9	14	1	1	0
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	23	0	0	17	6	0	0	0
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	26	0	4	15	6	0	1	0
Iš viso:	292	13	69	117	86	1	2	4

11. Valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacinę klasę, skaičius pagal įstaigų grupes 2009

m.

Institucijų grupė	Bendras karjeros valstybės tarnautojų, ir įstaigos vadovų skaičius	Turi kvalifikacines klases (iš viso 2009-12-31 dieną)				Proc. nuo viso karjeros valstybės tarnautojų, ir įstaigos vadovų skaičiaus
		I	II	III	Iš viso	
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	822	142	296	231	669	81,39%
Teismai, prokuratūros	1982	145	562	753	1460	73,66%
Prezidento kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	72	5	16	31	52	72,22%
Ministro Pirmininko tarnyba ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	2027	223	303	494	1020	50,32%
Apskričių viršininkų administracijos	1134	45	240	378	663	58,47%
Ministerijos	2490	179	503	800	1482	59,52%
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	1319	54	135	322	511	38,74%
Įstaigos, pavaldžios Energetikos ministerijai	101	16	71	14	101	100%
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	3205	76	189	950	1215	37,91%
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	406	36	138	136	310	76,35%
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	133	2	11	31	44	33,08%
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo	4717	227	758	1790	2775	58,83%

ministerijai						
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	483	100	120	176	396	81,99%
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	812	134	123	231	488	60,10%
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	55	3	10	30	43	78,18%
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	325	34	78	135	247	76%
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	138	4	15	45	64	46,38%
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	1651	224	333	606	1163	70,44%
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	935	51	332	233	616	65,88%
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	6349	719	1656	2388	4763	75,02%
Iš viso:	29156	2419	5889	9774	18082	62,02%

12. Ministerijų valstybės tarnautojų mokymo ataskaitų finansiniai rodikliai 2009 m.

Įstaigos pavadinimas	Įstaigos valstybės tarnautojų skaičius	Įstaigos valstybės tarnautojų darbo užmokesčio fondas (Lt)	Mokymuose dalyvavusių valstybės tarnautojų skaičius	Mokymui skirtos lėšos (Lt)	
				Biudžeto lėšos ir jų procentas nuo įstaigos valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui numatytų asignavimų	Kitos lėšos
Aplinkos ministerija	203	10897800	67	7936, 0,07 proc.	57401
Energetikos ministerija	<i>Valstybės tarnautojų mokymo ataskaitos nepateikė</i>				
Finansų ministerija	420	14942265	137	9902, 0,07 proc.	32744
Krašto apsaugos ministerija	185	9262500	44	25744, 0,28 proc.	0
Kultūros ministerija	89	4266000	39	50000, 1,17 proc.	0
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	154	7154400	104	52607, 0,74 proc.	17060
Susisiekimo ministerija	155	7549400	73	58436, 0,77 proc.	11244
Sveikatos apsaugos ministerija	130	6645600	73	36867, 0,55 proc.	67503
Švietimo ir mokslo ministerija	175	7520100	70	42900, 0,57 proc.	0
Teisingumo ministerija	131	6262000	102	81791, 1,31 proc.	0
Ūkio ministerija	175	9556400	45	29900, 0,31 proc.	159304
Užsienio reikalų ministerija*	721	32838430	1162	596251, 1,82 proc.	36174
Vidaus reikalų ministerija	202	9835600	131	42675, 0,43 proc.	51189
Ūkio ministerija	224	102697000	61	14900, 0,01 proc.	30800
Iš viso:	2964	229427495	2108	1049909	463420

* su statutiniais valstybės tarnautojais

13. Valstybės tarnautojų (be statutinių) nuobaudų skaičius pagal įstaigų grupes 2009 m.

Institucijų grupė	Nuobaudų skaičius 2009-01-01 – 2009-12-31
-------------------	---

	Iš viso	Pastaba	Papeikimas	Griežtas papeikimas	Atleidimas
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	4	3	1	0	0
Teismai, prokuratūros	21	11	7	3	0
Prezidentūra ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	0	0	0	0	0
Ministro Pirmininko tarnyba ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	28	17	7	1	3
Apskričių viršininkų administracijos	29	15	9	4	1
Ministerijos	23	10	13	0	0
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	37	15	14	8	0
Įstaigos, pavaldžios Energetikos ministerijai	0	0	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	24	18	3	3	0
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	4	0	1	2	1
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	1	1	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	57	33	19	4	1
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	9	7	1	1	0
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	16	10	5	1	0
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	0	0	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	4	0	2	2	0
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	0	0	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	11	2	6	3	0
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	13	13	0	0	0
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	114	61	33	17	3
Iš viso :	395	216	121	49	9

14. Valstybės tarnautojų atleidimas pagal atleidimo pagrindus 2009 m.

Atleidimų klasifikatoriaus straipsniai	Valstybės tarnautojų (be statutinių) skaičius			
	Įstaigų vadovų	Politinio (asmeninio) pasitikėjimo	Karjeros	Iš viso
Tarnybos santykių pasibaigimas mirties atveju	1	0	26	27
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 1 punktą	9	299	964	1272
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 2 punktą	0	0	2	2
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 3 punktą	0	0	1	1
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 4 punktą	0	0	3	3
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 5 punktą	0	0	1	1
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 6 punktą	5	98	677	780
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 7 punktą	10	17	0	27
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 8 punktą	0	0	1	1
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 9 punktą	3	4	821	828
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 10 punktą	0	0	1	1
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 12 punktą	1	0	2	3
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 13 punktą	0	0	14	14
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 14 punktą	0	0	1	1
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 15 punktą	0	0	6	6
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 16 punktą	1	0	1	2
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 18 punktą	1	0	4	5
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 2 dalį	0	0	12	12
Iš viso:	31	418	2537	2986